

3099_{УКР}

П. СПЕКА

P. SPEKA

ЯРЕМА
В ЯРМІ КОМУНІЗМУ

ДО СОТИХ РОКОВИН

З ДНЯ СМЕРТИ Т. ШЕВЧЕНКА

Jarema in the yoke of communism

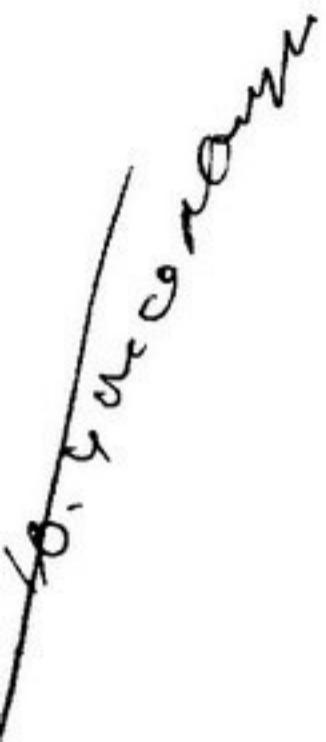

АНГЛІЯ

1961

3099 чікп

Чимадас

Центральний Науково-
Бібліотеки ім. В. Вернадського

Зі збереженням приватного
всіх автографів
Г. Аса

89
більш
занурені
20'

П. СПЕКА

P. SPEKA

ЯРЕМА

В ЯРМІ КОМУНІЗМУ

ДО СОТИХ РОКОВИН

З ДНЯ СМЕРТИ Т. ШЕВЧЕНКА

Jarema in the yoke of communism

Всі права застережені

АНГЛІЯ

Ш6

52

1

ЦНБ ім. Верва ського
АН УРСР

Акт 199 2

№ 33874-11

ДО СОТИХ РОКОВИН
З ДНЯ СМЕРТИ Т. ШЕВЧЕНКА

«Учітесь, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь, —
Свого не цурайтесь:
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає...»

**Страшно впасти у кайдани
Умирать в неволі,
А ще гірше спати, спати
І спати на волі!**

Т. ШЕВЧЕНКО

— — —

Чи живеш ти в своїй хаті,
Чи в вигнанні, на чужині,
Мусиш завжди пам'ятати,
Що ти син є України.

Себе й брата поважай,
Інших націй не цурайся,
Брудних вчинків обминай
І в розпuku не вдавайся.

Ти вивчай і пам'ятай
Гарні звичаї дідів.
Вчися в старших, пізнавай,
Розумій людей, батьків.

Ти повчись людей любити
Та з усіх країн-кутків
Рідну Землю боронити
Від загарбників-катів!

Коли хочеш мати волю,
На Івана не кивай!
Не жалійсь на свою долю
Й на Хому не нарікай.

Щоб держава в нас була
Рви в собі коріння зла!
Що для себе, то й для Неї
Твори добрії діла!

Й головного не забудь:
Наша партія — єдина!
Партія — наш вільний труд!
І Соборна Україна!

...Сирота Ярема, сирота убогий:
Ні сістри, ні брата, нікого нема.
Попихач жидівський виріс у порогу,
А не кляне долі, людей не займа.
Та й за що їх лаять? Хіба вони знають,
Кого треба гладить, кого катувати?
Нехай банкетують! У їх доля дбає,
А сироті треба самому придбать.»
(«Гайдамаки» – Т.ШЕВЧЕНКО. 1841)

ЯРЕМА В ЯРМІ КОМУНІЗМУ

ВСТУП

— «Ярема! герш-ту, хамів сину?
Піди кобилу приведи!
Подай патинки господині,
Та принеси мені води!
Вимети хату! Внеси дрова!
Посип індикам! Гусям дай!
Піди до льоху, до корови!
Та швидче, хаме!... Пострівай!
Упоравшись, біжи в Вільшану:
Їмості треба, не барись...
Пішов Ярема, похиливсь... »

Ярема гнувся, бо не зناє,
«Не знати сіромаха, що вирости крила,
Що неба дістане, коли полетить,
Не знати, нагинався... »

— Гайда на волю! Та не гайся!
Ти ж вільний! Не поневіряйся!
Та подивись, як море грає,
Як пташка у гаю співає,
Як в степу тирса шелестить
І як орел вільно летить.
Як в течії вода дзюркоче
Й як рибка в сітку йти не хоче,
І як навколо все радіє...
Дивись, садки як зеленіють...
Життя від Бога всім дається,
І до всіх сонечко сміється...
Іди на волю! Не журися!
Та вільним зором подивися
Й будеш щасливим... Рушай живо!
Доки ще зір твій не погас —
Яремі радить так Тарас.

Й пішов Ярема враз на волю,
Щоб там спіткати свою долю . .
Послухать, як співає море,
Як вітер віє на просторі . .
І як він тужить у негоду,
Й таємний шелест колом ходить . .
Як грім зненацька загремить
Й краплисний дощик прошумить,
Як громовиця вже вщухає,
З-за хмари сонце визирає,
Зганяючи промінням роси,
Й повітрям пахощі розносить . .
Як гомонять дерев листки,
Й як вільно пурхають пташки . .
Як діамантом промінює
Вранішня росяна трава,
І як зозуленька ку-кує . .
В чудовім сяйві дерева . .

Як той сліпець, що ирозріва,
Ходив Ярема роздивлявся
Та світом Божим утішався . .
Як світає, як смеркає,
Як зірочками нічка сяє . .

Він промовляв, що кожну мить:
«О, Боже мій, як гарно жити!»
І до життя шукав стежки . .
Дививсь, як гнізда в'ють пташки,
Та й сам від гаю недалечко
Улаштував собі гніздечко.

Любив Ярема, коли вишні
Вже забілють, зацвітуть,
Й бджоли навколо загудуть,
Беручи в квітках Божий дар,
Цілющий, запашний нектар . .
А коли тихо — й не шелесне,
В повітрі пахощі чудесні
Денну утому витискають
І в душу радість засилають . .

І від світання й до смеркання
Ярема радо працював
І на відроджені питання
Він сам собі відповідав
Й занурювавсь він залюбки
В нові для нього ще думки:
«Душі на волі любо жити
І з волі Божої творити . .

Та не творить... те Богу знати...
Людині — те лише плекати,
Що Бог їй для життя послав...
Для того й розум їй Він дав...
Бери усе, що візьмеш ти
І що ти в змозі понести...
Що не дозволив, не чіпай...
Трудись — й світ Божий прославляй.»

Й Ярема приязно трудився
(В житті ніколи не лінився),
Як вільну працю розпочав
За всім спостерігав — вивчав
Кожен свій поступ в праці й мові
Й ріс господарчо й розумово.

Ярема став на власні ноги
Й без Бога, а ні до порога.
Любив він також помогти
Комусь іще стати на ноги.

На вільній праці він змужнів
Розправив горб свій — споважнів.

— — —

У цій добі, його світання
З'явилася нахабна пані...
З нелюдським поглядом — потвора,
Яремі знов на люте горе,
І запрягла в лиху годину
Його ще гірше, як тварину!

А хто ж вона — ота «красуня»,
На людську воленьку ласуня?
Вона — мара від комунізму
Життя людського катаклізу.
Мара Ярему як спіткала,
Вельми ласкаво запитала:
«Ти вже на волі, га? Яремо!
На погляд мій тобі даремно
Таке життя улаштувалось...
Я ж тебе довго скрізь шукала...
Блукала по Європі тишком
Й до себе кликала всіх нишком...
Аж ось і ти! Яка я рада!
Ми розбудуєм гарну владу,
Коли зі мною підеш в ногу,
В комуністичну дорогу...»

І її голос, перш грубенький,
Зробився лагідний, тоненький,
Не говорила, а співала

Та спокушаюче влещала:

«Та йди ж живенько, іди з нами
Я шлях твій озорю вогнями...
Гайда зі мною погуляти,
Вже досить господарювати!
Нам буде весело обом,
Коли не будеш ти рабом».
— «Хіба ж я раб є? Схаменися!
О, сатано — геть відсахнися!
Я маю землю, волю й хату,
Маю дружину, милих діток...
О, перестань мені смердіти!..
Та перестань же заважати!
Куди ти хочеш мене гнати?»

«Тебе я зовсім не жену,
Лише ярмо це одягну...
Ось це — червоно-променисте,
Як із кораликів намисто...
А ну ж, дурнесенький, нагнись
В червону барву одягнись...»

Й Ярему злапала за шию...
А він, сердега, як завиє...
І як сірома не пручався,
В ярмо червоне вмить піймався.
Від волі довелось йому
Іти на каторгу — в тюрму.
Життя в червоної огиди
Було жахливе! Ліпше в жида!
Від жида можна геть піти,
А тут, хоч лопни — не втекти!

Враз почалася сіпанина
Не на життя, на трусанину!
Дикунські вибрики — танки,
З людей крутили вірьовки,
З живого тягли печінки!
Люди аж очі витріщали,
Як у колгоспі вже застряли...
Де не потрібно міркувати,
А лише шию підставляти...»

— Бери лопату, ось, Омельку,
Та накопай там буряків,
А ви свиням ріжте дрібненько,
Щоб, як колись, не подавились.
Та щоб там довго не барились.
А ти Одарко подивись,
Щоб буряків тих не поїли,

Й сама від того бережись.
А ти, пройдисвіт, на Донбас...
Стаханівцям потрібне мило,
А може підеш для ковбас...
Остапе, йди без таараму
У отої яр — знов копай яму,
Але чагарнику не руш!...
Копай не менш, як на сто душ,
Щоб геть — й напівживих **одразу**...
Антирадянську ту заразу...
У печінки вона вже в'їлась...
Вивезти геть, щоб не смерділа!
Покличте Мотрю, ту Шевчиху,
Щоб притупити в неї пиху.
Нехай подвір'я замете...
Гординя, бач, ні се, ні те.
Тоді на степ геть на роботу,
Щоб морда та злилася потом...
А ти, Петре, по картоплю —
— А коні ж де? Знову носить?
— Ти ж знаєш, що вже троє здохло...
— Та й нам не варто вже так жити...
— Багато з вас тут є сердитих?!

Як добре будете робити
Стаханівський пайок дамо!
— Дай сала — ми бур'ян їмо!...
— Гобі, Мелашко, чистить хлів...
Де ти була, коли я кликав?
— Я вже похожа на тараню...
— Дивіться — бариня велика...
Не ти є перша й не остання.
Вам гній возить, вам розкидать,
Двоє у дишлі й підпихать
Вас шестеро йдіть навпрошки
В колгосп «Червоні колючки»,
Та полатайте хоч штані!
Ви ж є колгоспні змагуни!
Там буде районова рада,
Потім стаханівська парада...
У вас і сорому немає!
— А чим же ми їх полатаєм?
— У кого цілі, обзвиваєтесь,
А з голим тілом в степ збирайтесь!
Так бувші кріпаки зловились...
В попихачі знову пошились...
І... проклинаючи ті кроки,

(Яким уже за сорок років)
Ідуть новими вже шляхами,
Що густо всіяні тернами...

Складши прокльони сіячам,
Потрібно знов п'ястися нам
На круту гору кострубату,
До рідної своєї хати!

Не до Москви, їмості пані
Й комуни — з крові калабані!
Й не до колгоспної худоби!
До вільного життя — особи...
До нації!! Там жде нас воля!

В визвольній нашій боротьбі
Любов до нації своєї
Мусимо виплекать в собі!
Як в думах сказано в Тараса:
«В ЄДНАННІ СИЛА НАША!»
Не під кермом «старшого брата»,
В світі нечуваного ката!
Не там кується наша доля!!!
«В своїй хаті своя правда
І СИЛА І ВОЛЯ!»

«Доборолась Україна
До самого краю
Гірше»... гірших, комуністи
«Її розпинають!
Замість пива праведную
Кров із ребер точать
Просвітити кажуть хочуть
Материнські очі
«Современними огнями»...
(«До мертвих і живих... » 1845 р.)
«Любіть Її! У время люте
За Неї Господа молітъ!»...
Т. ШЕВЧЕНКО

ТОРТУРИ

Мистця-артиста знань здобувши,
З дипломом академіка, поетом
Йшов до братів, себе забувши,
Щоб тугу-пісню проспівати,
Бадьоре слово їм сказати,
Як із неволі визволятись...
Бо він і сам ще так недавно
Носив невільницькі кайдани.

Була неволя невимовна.
Люди у злиднях, бо на тиждень
Аж три дні панові робили...
За недогоду тяжко били.
Про той неколі прикий час
У своїх творах розказав
Безбоязний пророк Тарас.
За те не жив він, а каравсь:

Як Прометей, прикований до скелі,
Морився в Кос-Арал пустелі...
Як птах у клітці, в Орську бився,
Але, як лицар, не скорився!
Десятиліття простраждав
Й братів своїх не забував —
У захалявній книжці думи
Про них таємно укладав.

Як впали царські ланцюги,
Прийшли огненній тирани
(Народу справжні вороги)
Й наділи гірші ще кайдани!
Від варварських їхніх законів
Братів Тараса в Україні
Більше десятка мільйонів
Пішло на муки до загину!

«Просвіти, кажуть, хочутъ
Материнські очі
Современними огнями...»
Лишив Він цей пророчий промінь,
Як присуд лютим ворогам,
Знайшовши в зародку той корінь,
Що, буйно так розполонившись,
Дістався в спадщину вже нам.

ІІ

Як землю й волю кат забрав
Й людей в колгоспи заганяв,
Шалені спротиви повстали...
Люди без зброї захищались:
«Коли людина без майна є,
То вічний раб! Ми досить знаєм!...»
Так обездолені казали
І реманенту не давали...

А кат робив тихенько діло —
Не те, що люди всі хотіли.
Спокійно взяв пістоль-серп-молот,
Стріляв косив і молотив,
Ще й запровадив лютий голод...
Вивозив в дикий степ зимою
І не чекав, щоб хтось вставав —
Перекидав у сніг з гарбою...

Котились люди, як з гори,
В далекі люті табори,
За власний труд нести покуту
В Колиму, Кенгірі, Воркуту...
В вагоні, прозванім телячим,
Місця в якому всі стоячі...
Де сісти зовсім неможливо.
Сморід з тіснотою жахливі!

Щоб істи ніхто не хотів,
Кат оселедців не жалів —
Гнилих, іржавих та смердючих,
Від соли гострих та пекучих...
«Чом води й хліба не давали?»...
Як смерть ішла, люди питались
І у агонії страшній
Життєвий шлях кінчали свій.

А паротяг... іде, пихтить,
В нього нічого не болить.
Їсти дають, хоч і не просить,
І води завжди йому досить.
З людей рухливі «лад тримають»
Мерців та сморід викидають...
У ката ж серце не болить,
Мовляв — в колгоспі добре жити.

Він справи зла переглядає
Й для втілення шляхи шукає:
«Усіх не можна враз забити,
Комусь на нас треба робити...
Коли ж не дать людям їди,
То повтікають, хто куди»...
Й комунівським «синедріоном»
Закрити рішили всі кордони.

І так раби без ланцюгів
Працюють і тамують гнів.
Кат нагло душу їм глушив...
Щоб ледь фізично жити могли.
Кістки та жили їм лишив,
Колгоспне щоб ярмо тягли
Та проти них не повставали...
Щоб працювали й тихо спали.

ІІІ

Під галас «поступу-культури»
Провадяться страшні тортури.
Так просвіщають до нестями
Кати сучасними огнями.
О, що сказав би тепер Ти?...,
Ти написав би страшну повість,
Коли б побачив, що натомість
В стократи гірші ще кати!

Колись було три дні на пана —
Тепер щоденна катогра незнана
Такого клятого гатунку,
З якого не знайти рятунку!...
Десь Казахстан дикий прослався,
Що українцями зорався...
Втекти б від того, а куди?
Скрізь на виду, куди не йди!...

В степи Киргизькі, Кос-мрал,
Де мучивсь Ти лише один,
Зараз братів Твоїх мільйсні
Спроваджує тиран на згин!
Із варварів «модерна» влада
Влаштовує смертні паради...
Яких страхіть люди зачнали
На Біломорському каналі...

А скільки в дяволів безрогих...
Людей загинуло в дорогах...
Без їжі, навіть без води!
Людей проваджено туди,
Де не чекало їх житло!
Навіть землянок не було!
Лише мороз з вітром гуляє
Та сніг, як порох, розвіває...

Куди не глянеш — завірюха
На безборонних смертю дмуха!
Там люди напівмертві бродять
І затишок собігородя...
Про їжу хоч і не питай,
Іди до смерти, захлявай...
Такого в світі не бувало,
Коли й рабами торгували!

— Давай, давай! — кричать кати,
— Як їсти хліба хочеш ти,
А коли норми не здаси,
Немає хліба, й не проси!
І скільки так на Соловках
Помнялось в катових зубах...
В тайзі, у вічній мерзлоті,
У голоді... у темності...

Де холод і страшна нудьга,
Де пошестъ різная, цинга,
Де у пекельній боротьбі
Гинули в муках ще незнаних
За хліб, важкіший за той камінь,
Гливкий та чорний, як земля...
Споконвіків того не знали,
Що йде з зарядження Кремля.

З релігії кати сміялись.
 Комуну пхалось, як ідею,
 Коли церкви вже зруйнували,
 Зрівняли й цвинтарі з землею.
 Коли і де хто вмер, не видно.
 І як мерців ховати, не знати!
 Катам байдуже! Їм не стидно
 Людей, як тих тварин, ховати.

Релігія — «дурман» — кричали
 — Попівську наволоч змести! —
 І люди сльози витирали,
 Як падали з церков хрести...
 Кат душу й тіло руйнував
 Усім, хто людьми стать хотіли,
 Кулак кривавий в рот заклав,
 Сказати правду щоб не сміли!

Але як кат не напинався,
 Істот дух волі не цурався! ...
 Міцний осідок в людях має
 Й до бою кличе, пориває!
 І хай хоч як міцніють грати,
 Волі людини не здолати!
 Лави передні упадуть —
 На місце їх нові ростутъ! ...

Воля ховається й живе,
 Працює на життя нове!
 Й на віки-вічні буде жити —
 Той гін не в силі задушити!
 То боротьба є за життя
 Й безсмертне має напняття —
 За волю! Не за комунізм!
 Марксів дурман — соціалізм!

Воля людини, як рослина,
 Є непоборная доктрина!
 Тут не врятають жодні «шпики»
 В підпіллі простір є великий.
 Назовні ніби все мовчить,
 А в середині аж кипити
 На зло є кара й не вщухає,
 Як в джерелі, як в водограї!

На каторзі жінки повстали...
 Одразу й танки прикотились,
 Так ніби наперед вже знали
 І на тортури нарядились.
 500 жінок напроти стали
 З прокльонами, а не мольбами
 (На милість ката не чекали)
 І впали з голими руками...

«Життя у кати гірш ніж смерть!»
 Напівзамучені казали.
 Тим гірше — танки не спинились,
 Котились і тіла чавились...
 А мара бовдуром стояла
 Й слова жорстокі лепетала:
 «Дурні ви й бідні! Ви ж не знали,
 Якого ката в мені мали...

Віддати кров вас закликаю —
 Як ні, то сам повиливаю!
 Я лютий! Й лютим називаюсь
 І не ховаюсь з тим. О, ні!
 Роблю в догоду сатані!
 Іду вперед! В крові купаюсь!
 Ні перед ким я не згинаюсь!
 Й нікому в світі не корюсь!

Не каюсь й смерти не боюсь!
 Не гнусь, кажу, ні перед ким
 І перед дяволом самим...
 По людській крові йду-bredу,
 Страшенне зло несу й біду!
 А ви? — скажіть мені — не знали?
 Навіщо мене «вибирали»?
 Й пропали... Я ж не пропаду!

Маю від вашого життя
 В твердих моїх руках пароль,
 Червоний кат я — ваш король,
 Якого світ іще не бачив...
 Не то не бачив, а й не чув...
 Як провинився хто й загув
 Вгору ногами — шкереберт...
 Не на життя, кажу, на смерть

Таких, як я є, дикунів,
До крові спраглих змагунів,
Я досить біля себе маю...
А як не стачить, підшукаю!
Коли змагун вас не згребе,
Жахаюсь тоді сам себе...
Щоб світ «медуз» живо сконав,
Катів я досить назбирав!

VI

Часи кріпаччини минули.
Люди за ті часи й забули...
Лиш спогади по тім лишились,
Як на панів три дні робили...
Давно господарями стали...
Іще суцільне напняття,
Й державне осягли б життя.
Де не взялись нові кати,
З волі до рабства щоб тягти!

Найбільший канібал жахався б,
Коб за злочинства ті дізнався...
В комуністичному ж насінні
Немає й крихітки сумління.
Людьми натруджене забрали
І з рідних хат повиганяли,
Батьків із дітьми розлучали.
А щоб не скаржились на те,
Під примусом ще й відрікались!

Звичайні люди то були,
Що самотужки хліб плекали
І тим живилися й жили,
Та ще й Европу годували.
Кати в їх землю відібрали
Й ніби залишили на волі —
В колгосп загнали, як отару...
Не те щоб хліба — бараболі
Люди не мають для потрави.

VII

-- «Війна, війна!»... Раптом таємно
Вість обійшла всіх під'яремних.
Люди з полегкістю зітхали,
Сльозами радошів вмивались...
Ніхто катам не співчував.
Кожен загибель віщував:
«Геть ту колгоспівську облуду!
Нехай хоч як — гірше не буде!» . .

З'явився норий «визволитель»

Такий, як перший — кат гнобитель.
Пізнавши підступну роботу,
Зійшли безстрашні патріоти,
Власну державність поновили
І явний акт проголосили...
Від щастя люди аж тримтели —
Власній Державі так раділи...
Одразу ж другий кат-гнобитель

Звелів ту владу ув'язнити.
Замість обох катів набить,
Першого стали боронить...
Він вже летів, як те сміття!
А волелюбні демократи,
Неусвідомлені життям,
Тих ошуканців бюрократів
На свій «буксир» раптом взяли,
І зброї і харчів дали...
Так без ніякої завади
Злочинці знов прийшли до влади...
І на кривавому престолі

Найбільші вороги для волі
Тепер вже почали п'ястись
СВІТ на хресті розіп'ясти!
Того їм мало, що вже мають,
Нової здобичі шукають!
Щоб волю в світі задушити
Й катівню всесвіту створити!

І з тим, оклигавши поволі,
Кати в СВІТ вийшли на гастролі;
Вільні країни розглядають
Та на інстинктах диких грають,
Щоб взяти до свого ясиру
Й пустить під три чорти — у вирій!
Й сіли на Кубі, як пірати,
Під самим носом демократів.

VIII

Ярема тяг ярмо червоне;
За ним мара його підгонить.
За кожним кроком наглядає
Та все вперед, вперед штовхає.
— «Коли б неволя для самого,
Як було в жида — ще б нічого,
А ми усі гуртом виряглись»...
Й Ярема цим найгірш ганьбивсь.

Голодний виснаживсь на силі
Не то життя, весь світ не милій!
Часом, як він і наїдався,
Ще гірш в розпуку заглибляєсь...
— «Рослини й небо на сторожі
Ніби дивилися вороже,
Що я невільник — у тюрмі
Ходжу в червоному ярмі»...

Він думав: «Якби ж уткти,
Щоб цей тягар більш не нести...
Коли терпець вже увірвався:
«Будь-що — в дорогу!» — собі клявся
Чекав, коли ж то місяць, зорі
Зникнуть в небесному просторі...
Як хмари зорі затулили,
Де не взялись в Яреми сили...

Готовий все перевернути,
Щоб знову волю осягнути;
Родину всю підняв на ноги
І з Богом — разом у дорогу!
Але він з волі не зтішався,
Скорі з родиною піймався.
Його із нею розлучили
Й замкнули міцно, ув'язнили.

IX

Хоч як були міцними грати,
Не раз Ярема мав тікати.
Він користав кожну хвилину,
Щоб відшукати свою родину.
На різних каторгах бував,
Але родини не спіткав. . .
— «Я відчуваєсь сонця, світу. . .
З мене сміються любі квіти,
Що у ярмі я опинився
Й з ними назавжди розлучився.
Коли я в наймах працював,
Хоч трішки розуму я мав,
А тут я з кожним днем тупію
І певно скоро одурію! . . .
Ну як же воно тепер так? . . .
Тут зрозуміє і простак. . .
Людина, володар натури
Замість життя має тортури! . . .
Де не піди — нема як жити!
Все на один копил пошите.
Життя нудне, одноманітне.
Людина чахне, а не квітне.
Все перевернуте вверх дном!
Людина вигляда рабом. . .
Як пес, товчеться на прилоні.
У країні стані живуть коні.
Коли здихає кінь, свиня,
Сполох в колгоспі метушня!
А як колгоспник поруч вмре,
Сполох нікого не берел
Лиш покивають головами
І викинуть, як пса, у яму. . .
Не рай — це пекло, що ми маєм!
Як мухи восінь, виглядаєм! . . .

X

Кат вислухав Яреми слово —
Жорстоко й холодно промовив:
«Мені потрібно», каже кат,
«Щоб ти не здох і щоб не жив,
А коли здохнеш, горя мало,
Бо хліб не родиться без жнив. . .
Соціалізм лиш там буває,
Де за хліб праця не вщухає.
І тяжка праця, не слова.
Зливайся потом, чи слізьми,
Соціалізм будуєм ми!

А ти нам зовсім ніпочім.
Чи вовк, чи я тебе тут з'їм,
Яка різниця тобі з того?
Чи на війні ти будеш вбитий. . .
Соціалізм же мусить жити.
Мусиш робити — кров із носа.
А ти за розкіш'ю голосиш,
Та без кінця в нас хліба просиш.

Щоб ти тут здох, смерть я не кличу,
Хоч нею покарати й треба,
Лиш працювати тобі зичу,
А смерть сама прийде до тебе. . .
Щоб не задумав знов тікати,
Ледь на життя ти будеш мати,
Так, як і всі тримаються,
Скорилися й не лаються» . . .

Ос так, як бачиш — нема ради!
Людей чекає тих заглада,
Хто хоче з волі користати,
За себе треба забувати.
Поскаржитись нема кому,
І лише Богу одному
Помоляться та й спать лягають,
Й тихенько ката проклинають.

У самостійне посідання
Не мають й клаптика землі!
Лиш волю для зубів стинання
В поті лиця — поневіряння,
Щоб мати не життя — страждання!
Людина постать тут самітня. . .
Майбутність — темінь безпросвітня,
Як мариво — до неспіймання. . .

Так современними огнями
Людей мордують до нестями,
Які не мають ні поїсти,
Ні вільно відпочить, присісти.
А кати душать волю в світі,
Пускають в космос сателіти,
Щоб отим блиском з поту крові
Залити всі земні покрови!

XI

В тих ошуканців на весь світ
Злетів останній сателіт,
Ніби з людиною, не з псом...
О, ти Гоморо!... О, Содом!...
Як він на землю повернувся,
Страшний кагал тоді відбувся,
Щоб догодити тим тирану
За «штуку» висловить пошану...

На трупах знищених людей
В ім'я досягнутих «страстей»
Зібрались дикуни горлаті
І танцювали, як вар'яти,
Чи божевільні змагуни,
Пройдисвіти та джигуни,
Та підлабузники незнані,
Та з МВД всі різуни.

На транспорантаж: «Все на космос!»
«Усе для космосу!» — гей-ну!...
З космосу підем на війну,
Так ніби в унісон кричало...
Так перед тим сказав їм чорт,
А сам поїхав на курорт,
З якого на «тріумф» вернувся
І у юрбі тій захлинувся.

XII

Як влада ката в путь рушала,
«Все на індустрію!» кричала.
Не для людей, а для війни,
Щоб увесь світ нею загарбати
Для перемоги сатани!
Щоб комунізму зло посіять!
Зірвати з ґрунту все й розвіять
І кров'ю світ увесь залити!

Катів людських завжди тягло
На вільний світ раптом наскочить,
Як з фінами колись було...
І фактом є перед тим світом
Із першим їхнім сателітом...
Тепер індустрія вже є...
Нову ідею кат кує —
Людей тримать щоб у напрузі.
Он чого треба тій потузі...
В комуністичній грі, отруті
Про спокій світ мусить забути!
Весь світ їм треба ошукати
Й щоб злочини замаскувати
Кричать: «Ми люди від науки»...
«Ми за прогрес — вперед ідем
Й народ пригноблений ведем»...
«Ми миру хочем! — кричимо.
За нас тримайтесь і йдемо...
До сонця простягаєм руки
Й підносимося до небес
Щоб проковтнути світ увесь»...
Подайте ж руки до людей,
Що на землі. Та не мудруйте,
Їх одягніть та нагодуйте,
Та не ошукуйте лукаво...
Ваш «космос» торба є дирява,
Яку ніколи не наповниш.
Навіть тоді ви не втнете,
Як увесь світ проковтнете.
Як хліба досить ви дасте,
Тоді не буде комунізму...
Той хліб ваш комунізм змете.
Тій боротьбі кінця не видно
Навіть, як світ ви зігрете.
Людям відома пісня ця...
Терор ваш буде без кінця!

XIII

Під їх кривавою рукою
Зникли татари, інгуші...
Зникають латиші, литвини, фіни...
Що ж вони роблять в Україні?
Дніпрову воду розливають...
Геть українців випихають!
Хай їдуть у далеку путь,
Звідки уже не повертають...
Після голодних тих смертей
Та розкулачницьких страстей
Модерний шлях винайшов кат,
Як можна більше з України
Людей подальше розіпхать
До прямоточного загину
Й русифікації злочину...
Куди прямується те й є!
Бо рідна мова в Україні
Державною ніяк не є!
Бо та держава — не держава;
Щоб цим не паморочити світ,
То сателіт та ще й іржавий,
Кров'ю братів густо облитий! .
«Московською блекотою отруєний»
Сказав виразно так для нас
Безсмертний наш пророк Тарас
Коб українців не багато
На світі б їм вже не бувати!
Айхмана судять за жидів...
А хто ж засудить тих катів,
Що засідають у Кремлі
Й катують народ у тюрмі,
Закривши міцно всі кордони,
Щоб через тії перепони
Не вирвалась жива душа
З тюрми народів, чи ножа,
Чи то з під варварських законів!
Чи то є радістю хіба
Для безборонного раба,
Якому хоч би хліба в руки,
А йому космосу для штуки? !
І коштом живлення, чи шлунку
Шпигунство сіють для рятунку,
Щоб викрадати, як годиться,
Всі закордонні таємниці... .

(Як виробляти й атомбомбу)

Й загнати людей без різниці

В «общепонятну» в'язницю!

Розбійницька робота чиста!

Повна і досвіду і хисту!

Ніхто з-під мордів не кричить

«Все благоденствує й мовчить

Від молдаванина до фіна...»

Як тільки хто не так щось скаже,

Пістолем кат ту мову зв'яже...

Терором здушено весь спротив.

Європі теж закрили рота!

XIV

Ярема ніччю раз придибав

До власної колись садиби...

Побачити хоч рідний дах,

Та хто засів в його трудах.

Коли б сюди він не ходив,

Може б і краще так зробив...

А тут узняв, що його квіти,

Ті дорогі дружина й діти,

Очі давно уже закрили,

І невідомо, де й могили...

Ярема, хоч цього й чекав,

А як довідавсь, занепав...

Одразу геть, знов крадькома...

Ні смерти, ні життя нема!

Отак він довгий час тинявся,

З в'язниці все на волю рвався.

Й збулася його давня мрія,

Вже як почав губить надію —

Не дивлячись на перепони,

Прокочив в темну ніч кордони,

Розповісти щоб вільним людям

Життя в комунівській облуді.

Й коли розказував кому,

Не зразу й вірили йому...

А думав: «Варто лише сказати,

Як підуть люди рятувати...

То помилкова була міра...

Ситий голодному не вірить.

(Ярема тут переконався)

Тому впевняв, аж голос рвався...

— Не знаєм, голубе... а може...

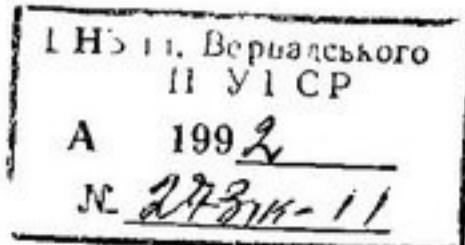
На правду ніби не похоже...
Людину вигнать з її хати?...
І праці й хліба не давати?...
Людина щоб людину їла?...
Таке страхіття!...» Люди милі,
А як же так ви там жили?
Тож скрізь складаються держави
Не для розбійницької справи....
То дивно... Як ви там жили? —
Знову питали і повчали:
«Чом до поліції не йшли,
Коли вас так не шанували...
Напівголодними тримали?...»

І людям доказать не легко.
До уряду й зовсім далеко.
Хотів Ярема раз проскочить
І вже почав комусь торочити,
А як побачив, що не сила,
Його бажання пригасились.
Дививсь, спостерігав, чекав,
Лиш при нагоді щось казав.
Поволі зникли ті призирства,
Як склались дружні товариства
Й прийшло до ясності тієї
В Американській Асамблей...
Впізнали там, де вороги,
Як виступав кат з гиком-криком
Та по столі бив черевиком,
Знявши з кривавої ноги.
А люди злякано дивились
Та між собою говорили:
«Коли він тут викида «штуки»,
То які ж людям робить муки...
Тепер не тяжко уявити...
То там бігне не можна жити!
Ото є варвар! То вже певно!»
І цього ката ликоштана*
Американські люди вчені
За поведінку злу, нечесні
Прозвали просто шарлатаном.

---

*На Катеринославщині кацапів називали «лікоштанами» — штани з лика, як лапти.
П. Спека

Що втік Ярема, кат зачув
 Й несамовито лютим був,
 Бо не жадав, щоб світ узняв,
 Як він людей закатував.
 І... обережно й лагідненько
 Почав співати соловейком...
 Піснями тугу викликати
 Й до повороту намовляти...
 Така бере його морока
 Й без піdstупу не робить кроку.
 «Та ж їдь, Яремо, і не гайся,
 На Україну повертайся...
 Ми тобі й хатоньку дамо,
 Тоді... як вже привеземо...
 А щоб довільно тобі жити,
 Ти будеш ратами платити...
 Пощо тобі оця чужина?
 Гайда на любу Україну!
 Бо, як не вернешся до краю,
 Ти свою мову занехаєш.
 Вигнанської літератури
 Не бери в руки! То халтура.
 Енциклопедія, до речі,
 То є правдива порожнечка
 Загорнута в свіжі кульки...
 Розгорнеш — сморід б'є бридкий.
 Гниле та кисле, пів-на-пів
 Давно зіпсованих харчів...
 Клянусь, що до твоєї хати
 Я буду свіжу присилати
 Та ще до того і модерну
 Та соковиту ж та ядерну...
 Тільки читай! Бери й рушай!
 Вигнанської й не зачіпай!
 Ти як захочеш, незабаром
 Я буду слать трохи не даром.»

Потім на вухо, по секрету,
Вказавши пальцем на багнета,
Винагороду обіцяв,
Щоб шпигуном в Європі став:
«Підбурюй там людей до страйків,
Й ярмо надінем їм без лайки...
Навіщо нам війна здалася,
Ми й так людей перековбасим
І залюбки проковтнемо,
А тобі ордена дамо...
Лише уважно мене слухай,
Ми швидко зробим завірюху...
Ушкваримо їм не такої,
Як повідомиш, де там зброя.

Ти улаштуйсь на такій праці,
З якої б ти найбільше бачив
Дотів (ворожих одиниць)
Й різник військових таємниць.
А щоб ти часом не піймався,
Завжди дурненьким прикидайся.
Тут непотрібно бути хоробрим,
Роби все спритно, й буде добре...
Бери всі речі потихеньку,
Й досягнеш наслідків легенько.

А як зумієш ще забити
Якогось антикомуніста,
То в розкошах ти будеш жити.
Ось не зійду я з цього місця!
Тоді я дам ще додатково
Свіженське завдання... чудове!
Таке... хе-хе... »

Ярема не дослухав ката
І відповідь почав рубати:
«Та годі вже мене дурачить!
Не хочу тебе чути й бачити!
Ох, як же ти вже й надокучив...
Родину і мене замучив!
Я вже сказав тобі давно —
Геть відсахнися, сатано!
Тобі все мало, мало й мало,
Хоч вже й не раз тобі вертало.
Ти шарлатанська метушня!
Захланна світова свиня!
Зайлась кров'ю аж по вуха...
Від тебе смертью лише дмуха!
Тобі не бракне і коси,

А скосиш, ради не даси.
Тобі лиш крови, крови й крови,
Щоб злити всі земні покрови...
Хіба людина ти? Потвора!
Життя людського ти замора.
Ви людолови, ненажери!,
Ви прогресивні людожери
Леніна й Маркса ви дракони
Від Хама до хамелеона....
Ви бузотори, губошльопи,
Злиденного життя холопи!
Першої кляси брехуни
Й на тому ґрунті змагуни.
У ваш добробут дурні вірять,
Аж доки їх не засибірять! ! !»

Після Яреминої мови
Кат вишкіривсь, скосивши брови,
І крізь свої зуби іржаві
Вмить процідив він злолукаво:
«Собі того я не прощаю,
Що по дурному час прогаяв...
Ніколи я не сподівався,
Що ти такий дурний удався...
Коли не годен в мирі жити,
Мушу одразу заявити,
Що в мене аж рука свербить
Тебе негайно щоб забити!»

«А всім нам вкуні на землі
Єдномисліс подай
І братолюбіс пошли».

Т. Шевченко

ДО МОЛОДІ

О, молодь! Квіти і надія,
Що на вигнанні живе-зріє
І молодь та, що у тирана,
Мліє в комунівськім дурмані...
Стань струнко! Юносте бурхлива!
Чи ж є й чи будеш ти щаслива
В лютих обіймах Чінгіс-Хана
У найлютішого тирана?...
В отій страшній кривавій зливі,
Що утворили юродиві
Попихачі від сатани!!!
Кати! Диявола сини!

О, ні! Ти серце вільне маєш
Й себе з тираном не з'єднаєш!
Того не візьмеш ти на себе...
Тої ганьби тобі не треба!
В антикомунівськім повстанні
Усіх тиранів ти збереш
Й, як ідолів часів поганих,
В дніпрову воду геть знесеш!
І від червоного плебея
З руїни йди до апогея!
Працюй господарем на славу
Своїй улюбленийій Державі!
Й на Володимирській Горі,
У Києво-Печерській Лаврі,
На Юрії, у місті Льва
І на Тарасовій могилі —
За незалежнії права,
За кращу у майбутнім долю
Жовтоблакитний прапор волі
Всеукраїнської Держави
На п'єдестали їх поставиш!

ЛЮЦИПЕР

Боли в людей панує лад,
Люципер сам тоді не свій є,
Не то комусь — й собі не рад
Й нічим той розпач не розвіє,
Аж доки він комусь з людей
Якогось зла не заподіє.

ЗАПОВІТ ТИРАНА — ЛЕНІНА

«Але не можу слухати музики. Вона розм'якшує мене й наповнює бажанням говорити приємні речі і гладити по голові людей, що живуть у такім підліжому світі і можуть творити таку красу. Але сьогодні не можна людей гладити по голові. Відгризуть тобі руку. Треба їх бити по головах, бити без милосердя, навіть тоді, коли ми в теорії були б проти всіх форм тиску». (Ленін)

«Де життя проходить у тяжкій боротьбі за існування, там народжується соціалізм». (Ленін)

«Коли потрібно буде знищити в ім'я комунізму три чверти всього населення, то варто». (Ленін)

ЛЮЦИПЕР

Я розпікаю у людей
Найнижчі їх інстинкти,
Щоб вирвати серце з їх грудей
Й щоб ними володіти.

Чому? — скажу вам досить чимно,
Щоб ви не мучились даремно.
Людину щастям не напоїш,
Лиш спрагу тим іще подвоїш...

Людині все чогось бракує.
Чи досить благ земних? Не чус!
Навіть як має більш ніж вволю,
Скаржиться теж на свою долю...

І йде до мене, бо я ЗЛО!
Так завжди є! І єй було!
Ідуть до мене на пораду
Не для життя, а на загладу...

Вони того не розуміють
І розуміти не воліють,
Що я добра не посилаю —
Я своє зло їм підсуваю...

Якого ж іншого гатунку,
Пораду дати для рятунку?
Тому, щоб вліпши їхню долю.
Беру я їх в свою неволю...

Зло мучить голову мою!
Що маю діять? Сам не знаю.
Чи ж вдовольню жагу свою,
Коли серця повириваю?...

Життя без серця неможливе!
Треба щось інше підшукати...
По крихті хліб їм вдавати,
Тоді життя буде щасливе.

Знищить до розкошів змагання,
Лишивши до життя бажання,
Щоб жили люди, мов в раю...
Спробую волю дать свою.

Дай ще подумати... ні-ні!
Сердець не буду виrivати...
Незручно буде так мені
Над ними панувати...

Не вирвать, ні! Опанувати...
(Бо вирвать справді неможливо)
Мені ним треба керувати...
А мізком людським особливом

Найкраще мозок відібрati,
Щоб люди мислити не вміли
Й за себе стали б забувати
Та щоб і думати не сміли.

І буду я тоді щасливий!
А серце... хай собі товчеться...
Мені — щоб мозок не мав впливу...
Хай самостійно серце б'ється!

Бо мозок є найголовне,
Він серцем часто сам керує,
А коли він уже засне,
То серце нищечком працює.

Ага! Працює... хай працює...
Мені в людей лиш те ѹ потрібно.
Вже серце мене не хвилює.
Нехай живе собі осібно...

Навіщо людям мозок мати?...
Не кину я цієї думки —
Були б всі люди-автомати,
Я захопив би всі керунки!

Куди ж подітися мені?
Чим загатити лютъ мою?
Горю, горю я весь в огні,
А душу не збагну свою...

Чого вона від мене хоче?
Та день і ніч за мною стежить,
Та голову страшну морочить...
Вже скоро вкрай її обмежить!

А голова й без того бідна...
Чим же я буду керувати?
Я ж буду дурням всім подібни
І дурнем будуть люди звати!

Я... мушу всіх людей — усіх!
До рук тихенько взяти...
Й коли добром не можна їх,
То злsm я мушу брати.

Так! Злом... більше ніяк!
Лише їх злом зв'язати...
Тоді не буду дурнем... так,
Ще й мудрим будуть звати...

Того ніхто не мусить знати,
Що я до зла молюся,
Й штовхаю нишком брат на брата
Й добра між ник боюся...

Добро (про мене) — то є зло...
В злі — велетенський успіх!
І хочу я, щоб зло жило!
В злій справі утоплю всіх!

Я свою лютість розпускаю
По вільному всесвіту
І завжди зло вперед штовхаю,
Щоб світ не зناє, де дітись!

Життєві карти я тримаю,
Людей щоб обіграти —
Яку з них взяти собі — знаю
Й яку з них — їм подати.

Я досить знаю кожну з них,
Я карти добре знаю.
До карт ось цих й мені страшних
Людей усіх прибгаю!

Я в карти всіх людей убгаю,
Сам буду пить. гуляти!
Людей візьму, карти сковаю
І... буду тасувати...

Людей я буду тасувати,
Як найсправжніші карти...
Життя таємно їм псувати...
Ось це мені й є варто!

Я проклинаю добробут!
Я Бога проклинаю!
Ти хочеш там! — Я хочу тут!
Тут рай я відшукаю!

Я буду левом в світ ричати!
Вити шакалом... Hіl — страшніші!
Гадюкою на всіх сичати...
Й буду робить це чимскоріш!

Буду свинею колупатись
В роді людському і з прокляттям
Його коріння підривати.
В цьому є я! Це моя клятва!

Без цього я б не жив на світі,
І коли далі проживу,
Запам'ятають батьки й діти...
Я дам людину в світ нову...

А що то буде за людина,
Про це я далі повідаю,
І хутко прийде та година,
Бо владу я в руках тримаю!

Тримаю в руках владу міцно! . . .
Її нікому не пущу!
Людей, для мене ненависних,
В одну хвилину розтрощу!

Я смак в житті тоді відчую. . .
Тоді відчуло в житті смак,
Як між людей собак почую,
Як люди будуть гірш собак. . .

І досить просто те зробити:
Не дати людям досить їсти,
Щоб не було їм в чім ходити.
Й не мали б часу і присісти. . .

Злигати їх в один налигач!
Й роби . . . хоч очі свої виряч!
В колгоспи їх позаганяти!
Й залишить час їм лиш поспати.

Не дати вільно їм подумати. . .
Щоб вони завжди полошились,
На спині горб щоб був, як клунок,
Й, як білка в колесі, крутились.

Не дати досить заробляти —
Що на базар коли дамо,
Не мали б за що купувати . .
Тоді ми далі продамо. . .

В інші країни будем слати
І по найнижчій там ціні
Людям країн тих продавати. . .
А що! Ви думаете ні? . . .

Цим способом їхні товари
Зненацька витисну з базару. . .
В їхнім наставленні ворожім
Галас про демпінг не поможе!

Я хочу й мушу показати,
Що вмію досить торгувати. . .
І то не є ні жарт ні міт!
Заб'єм товарами весь світ!

Й навкруги піде пропаганда,
Що ми не просто якась банда...
Чи я, якийсь там баламут...
Що я — за людський добробут!

По фабриках, різних радгоспах,
По всіх заводах та колгоспах,
Стаханівський наш рух розвинем!
Тоді та гідра враз загине!

Як створиться фінансів крах,
Буржуїв знищу в один мах...
Від безнадійності й розпуки
Вмить піднесуть дотори руки.

А коли й це тут не поможе,
Я маю засіб більш пригожий:
Між тих, хто є в ледачій фазі,
Сію Карл Маркову заразу.

Кажу їм: бийте всіх буржуїв,
Й як вислів цей зони почують,
На всі горлянки закричать...
До бунту стануть закликати...

А щоб творить тут каламуть,
Від мене шигуни ідуть...
Й як прокладуть до зла дорогу,
Негайно шлю їм допомогу,

Яку лиш буде їм потрібно
Й на яку завше я є здібний!
І то чи просяять, чи не просяять —
Для того зброї маю доситы

А люди заздрісної вдачі,
А особливо всі ледачі,
Щоб дурняку собі вхопить,
Одразу кинуться громить.

Заздрощі зникнуть при марксизмі,
Демократичнім комунізмі...
Люди покірні й непокірні
На все й на розум стануть рівні.

Тоді вже думати не треба —
Сказав, й роби, хоч дуж із тебе
Некай тікає назавжди...
Норму зробив, і спати йди.

При рівній їжі та вбраниі,
Люди не заздритимуть, ні!
Життя буде правдивий рай...
Живи, радій і не вмирай...

Будуть вирівнюватись сами,
Чи язиками, чи руками...
Чи то при допомозі зброї
В затісненім зв'язку зі мною.

Як комунізму ще немає,
Задрість, як зброю, скористаю,
Без пролиття даремно крові —
Цей шлях є вірний і здоровий.

Я заздрість, заздрість скористаю —
Кращого способу не знаю.
Щоб наловити такого люду,
Багато непотрібно труду.

А для керма, щоб знань набути,
Маю Карл Маркса інститути.
Вишколю там їх на всі боки,
Й гайда до діла без мороки.

Людей тих конче потребую,
Щоб в раю владу розпочати,
Й як розпочнеться, закатую!
Ту погань я не хочу й знати!

А спочатку вони захочуть
Мати ще більше ніж було
Та мозок мій почнуть морочить.
А пішло вон — скажу — мурло!

Ви ненажерливі загреби!
Ви ж рівні вже! Чого вам треба?
Я знаю, є такі між вами,
Що хочуть стати буржуями...

Ви дурнями не прикідайтесь...
А... «бідні всіх країн єднайтесь!»
Ви що? Вже гасло це забули?
Чи може ви його не чули?

Й надалі дурні оці будуть
Конать, як інші; хай конають...
Як ті бурлаки — посумують
Й себе у яму закопають.

Ідея щоб жила, я хочу,
А люди хай хоч і подожнуть!
Я мозок їм буду морочить,
Аж доки він у них не всохне!

Такі ідеї щоб втілити,
Конче потрібно ледарів...
Всіх тих розумних дурнів світу,
Щоб нацькувати на панів.

Вони потрібні нам, як карти,
Щоб ними гру розпочинати...
Розпочалася гра, й не варті!
Ті карти можна викидати!

А ледарі — навіть не карти:
Просте попихаччя огидне,
Аж нічогісінько не варте!
Бездарна капость! То єхіда!

Вже їх давно у нас нема,
Розлізлися, як руді миші...
Декого з них взяла тюрма,
А дехто ледве-ледве дише...

Ми на банкет чуми звемо,
Мовляв, готовьсь пролетарі —
На всенікє горло кричимо...
Всі розбишаки й ледарі!...

І лише раз прокричимо,
Як тля, тоді до нас полізуть.
Як непотрібно — поб'ємо,
А то й самі себе поріжуть...

Ми стоїмо, як мусить, міцно!
Ми досить міцно стоїмо!
Люди не мають чого їсти,
А — дяка злу — ми все їмо!

Решті збентеженого люду
Туманний краєвид пустити:
Що буржуї, мовляв, паскуди
Вам не дають довільно жити.

Їм треба труд ваш споживати!
А мені жаль вас! І жаль дуже,
І розпочну я їх цькувати,
А сам сидітиму байдужий...

Люди повернуться додому
Й чумити люто знов почнуть.
Знову наріблять там Содому...
Що то за люди! Справжня лють!

А буржуїв давно немає...
Не то немає... І не чуї!
А дурні люди їх шукають
Й не знають, хто їх баламутить.

Вони й без мене усе зроблять,
Як розпочнуть між себе битись.
Отак їх дурнів мудрі й ловлять.
І знов почну я їх мирити.

А в разі їм того не досить,
Й на мене розпочнуть гундосить...
Чорну каретоньку й трах-трах!
Мусиш тримати язик в зубах!!!

Он як потрібно з людьми жити!
Зло, як цукерки, їм давати...
Як псів, цькувати й не мирити
Й напівголодними тримати...

Так я й тримаюся в фортеці...
Свинячу мордочку свою
Роблю смирнесенько-тихеньку
Й кажу всім: знаю й дякую...

Додому їдьте й затужу...
Сльозами радості заплачу
Та чорних коней запряжу,
І блазнів цих більш не побачу.

В цей вірний спосіб всіх людей...
Я всіх людей перетасую!
Не вирву серця з їх грудей!
Зло закладу в них й поглузую!

Як кішка мишиою, пограюсь
Та й заховаюсь в свою нору,
Що у фортеці своїй маю...
Й знов колупаюсь... лізу вгору!

Старе коріння мушу знищить!
Я мушу знищити батьків!
Себе ж поставити найвище
І без пістоля й кулаків!

Кажу — нікого власноручно
Не буду бити, бо незручно...
Без мене вб'ють за непокір,
Й я буду чистий, як папір.

Усіх дітей землі заставлю
Лиш одному мені молитись...
Катів по закутках розставлю,
Сам буду янголом дивитись.

І як злодійська моя пика,
Мов місяць повний, вже засяє,
А вовчі ікли завеликі
Мій рот кривавий заховає...

Тоді дам заповідь свою,
Що я тепер всім благодатний!
Лиш я тепер добро даю,
А Бог правдивий непридатний!

І люди в цей час ні-ні-ні!
Молитись Богові не будуть...
Будуть молитися мені,
Доки їх розум не розбудить.

І будуть гризтись поміж себе!
Кусатимутся, як шакали!
А я з фортеці, ніби з неба,
Буду кричати: ага — попались!

Вас била доля й буде бити!
Бо ви ж уперті, як бики...
Ви в злагоді нездатні жити...
З вас лише добрі жебڑаки!

І вас не треба зовсім бити —
Вас лише треба поділити!
За жменю справжнього сміття
Будете битись все життя!

Тепер я вільно всім признаюсь,
Що в мене завжди три жило...
Три індивідами вживались —
Антихрист, деспот і мурло!

Я ще й простіше називався б
Так, одним словом щоб, лукавий
Й від правди я не відцурався б,
Коли додати ще й кривавий!

Я вогонь заздрости в людей,
В людей ненажер роздуваю.
Я вирву серце з їх грудей
Й до чорта в пазуху сковаю!

Я розіллю їхне Дніпро
По всій рівнинній Україні...
Хай під водою все добро
За їх любов до нього згине!

Я знищу їх, як куркулів!
Чи то гуртом, чи поодинці,
Хай зникнуть геть всі українці
З лиця їх рідної землі!

Я знищу їхне все майно!
Мову і батьківщину знищу!
Я рід людській турну на дно,
А сам полізу як найвище!

* * *

ГРАЮТЬ СУРМИ

Грають сурми про село,
Про яри, гаї, долини...
Про життя, що прогуло...
Про знедолену країну

Грають сурми про дитинство,
Юність, давню-давнину,
Про думки спільні-єдині,
Коли йшов кат на війну.

Грають сурми, як колись
Прадідам, дідам жилось,
Як ганебно ми здались,
Чому нам конатъ прийшло...

Грають сурми на сполох
Про осміянную волю,
Про нечуване зло,
Що зв'язало нашу долю!

Грайте ж сурми, щоб кохались
На Україні квітки
І щоб разом всі втішались
«Східняки» й «Західняки»!

Не дай Боже! Щиро просим!
Злих, взаємно злих відносин!
Тим стосункам завдяки,
Не зросли щоб будяки.

Грайте ж сурми так, щоб ми,
Як всі люди, щоб жили!
Стали б справжніми людьми
Й кращу долю осягли!

Грайте ж сурми на СПОЛОХ!
Про гаї, сади й хатини!
Про життя, що прогуло
Й запалило Україну!

* * *

Коли розбійники — вандали
Душі людської — владу брали,
За землю й волю в бій
Людей скликали,
Люди повірили й пішли...
Йшли, не жаліючи голів,
Доки землі не відняли,
У землевласників-панів.
А потім руки простягли...
Дивилися... чекали-виглядали...
— Плати! — кричали...
І, зуби зіпивши, впізнали,
Що замість волі та землі
Роти криваві вишкірялись!
А правити людьми тими,
Що землю й волю здобували,
Скликалися з усього світу
Люципери, кати, шакали!
І аж тоді люди впізнали,
Що то потвори, канібали! ..
І вже без слів — за віру,
Землю й волю знов
Губили голови і кров.

* * *

НА ДОПИТІ В «ЧЕКА»

(Сцена з «Фортеці розбійників»)

Андрій стояв перед очима, які, гіпнотизуючи його, злорадно світилися вогнем хижака, що мав перед собою свою жертву. Хижак, в особі людини, грався наганом, підкидаючи його догори і спритно ловлячи його, то за ручку, то за цівку.

Приглядаючись пильніше, Андрій помітив щось знайоме в обличчі й постаті цього жонгльора пістолем. «Але де?... Де я бачив цього, чи подібного до нього типа?... Чугуєвське Юнкерське... Так — Фітіль... Фітіль... Фітільов. Ось куди за лізла та паскуда» — подумав Андрій. «Знайшов собі і відповідне місце... там, де дійсно йому належить бути»...

— Що ж ти оставлів? Ти ще живий, чи ні? Невмирущий? Хе-хе!... І глянувши у папери, виправив свою помилку: Андрій Невмірайло... а ну побачимо, який ти Невмірайло...

— Стережіться обману — промовив твердо Андрій.

— Обману?! — саркастично перебив чекіст. А да лі, що ти скажеш?

— Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманою за переданням людським, за стихіями світу, а не Христом.

— Це ти звідки взяв?

— Це з листа святого Павла до Колосян. стих 8.

— Оце і все? Кажи все, що в тебе є. Даю тобі і час і право, як останнє слово пере...

Андрій перебив чекіста:

— Ви зруйнували творчі сили
Тоді, як треба руйнувати
Лінівство, заздрощів насильство
А вас натхненників в стократи!

В дикім оточенні людина
Не відрізнялась від тварини,
І за життя в твариннім стані
Губився час в тяжкім змаганні.

Світла та темряви двобій
Знесилив мізковий застій,
І розум з побуту тварини
Вивів на світ дику людину.

Потім з'явилась тьма повій —
Глухонімих до будування.
У філософії новій
Люди знайшли душі шматання...

У гурагані цих питань
Зміталась честь і віра в Бога!
На чужі «скарби» тьма захлань
Проклали в пекло нам дорогу!

Знишили волю — творчу дію,
Яка будує скарбів силу,
Щоб людські злидні геть розвіяТЬ.
Ви ж в злидні браму відчинили...

Мов дикиуни, гуртом ділили
Те, що придбалось капіталом,
Соціалізмами давились,
А капіталом рятувались.

Від Аристотеля й Платона
Дві тисячі минуло років...
Вже досить є ультра-чудес...
Де ж є людяности прогрес?

Декарти, Канти, Кондельяки,
Гегелі, Ляйбніци, Прудони,
Спінози і Русо-Жан-Жаки
І Шопенгаври й Сен-Сімони

Придбали нам лютих нащадків
Карл Маркса-Леніна драконів.
Вже люди загубили смак,
Де є прогрес, де перепони.

Чуєм тлумачення «законні»
Діялектичні та бездонні
І неабиякий розмах!
Тьма тьмуща обіцянок різних!

Ми ж на становищі комах
І вищі, прості, пересічні
Раби ідей прополітичних
Разом блукаємо в пітьмах!

Рецептів сила до життя,
Але з життя нема пуття!
Страхіття «творимо» — розпуку...
Даєм катам ножі у руки...

— Говори - деклямуй! Я тебе все рівно не слухаю. Кажи далі... Ти добре деклямуєш... Я засірав би тобі на цьому інструменті сумну мелодію під згуки твоїх слів. То була б не погана мелодеклямація, але боюся, що як заграє цей інструмент, то твій голос тебе залишить назавжди, і я не буду мати змоги дослухати твоє останнє слово. Кажи далі, а за акомпанімент пробач!... Одержиш потім, а зараз кажи, що хочеш. Мені ти не страшний!...

Андрій продовжував далі:

«Де мозок творчости не рушить,
Нудьга там справжня, примуспраця
Людину заздрощами сушить —
Вона в полоні ошуканця!

Творчість не родиться в журбі!
Не заздроші — любов до праці
Ми мусим виплекати в собі
І гнати від себе ошуканців!

Любов до праці — наші скарби,
А заздрість, щоб чуже загарбать,
Не є, й не буде за любов.
Любов є творчість і є Бог!

Любов лінівством не забавить...
Вона ніколи не пустує!
Або любов, або ненависть,
А середини не існує!

Де є любов, там є і зло
І злом любови не здобути!
Тому надмірність цю і скруту
Наш розум мусить відвернути!

Хто зовні бореться зі злом,
А сам в собі не пошукає,
То там Гомора і Содом!
Людей тих доля не спіткає!

А краща доля щоб була,
То рвім в собі коріння зла
І як для себе, то й для других
Творімо добрії діла!

Про віщо маєм говорити,
І де життя є справжні фарби,
Коли не хочемо робити,
Лише ділити творчі скарби.

Як же ж надалі в світі жити?
Де Правда Божа і де кара,
Коли не хочемо творити,
Лише готове прагнем гарбати.

Любов до праці, творчість - скарби,
А заздрість, щоб чуже загарбать,
Не є й не буде за любов!
Любов є творчість і є Бог!

Любов є Бог! Творець Надвічний
Творець і Неба і Землі!
Його істота — Творчість Вічна!
Творчість в Любові — Джерелі!

А хто ж сказав, що нема Бога?
Хто нам життя поруйнував?
Хто нас зіпхнув в страшну дорогу,
І Труд і Творчість осміяв?

Хто осквернив в людині душу?
Хто її вирвав, пошматав?
Хто Божий Храм її порушив?
Хто все святе з багном змішав?
Хто сквилював в безмежнім морі
Життя людського злу стихію?
Людей втопив хто в крові й горі,
А решту по світу розвіяв?...

Антихристи, що розп'яли
ХРИСТА і БОГОЧОЛОВІКА,
Що власну душу віддали
Дияволу на блудний смітник...

— Ще, чи годі?
— Все — відповів Андрій.
— Руки дотори! Руки вгору! — Несамовито за-
кричав чекіст. І Андрій покірно піdnіс руки до-
тори, а чекіст шарив по кишенях. Знайшов папе-
ри, а між ними і світлину Шевченка. Чекіст спаз-
матично перекосив пику і крізь зуби процідив,
ніби дав чергу зі свого нагана: А!... це той
іконописний батько... що виховав дурнолобого
раба просвітянина... Що ж ти скажеш мені да-
лі?!... Мазниця!... Чортове Невмирайло!...
Малорос!

ПІСНЯ ВІСІМНАДЦЯТА

Уривок

з

«ДУМИ ПРО ШЕЛЬМЕНКА»

... Завжди у тих Шельменків
Щось дивне помічалось...
Хто за Вкраїну Неньку,
Тих просто зневажалось...
Мовляв, то просвітяни...
То плаксії за Неньку...
Нічого більш не тямлять,
Крім власної земельки.
— Коли б соціалізму...
Бо це ж модерне діло...
Люди ж туди не лізли
Та й слухать не хотіли:
«Навіщо нам хамуна?
Твоє — мое, не ваше!
А наше — не твоє!
До біса оту квашу!...»
Так говорили люди...
Натомість словоблуди
Патякують ще й досі
Свинарці тій Явдосі:
«Колгосп — наше спасіння
Карл Марксове насіння
Ми мусим шанувати
І кадри в тім плекати...»
Й говорять полюбовно:
«Там кадрів уже повно!
Хрущова лише скинуть.
І хай живе наш Київ
Ще в загірній комуні...
В червоній тій красуні...
Червона амуніція
З тих пір наша традиція,
Як москалі прийшли
Й в комуну нас втягли...
На наше лютє горе
І Сталін і Хрущов
Карл Маркса нам спотворив...»

Коли б він раптом встав,
То впав би й не вставав!
    Тепер нам час прийшов
    Карл Маркса піднести
    Й людей як слід віряти
    В ярмо червоне знов...
Бо ж кадри з ВeKaPe
Підуть в УeРDePe
Без жадної амбіції
На всі наші позиції!
    І разом з ними піде
    До нас весь комсомол...
    Всі воші, блохи й гниди,
    Що б виснаживсь хахол!
Бо всі хахли та малороси
Нас за антихриста голосять... »
«Нема антихриста! Брехня!»
Свистить Карл Марксівська люшня:
    «За червоний добробут!
    Морітурі те-салютант!!!
    АВЕ ВАНЯ!» — Кричать вірні
    Комунарики загірні.
А Ваня зуби вишкіряє
І в Штурмані перебуває,
Як в інкубаторі зараза,
Як Цезарь вищого екстазу!
    Вперед до дідька! Всім на сміх!
    Та підбадьорюйте своїх,
    Що у Кремлі сидять, Ванюшів,
    Чатуючих на наші душі...

Яку ж потрібно совість мати
Й до того голову дубову,
Щоб на ланцюг червоний знову
Тих під'яремних нанизати...
    А щоб те краще доконати,
    Червоні кадри скористати...
Багато треба ковалів
Із Гетсиманського садочку,
Щоб божевільного сорочку
На себе народ наш надів...
Й загірнячків також не хватить,
В своє яремце щоб запхати!

ТУГА

Гули вітри. Горіли хати...
(Німці палили «на прощання»).
А ми тікали геть! Від ката!
Й прощались з ними уостаннє!

Хто кинув батька свого й матір,
Діток малих, хто всю родину...
Життя чи смерть ішов шукати,
Хто на війні за ката гинув.

Від бомб пекельних з літаків,
Від туги! Гірше, ніж в вогні
По цей день кожен з нас горів,
Живим каравсь на чужині!

Чужинці вірить не хотіли,
Що ми тікаємо від ката...
Від слова правди скаженіли,
Вставали ката захищати!

А край горить! Горить невпинно,
Гірше ніж протягом віків!
Бездомний люд його безвинно
Жується в паші у вовків!

Мориться голодом навмисне,
Вмирати пхнеться на Сибір.
Навколо темрява — й не близнє!
А влада, моя неситий звір!

Творився спротив ворогам.
Хоробрі йшли у партизани...
— УПА! УПА! на поміч нам!
За волю й правду йде — казали.

Завіщо ж так нас і чому
Немилосердно Бог карає?
Чи ж завинили ми кому,
Що з рідного кутка тікаєм?

За те, що Край заполонили!
Бо, коли час сміявся нам,
То ми не разом боронились.
А то б... Не віддали вогням!

Тепер ми всі, що там і тут
За найдорожчі скарби маєм
Наш Рідний Край! Й за вільний труд,
Як люди, голос підіймаєм!

Ми прагнем тілом і душою
Вкраїну бачити без ката!
І разом! Хоч в вогонь за Heil
Для Нєї волю здобувати!

І хай хоч як вирує зло,
Гудуть вітри, міцніють грати,
Чимдуж шаліє голос ката,
Щоб одурманить світу тло,
Люди впізнають ворогів!
Коли зачуто грім кайданів,
Кинуть шалений зброй гнів
В закляті голови тиранів!

ІІ. Спека 1945 рік

ТЕЧЯ

Степами, селами, гаями,
Між скелями, лісами та ярами
Хлюпочеться, шумить, буяє,
Біжить-кружляє течія.
Над нею верби посхилились
І кожна з них із течією
Тихенько мовить: «Лише я
З тобою щиро розмовляю,
Твою красу я відчуваю...
Ти лиш одна, єдина моя.
Нікого більше не кохаю!
І день і ніч стою отут.
Для тебе віти розпускаю
Й зеленим листячком густим
Від сонця завжди захищаю.
Зі мною ти ніколи не загинеш!
Під моїм захистом біжиш...
Біжиш, біжиш і не спочинеш!
Краса-красою молодице,
Щасливою-щаслива щожвилини.
Коли б не я, від тебе, чистая водице,
А не лишилось ні краплини.
Загинеш! Висохнеш! Не встоїш!
Тебе б зняло в повітря, до жмарини
Улітку сонечка проміння.
А з чарівної постаті гнучкої
Лишився б рів, земля, каміння.»
«Коли б не я,» — відповідала течія
Посохло б вмить твоє коріння
І зникла б радість вся моя!
Я чую те і добре бачу,
Що ти мене від сонечка ховаєш,
І щиру дяку посилаю
Тобі й рослинонькам усім,
Що поруч із тобою
Гнучкими стеблами гойдають:
Очеретам, рогозам, осокам...
Усім, мене що зберігають
Водиці свіжкої я дам.»
Так щиро-любо розмовляє,
Тече хлюпочеться водиця,
Сльозою чиста, мов з криниці,
А каламутною бува,

Як прийде вода снігова,
Або в годиноньку щасливу,
Коли впаде на землю злива
Дощу краплистого, густого
З страшною блискавкою, з громом,
І каламуть земля свою
Віддасть у чисту течію.

Течію вмить охопить гнів,
Бурхливо вийде з берегів,
Чистенько шлях позамітає,
Досить на волі погуляє,
А потім знов вода сідає
І каламуть землі сковає.

Прозора знов, наче з криниці,
Тече хлюпочеться водиця:
Рослин коріння напуває,
Об камінь б'ється та шумить,
То дзвінко падає, мов грає,
То злегка хлюпа булькотить...
І день і ніч вона не спить,
Навіть під кригою біжити!
І не бере її журба.
А влітку, коли жар палає,
Очерети, рогіз, верба
Прозору воду захищають.

Тече буяє течія!
Її стихія не долає!

В бурхливих хвилях творчих сил
Шумить народня течія...
Тих верб, очеретів, осок
Хоч іноді й немає...
Колючка та дурман
Всі береги вкриває...
Стихія рве, круте, ламає
Народне серце роздирає...
    Та дарма!!

Зло над людьми
Хоч нехай як лютує, грає,
Але живе народній дух,
Й ніщо його не подолає!

1943 рік.

ТРОЯНДА

Чому не розквітла,
Рожева Трояндо?
Яке тебе лихо спіткало?
Скажи мені, люба,
Чому ти змарніла,
Чому передчасно зів'яла?

Схиливши головку,
Рожева Троянда
Вчувалося наче шептала:
«Я сонце любила,
Ніч цілу не спала
І радо його виглядала.

Як сонце з'явилось,
Мене обігріло,
А потім вогнем запалало.
Я пити схотіла.
Дощу я чекала.
А сонце пекло, невгавало.

У вітра я хмарки
Тоді попросила,
Щоб сонце вона заховала.
І вітер не віяв.
Не вийшла і хмарка.
А спрага життя не давала.

Ой місячна нічко!
Подай жоч ти ріску.
Без тебе зовсім занепала!
Накрий же, накрий
Мене темно-блакитним
Зірчастим твоїм покривалом.»

Сховалося сонце.
Від ріски Троянда
Поволеньки сил набирала.
За північ раділа,
Тепла знов хотіла
І сонечка знову благала.

1921 рік.

КАТАКЛІЗМ

Комуністичний блазень Ілля Еренбург по закінченні другої світової війни писав до втікачів з комуністичного пекла таке: «... знайдемо вас на землі і під землею, на воді і під водою, на Місяці і на Марсі... ми ніколи вам того не забудемо...» Така жорстока загроза для тих, хто мовчки ніс тягар неволі, а при нагоді втік з тієї катівні.

Англійський часопис «Дейлі Мейл» від 9. 1. 1962 в коментарі подає, що за книжку «Доктор Живаго» її автор Б. Пастернак був оголошений зрадником, що і загнало його передчасно до могили. А тепер Ілля Еренбург у пресі називає Пастернака геніяльним письменником. (За вільним перекладом).

Доки ж буде існувати
Безоглядна лютість ката?
Доки будуть там людину
Трактувати гірш тварини?

Для обізнаних не дивно...
Хто сидить в ката в зубах,
Може згинуть в один мах
Без ніякої провини...

Кат готовий рот роззявить
Й проковтнуть не то людину,
А цілісіньку країну,
Коли вона мент прогавить!

Тому прикладом є чинним.
Як ковтнулась Україна,
Й як балтийці проковтнулися
Ta прав нації позбулись...

Хто піймавсь — «Рятуй!» — кричить,
Але... решта вся мовчить,
Мов не знає! Мов не чує,
Що й на неї кат чатує!

Сіють жертви в еССeCeР
Й невідомо, де хто вмер!
Так нація завмирає...
Приросту людей не має...

Ця невільницька потуга
Робить вигляд на відпругу.
Після масової згуби,
Ніби кат ховає зуби...

Чи то ж справді буде так?
Тому вірить лиш дивак!
Мовляв, спокій тепер маєм,
Кат до розуму вергає.

Але світ не розбирає,
Що люципер діять має,
Що він виставив принаду
На модернішу загладу...

Чимсь же треба підживити,
Аби ще дурнів зловити.
Так люципер світ дурачить
Й, кого взяти, добре бачить.

Та не бачать лише ті,
Хто на мир з катом чекає...
Вони ж добрі та прості.
Й залюбки він їх хапає.

Й ніхто проти не є нині!
Лиш мільйони жертв в могилі
Від тортур страшних зітхають
Та прокляття засилають!

В краю безмежнім та багатім
Карл Маркса-Леніна вар'яти
Людей підкорених мордують,
Нагоду Світ зловить чатують.

Людей щоб безвісти розвіять
Й на Волі свій дурман посіять,
Як на Вкраїні вже зробили —
П'ятнадцять мільйонів вбили...

О, люди! Хіба ж то не жах!
Що край в люципера в зубах!
Й трима він міцно свою жертву,
Щоб чим скоріш її зажерти!

Хіба ж то тільки Пастернак
Життя позбавився отак?
Жертви тортурів незлічимі!
В ката нового за плечима!

Коли ж прийде правосуддя
На огидне те паскуддя,
Що затроює весь Світ?...
І то вже не жарт, не міт!

Але хай як не ховає
Кат свої хижачькі зуби,
Вирок суду він вже має.
Не втекти йому від згуби!

Помста в людськім поколінні
Знищить дявольське насіння!
Земля, що від крові змокла,
Над ним має меч Дамокла!

П. Спека

12. 1. 1962.

А Т О М Б О М Б А

Уривок

з

4-го розділу «Фортеця розбійників»

ЗАСПІВ

Все господарство СССР
Підкорено одній меті:
Соціалізм, щоб не завмер,
Люди ж обірвані в смітті!
Бракує нитки полатати!
Що ж про матерію казати?
Нема чого і чим попрати.
Житло нагадує хліви...
А воля? Вільно лиш вмирати!
А жити?... Жити без голови!
І щастя повні ті були,
Що мали в місті десь «вугли»...
Лише заводи — продуценти!
Дрібне й велике на війну!
Нерви зіпсовані дощенту...
На жебраків люди похожі...
Поруч — незрівнянним життям
Живуть обкомівські вельможі.
Нехай людина гине пухла,
В розпуці кландає, кричить...
Ніхто не чує. Все поглухло.

Важне отара щоб жила,
Як лобода, щоб не посожла,
Щоб вона раптом вся не здохла.
Нема у кого рятуватись!
Нема за кого заховатись...
Бо... рівні ж всі!

По ночі й до зірок до праці!
Кричать з фортеці ошуканці.
Для себе? Ні! Усе для «раю»!
А рай все точить, пожирає!
Не рік, не два! Десятки років!
В п'яті колони посилає
Для інтернелюдів, шакалів,
Щоб світ пустити на поталу!...

А у Кремлі сидять потвори,
Модерні хам-хамелеони!
Людям на зло, на луте горе,
Лжеправдоносці, кровососи!
Всесвітні блазні, ненажери!
Гірш африканських людожерів...
Наймодерніші брехуни!
Леніна Маркса шамани!
Раби злиденного життя!
З ідеєю для розбиття!
Творці модерної людини
Із мізком робота-тварини!

ЛЮДОЛОВ

— Я волю людства геть зітру!
Для того всіх країн сполуки
До своїх рук переберу,
Щоб кинути людей на муки
У прездоровий наш мішок.
А перш за все візьмем протоки.
Нас мучить Дарданел шматок!
Доки ж чекати нам? Ну доки?

Якась там Турція паскудна
В руках тримає такий шлях.
Ох! Як від цього нам марудно...
Ми перемелем її в прах.

Нехай попробує не дати,
То ми такого їй втінемо,
Що день і ніч не буде спати.
О! Дарданел ми їй дамо.

І скільки там твої держави,
Як порівняти її з нами?
Ну комашина! Ще й незнана...
Ми пустим її вмість з торбами.

Нашо у нас — і то зробили.
Розбіглись люди, хто куди...
І землю і майно лишили,
А ми сухими йшли з води.

А то щоб Турцю мізерну?
«Хади на наш Азербайджан»!
Ми скажемо їм досить чесно.
Закиньте свій старий Коран.

Лиш наша віра є модерна.
Коли ж не кинете, то вмах
Ми вашу голову повернем,
Як в деревині гнилій цвях.

Нічого! Скоро бас вірветься.
Подумаєш? Яка нахаба...
Таке ж нікчемне, а ще дметься,
Як на вола противна жаба.

Ми візьмемо протоки! Брешеш!
Доволі вже тобі тримати!
Бо миром бачим тут не вчещеш.
За зброю доведеться братись!

Ми тепер досить теє бачим,
Що Світ лише тоді сконає,
Як двох держав ще одурачим
Та у мішок людей сковаєм...

Бездонний міх наш здоровенний,
Що ми колхозом називаєм.
І поженем ми їх шалено,
До свого «краю» вмість попхаем.

Азія майже вже в руках.
Європа теж на ладан дише.
Англія в Індії в зубах,
А Індії ми вирок пишем.

В Америці ми страйки й страйки
Через ненажер почнемо
Й ярмо надінем їм без лайки,
А потім носа їм втремо.

А перш за все ми грошей, грошей
В американців позичаєм.
Долярів міліард лиш просим...
Вже більше року виглядаєм...

А вони кляті не дають.
Все з дня на день відволікають,
А нам же треба неотнуть...
П'ята ж колона не чекає.

Великих витрат ми недавно
В канадській справі понесли...
Й добилися, що безугавно
Сміються з нас, що ми осли.

Коли б я мав копицю грошей,
Людей умить би ошукав!
І атомбомбочку хорошу,
Коли б схотів, тоді й пускав.

О дайте грошенят мені!
Я ж, бачте, визнав уже й Бога,
А ще стою, як на вогні...
Скоріше ж дайте, яко мога!

Нам атомбомба, жах, потрібна.
О де ж доларів нам дістати?
Бо гроші наші там не здібні
Всі таємниці викрадати!

Щоб це питання розв'язати
В урекордовану надшвидкість,
Гайдай дослідників збирати
По всій Німеччині! Фашистів!

Але ж вони, страх, не хотіли
Іти до мене на роботу,
А «вороні» як підхопили,
То піддали умить охоту.

І німці люди теж дурні,
Відмовитись не були в змозі,
Їхали мовчки, а ні-ні!
Хіба хто вискочить в дорозі.

Так само й долярів ми знайдем!
Хіба було нам коли страшно?
Ми репараціями стягнем
У сателітів рідних наших.

Без атомбомби неможливо...
Це не Прибалтика, ні-ні!
Де непохитно й всім на диво
Ми все загарбали в три дні.

Хоч би й Фінляндія! Маленька,
А варта наших міліонів!
Два з половиною земелька
Людей зневолила до скону...

А скільки фінів? Порівняйте!
І скільки я дав жебраків...
Разів у п'ятьдесят, вважайте,
Більше ніж фінів, вояків!

І це тому лише, що фіни
Культурні люди! Хіба ж ні?
Не те, що наші дурні біdnі,
Мов свині, порпляться в багні.

А в них хіба земля? Нішо!
Лише багно, ліси й граніт.
А в нас чорноземля! Он що!
І зверху золото й на дні.»

- - -

Серед граніту, гір, лісів,
Озер, болот непроходимих,
Жила країна, як перлина,
Поки петлю кат не накинув.

Бо йому прикро було з того,
Що люди прикладом були
Для інших націй і без нього
Життєвий рівень підняли.

«Хто вам дозволив те робити?»
Протестував понурий кат.
«Лиш я навчу, як треба жити,
Й без мене Світ нішо не варт!»

Наказую надалі знати!
На своє власне є життя
Мого патента вмить придбати.
І вашим батьком буду Я!»

І вишкірив ішачу пику
З-за мурів, сидячи в Кремлі,
Тай кинув зброю превелику
На той шматочечок землі.

Нарід уперто боронився...
Не віддавав своєї волі.
Нарешті опір заломився...
Від перемог кат божеволів.

Й зухвало людям говорив,
Що він такий нарід, як фіни,
Від поневолення звільнив,
Як Польщу звільнив так догідно.

Там вкупі з вірним своїм другом
У одну мить договорились
Й пустили військову потугу...
Згинула Польща. Розчавили...

Потім в Румунії шматок
Відтяв — на третє закусити —
Й далі пильнує на стрибок,
Щоб глибше пазурі впустити.

У королівській цій країні,
Щоб людське право берегти,
Жандарм в господарів будинок
Без дозволу не міг зайти.

А у надмаршала і ката
Звичаї зовсім навпаки.
У нього люди, як курчата...
Прийшов, спіймав — і був такий.

Оглянувся, аж із Сибіру.
Ті люди, що не підлягали
Владі оцій, не йняли віри,
Що в ката так поневірялись.

Так і повинно. Мусить кожен
Відчути це на власній шкірі,
Нелюдське ставлення, вороже
Володаря без Бога й віри.

І люди вільних ще країн
Страх сперечались «То неправда!
То хтось навмисне говорив,
То є ворожа пропаганда.»

А вініпежські комуністи
Бандитами тих величають,
Що не хотять в «райо» осісти,
А самі в «рай» не поспішають.

Як же таких «вождів» назвати,
Що на Сибір людей женуть
Й сажають за крицеві грati
За їх майно і власний труд?...

Тих вояків, що повертались
З полону з фінської країни,
Під Ленінградом ще й стріляли.*
Чи то за те, що сполонились,
Чи що життя краще впізнали.
Щоб людям правди не сказали...
Решту ж в далекі табори
На примуспрацю виряджали.

---

* Розвстріл провадився під м. Ораниєнбаумом. Гнали на розвстріл навіть тих, що після полону лікувались в шпиталі.

Шкода, наївній панове!
То не є влада, то катівня!
То каторга і безгрунтовна
В світі нечуваного рівня.

І кат наївним прикидався!
Людей до миру закликав,
А до війни весь час збирався
І першим ії розпочав.

Хоч і кричав, що він не хоче,
Про ненапади пакт складав...
Державам світ миром морочив
І сам ті пакти розривав.

«Навіщо нам — казав — війна?
Крови своєї скільки хочем...
Від неї вся земля брудна,
Бо ми невпинно її точим.

А коли час війни настане,
Від неї не відречемося
І вдарим! Аж трава зів'яне...
Покажем всім, як ми б'ємося.

Ми хочем, щоб усі держави
Робили все на нашу руч,
Щоб ми усіх випереджали;
Крім нас ніхто вперед не руш!

Відразу галас ми піднімем
Й стрімкий ми пустим хутко газ...
Ми вихром з нього Світ розвієм!
Ох, краще не чіпайте нас!

Бо ми вам не такої вшкварим.
Нас люд ще слуха покищо,
Хоч ми вже з нього мило варим
Й перетворили геть в нішо!

Але вони у нас служняні
І то тому, що не жалієм.
О! А колись були буяни!
Тепер з них вийшла та олія...

Людей не жаль нам, ані трохи!
Бо коли б жаль нам їх було,
То з голоду б стільки не здохло,
Як здохло, за нас полягло!

Те ми навмисне витворяли.
Морили їх навмисне мором...
Вже в хаті вони не вмирали.
Здихали, де прийшло, надворі.

І скілько їх отак конало...
Було... Нема де правди діти.
Сотнями тисяч в день ховали,
Як стали ми вже володіти.

Ми смерті монумента ставим.
Двірцем труда його звемо!
Світ баламутимо, Світ бавим,
Дивіться, дурні! Кричимо...

Яке ми диво утворили.
Куди тій Ейфельовій башті...
Багато метрів не хватило...
Хай майорить в небі хвилястім.

Нехай кричить, сичить, гукає,
Щоб Захід хутко лягав спати,
Й хижак'яку лапу простягає...
Ніхто щоб не зумів сковатись.

Хай гоготить, ірже, скречоче!
Реве-бутиль в світ бугаєм:
«Ось ми, лиш ми, добра всім хочем...
І людству смерть під цим снуєм.

Ми монумента споруджаєм,
Шануючи героя смерти.
Щоб люд зажерти! Шлях ми знаєм,
Як люд приборкати упертий!

Людей завжди у нас хватало.
Куля землі надто велика,
Навіть хоч би й не прибувало
У світ нового чоловіка.

Нам треба молодняк з людей,
А коні для нас найдорожче!
Побільш биків нам та свиней,
Корів, овець і дурнів конче!

Нам треба люду молодого.
Навіщо нам оті старі?
Вони не варті аж нічого,
Бо проти нас то бунтарі!

Це найвредніший елемент!
Це шкідники! То найскоріше.
В наші часи, у оцей мент.
Ми вирок смерти старим пишем.

Нам такі люди непотрібні,
Що знають вільнеє життя,
А вільного ми дать нездібні...
Не хочем цього безпуття.

Нехай, як знищим, проклинають;
Від того сорому не маєм.
Не боїмося ми нікого,
Як кров'ю банимо дорогу!...

Хоч ми й співаємо в піснях,
Що у нас старшим є повага,
А молодим є «вільний» шлях,
Коли буває така спрага.

— — —

Ми не залишим, хай хоч що!
Сусідів наших персюків.
То теж не люди! Теж ніщо!
А нафти в їх на сто віків.

Четверте місце посідають
По своїй нафті, це легенько...
І нас ніяк не зачіпають!
А, як на зло, сидять тихенько.

А ми й не жуrimось. Нічого!
Ми маєм там жуків своїх,
Через яких ні з того з цього
Піднімемо кулак на своїх.

Дамо посадоньку для них,
Як звалимо стару державу.
У банду ми скликаєм всіх,
Хто визначатися бажає.

Ми у кожнісінській державі
Шпигунство маєм із жучків,
Й для нас вони працюють жваво.
Ключі шукають від замків.

І як зміцніє банда наша
У кожній із держав таких,
Умить заварюємо кашу
Й даєм пшоняників смачних.

Ми на весь Світ прокричимо,
Що Персія миру загроза!
Високу ноту пошлемо,
Щоб викликати страшну нервозу.

Так вимага демократія,
Що ми у себе утворили,
Де від життя вже смертю віс!
Де смерть всю землю зборознила.

— — —

Ми спільникам робили шкоду
Та ще на них і нападали,
Тому без труду всі угоди,
Як нам потрібно, підписали.

І піднесли їм своє «вето».
Нехай і тут теж наших знають...
Без вето ми «ні то, ні ето»—
Тепер діла ветом ламаєм.

Ну а вони ж туди й сюди...
Куди не йди — колюче вето,
Хоч в море-окіян бреди.
Для них те вето гірш багнета.

Ми не робили їм в догоду,
Лиш власні інтереси знали,
Потсдамську й ялтинську угоди
На свою користь підписали:

Людей, ще нами недобитих,
До нас, гайда! З усіх кінців!
До «раю» нашого робити...
Ну до ноги! Всіх втікачів!

Яке ці люди право мали
Із раю нашого тікати?
І ось за те, що повтікали,
Мусимо їх запакувати.

То найправдивіші фашисти,
То справжня є загроза миру!
Ми не дамо ніде їм сісти,
Поки не зловим до Сибіру.

Це ті людці, що люблять волю
І незалежний власний труд!
Ті, що тримались босі й голі,
А не підпали під наш блуд.

Брешуты! Шпигунство у нас всюди!
Шпигунство у нас з краю в край!
Запишем! Досить опаскудим
Та й перетягнем знову в рай.

Їх! Що за волею все тужати!
Живими в яму закопаєм!
Не заважали б Світ паплюжити,
Коли його до раю пхаєм.

Ми Аліантів скрізь обкрутим,
Як в Тегерані обкрутили.
До себе й на поріг не пустим!
Ми тugo двері зачинили!

Те, що я тут ось намолов,
Не про життя, а про здихачку,
Інакше й бути не могло!
Яке життя, така й балачка.

Оце і є та атомбомба!
В урані я ще мало граю.
Ураном є між людьми злоба,
Що злиднями я викликаю.

То є життєва атомбомба,
Якою Світ я розкладаю!
На це я маю вірну пробу!...
З урану, з водню й ми шукаєм.

На жаль, нам досвіду бракує!
А то б ми вщент розперезались...
Кажу це твердо! Не жартую!
Тоді б... на небо ми зіпхались!

- - -

А тут, як кажуть, нам на зло
Заворушився увесь Світ...
Так ще ніколи не було!
Де ж демократи? Розсудіть.

Усі держави, геть, фашистські
Мішають розсівати блуд...
Нам! Демократам-комуністам.
На них чекає лівий суд!

Ну ви ж огляньтесь! О люди!
До чого ви вже докотились?
Те не годиться аж нікуди,
Щоб королі знов вкоролились.

А Греція, що витворяє?
А в Індонезії що буде?
Ну хто ось так ще потурає,
Як Аліянти? Ох паскуди!

Досити! Не слухаєм нікого!
Всі справи нишком ми робили
І без нахабства аж нічого
Ніколи ми ще не добились!

В Китай і Грецію пошлем
Своїх жучечків на діла,
Про мир шарманку заведем,
Що ми не знаєм того зла.

І щоб надіть їм машкару,
Відкриєм в Берліні блокаду.
Хай без харчів там люди мрутъ...
Не пустим зпереду і ззаду!

Людей нам треба тут заплутать.
Для нас то є найліпша справа.
Й знов про роззброєння закрутим.
Хай грає людям на забаву.

Під гамір цей зовні гуманний,
Ми вгору лізтимем чимдуж,
Аж поки ОН не одурманим
Й не скажем: Наш Китай! Не руш!

Бо революцію в Китаї
Десятки років ми колишем,
Але за час оцей останній
Вона щось ледве-ледве дише.

Америка щоденно дметься,
Мішає пильним нашим справам,
В Турції, Греції товчеться...
То є отрута, не держава!

Вона псує нам настрій всюди!
Маючи людяні звичаї...
Де не спитай! За ними люди!
Від неї в справжнім ми відчаю!

Ось де нам треба не взівати —
Америці шляхи відтяти...
Авторитет її у світі
За всяку ціну збити на смітник.

Я хочу влади! влади! влади!
В моїй істоті все кипить!
Хай що не кажуть, то не вадить.
Мені ніяк те не болить!

Нахабою до влади пруся
Й на свою карту ставлю все!
Згорю! На шкварок засушуся!
Влада життя мені несе!

О дайте владу в мої руки!
Лише в мої! Сичу-кричул
Доки не кину вас в розпуну
Й нап'юся крові досхочу!

І хай хоч як вони не крутьть,
Мене вони не збаламутять...
Їх збаламучу скорше Я!

Щоб розчавити, Світ я маю
Для себе досить ішаків!
Їх особисто не шукаю,
Хіба ж де сіють чудаків?

Вони до мене самі йдуть,
Як комашня до світла лине...
І як не там вони, то тут,
Як непотрібно вже, загинуть.

Вони потрібні мені доти,
Доки замки чужі ламають,
Як не ламають, цю гидоту
Я власноручно поламаю.

І розенберги і гренглєси,
Гольди, фукси, собелі,
Аджери, чемберси, коплони
Без труду й зайвих перепонів,

Давали все на мій «запрос»
З американських катакомбів...
З досліджень, що в Льос Алямос,
Провадились для атомбомби!
Ну і сміха! Ха-ха-ха-ха!
Жуки й жучки мої хороші,
Як бджоли, у вулик мій страшний
Несли дослідження без грошей!
Я мав усе без перепон,
Що було варто міліонів!
Хі-хі-хі-хі! Хі-хі-хі-хі!
Не міліонів! Міліярдів!
Ха-ха-ха-ха Ха-ха-ха-ха
Хо-хо-хо-хо! Хо-хо-хо-хо! Хо!

А пароплави на війну,
А скілько різаних корів!
А джипи, танки і консерви...
О!... Силу мав я баранів
З Американської Держави...
А сало з диких кабанів
Для моїх бідних вояків...
Хі-хі-ха-ха! Хо-хо-хо-хо!

Ще й так додумались вони,
Що я верну після війни...
Ім бідним, де там було знати,
Що я привик все дурно брати!

Так от сміха! Ха-ха-ха-ха!
Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха!
Ха-ха-хо-хо! Хі-хі-ху-ху! Ху!

* * *

*

Ми досить знаєм ваші вади
В вас добре серце! Душа — гроші!
Плювати на ваші Гірошімі
Разом із бомбою й грошима
Я в один мах вас проковтну!

А ви? Чого ви захотіли?
Ви в мене гідра м'якотіла,
    А я упертий, як ішак!
        Як бик, як дуб!
Я розчervивлю вас, як труп!
Кажу вам це я без сміха!
    Ха-ха!
        Ха-ха-ха-ха!
    Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха!

Китай та Індію ще взяти,
Тоді мені на всіх плювати!»

Чи всі почули голос ката?
Про те, що хоче він робити...
    А світ надію хоче мати,
        Що з ним у мирі можна жити? !

ТЕРНОВИЙ ВІНОК

Терновий вінок на невідомі могили замордованіх та штучним голодом заморених селян України — тих людей, що харчували червону армію під час окупації большевиками їхньої батьківщини, а потім згідно «продразверстки» весь хліб Москви «викачала», не лишивши на випадок недороду, який стався в 1921 році.

Допомоги від Москви не було ніякої і, коли б не допомога Америки (APA), то загинуло б не 5.000.000 душ, як сказано в статті «Голод» в «Большой Советской Енциклопедии», а багато більше.

Під час другої Світової Війни на конференції в Тегерані на запит: «Скільки на Україні згинуло людей?» — Сталін відповів, що в 1932-33 роках від голоду померло якихсь 10.000.000 осіб.

Отже, на Україні в роках 1921-22-32-33 загинуло від голоду приблизно 15.000.000 душ.

Р О К И

1921-22; 1932-33

(Із «Фортеці розбійників»)

ІНТРОДУКЦІЯ

Світило сонечко, світило.
Світило весело і гріло.
Дивилось сонечко, дивилось,
Людей, мов, бачити хотіло...
Зненацька десь щось прошуміло,
Щось відірвалось, полетіло...
Хтось прокричав в розпуці «Ох!»
І задзвонили на сполох.
До церкви позбігались люди.
Одні дивилися, хрестились,
Другі щось ніби кородились,
Треті в страху заметушились...
Купка людей раптом з'явилася
Й хрести, ікони, корогви
Ламали, били, рвали...
Панікадило відірвали
І ланцюгом від нього грались.
Люди одразу пожакались:
«Рятуй! Рятуй!...
Хто в Бога вірує!» -- кричали.

Хрести на церкві познімали,
Дзвони з дзвіниці поскидали
І молотами розбивали...
Вогонь! Вогонь!...
Вогонь — кричали.
У вогні церква вже палала.

Люди стояли...
Люди стогнали...
Люди ридали...

Люди хрестилися, молилися,
Земні поклони щиро клали;
Антихриста, що знепутив людей,
В молитві щирій відганяли.
На собі одяг люди рвали
І крадькома до хат тікали...

Але... запізно вже було,
Бо в них розбійники уже
Себе безжурно розважали.

Люди з села свого
Світ-заочі тікали.
Собаки вили, коти нявлали,
Корови чули кров і «ревище»
На площі піднімали...

Сонце злякалось, зайшло за хмари,
Гріти людей цих вже перестало.
Піднявся вітер... З півночі віяв,
Віяв і віяв... і, як те пір'я,
Людей розвіяв...

І птахи геть порозліталися —
Домашні й дики, малі й великі —
Й не поверталися
Лише кричали десь, ніби прощалися.
По селах квіти вмить полиняли,
Листячко жовкле вітром кружляло...
Село зніміло...
Село вмирало...

Тут у керма лишилось те,
Що потоптало все святе...
Й віру в людей...
Й під тиском влади відрікалися:
Діти батьків,
Батьки дітей!
Зосталось тут лише оте,
Що запалило місце те,
Де люди вчора ще молились
Та один одного любити вчились...

Храм Божий запалило. . .
В селі оцім, раю земнім,
Живим нічого не лишилось.
Лише вчувалося, мов десь
Зозуля кукувала,
Та голе гіллячко
Від вітру мов ридало. . .

— — —

Чому так утворилось?
Хто завинив тому,
Що тут життя розбилось?
— Тому, що люди ті, що тут жили —
Скажете ви —
Дурні, бездушні та ще й злі.
Ні — Навпаки!

Гостинні й добродушні
Любили добре працювати,
Любили добре погуляти,
Голодних теж нагодувати.
Уміли плакати й сміятись,
Любили добре одягатись
І голому вдягачку дати,
Воліли, в горі хто, втішати.
Молитись Богу всі любили.
Любили правду пошукати
Й за неї бились стояти.
Коли потрібно, то за це
І голову свою віддати!
Біленькі сорочки любили,
Білі хати, садки розкішні,
Квіти, чистий двір,
Та й сами теж були
Чистенъкі, як папір.
Бері його! Пиши й малюй,
Що облюбуєш, лиш не плюй!

— —

До цих людей,
Терплячих та покірних,
Зненацька причвалала
Нечуй-Левицького Палажка.

I то коли б сама,
Біда такою б не була,
А то ще й бузівка-бичка
З собою привела...

Ходила між людьми
Й тихесенько брехала.

Бичок-теля жило
Й на силі прибувало,
А вже як підросло
Й хвицати задки почало,
Взяло папір
Чистенький та біленький,
Як ту сорочечку в квітках,
Та й почорнило,
Пожувало, як могло,
Само не написало
Й другому не дало...

Отак воно й було...
Тому все так і сталося,
Що із села в село
Теля дурне-трапне
Чумою вже ганялось...

І врешті решт
Людей сила-сilenна
Страшною смертю тут каралась...

— — —

* * *

Прийшла весна! Весна прийшла!
Повітря сповіщало. . .
Пташки від подиху тепла
Пісні-пісень співали. . .
Як в казці, зимні килими
На весняні мінялись,
Струмочки грали марш зими
В цимбали вибивали. . .
А люди ж де? . . .
Що сталося з вами? . . .
Тікають з хат своїх з торбами,
Земля вкривається мерцями. . .

— — —

— · —
Коли провадилось шматання
Життя людського так безкарно,
Немає ані слів, ні фарби,
Щоб передать людські страждання.

Буде не досить, як сказати:
«Жахлива надійшла година» . . .
Також не досить, як додати:
«Здихала з голоду людина» . . .

В голодні і холодні пута
Міста і села були скуті,
Як кат безпутній розгулявся
Та з поневолених знущався.

Ще безнадійніш гасли очі
(Такого світ ще не зазнав),
Як «чорним вороном» щоночі
Модерний кат людей хапав.

Але не плакати хотілось —
Хотілось рвати страшні грати,
Бить на сполох душа тремтіла,
Щоб тих катів порозганяти!

Людей хотілось рятувати . . .
За скаргу й думати дарма!
Як скаргу хто хотів подати,
Того хапала смерть-тюрма.

Життя згубилися прикмети . . .
А тут весна . . . Сонечко грає . . .
Порохав вже сніг в заметах.
З землі травичка виринає . . .

А між людьми все шкеберть,
Лилася туга через край.
Холодна і голодна смерть
Край поневолений карає . . .

Комуна безліч кланда гроши
В істоті від голоду опухлих,
Що лише мали власні воші
Та ледве-ледве теплі душі.

— Здавайте позику! — кричали,
Катів модерних політруки,
— Коли не хочете, щоб гнали
Вас з виробництва до розпуки...

Бо хто позичить не бажає,
Той ворог є соціалізму...
Того поставимо без жалю,
Мов на розпечено залізо...

Цим симулянтам ані їсти,
Ані цигарки припалити!
Не дать на праці і присісти,
Щоб знали гади, як коритись —

По «добрій» волі йшов військовий,
ОСО, АВІОХЕМ і МОПР,
ОЗЕТ сплатити обов'язково,
А ні, то кандидат у ДОПР.

Зашумувало шумовиння,
Гнилого кореня насіння...
З людей глумилася ця погань...
Голодом змучених, брудних
Тут не лишала смерть нікого,
Ані старих, ні молодих...
Пручався тут від неї всяк,
Хто чим зумів, живився:
Хто їв капусту, хто буряк,
Бур'ян став споживатись...
Поїли крис, мишей, собак,
А далі, жах сказати...
Пошматувалась людська честь.
Люди страшні ходили...
Дітей своїх, наче овець...
Чужих дітей ловили
Та різали на холодець
І мило з них варили...
Свиней мерцями годували...
Ситих людей шукали людоїди
Та забивали, мов свиней...
Ковбаси продавали.
Буде не досить, як сказати—
Людей живими в яму пхали.
Не бачив хто — буде сміятись
Розкаже й далі, що брехали...

Йому повірять, а нам ні!
І кожен з нас таке зло бачить,
Що люди вірять сатані,
Який все людство вже дурачить!

Покійний мученик Тарас
Лишив такі рядки для нас:
... «А онде під тином
Опухла дитина
Голодная мре,
А мати пшеницю
На панщині жне. . . »

Хіба ж це можна порівняти
З тим, що творилося у ката?
Старе й мале гине, вмирає
Й ніби на волі, в своїм краї
Й не в пана — ні! . . .
Якби ж то в пана,
А то в розбійника у хама
Страшenna відбувалась драма. . .
Що б же безвірники сказали
На те страхіття, що повстало,
Де без війни лежали всюди
Напівживі і мертві люди. . .
В порожніх хатах, по шляхах,
По Україні всій валялись. . .
Хто ще живий — їжі шукали. . .

Творився жах тут невимовний!
Людей у передсмертних муках,
Під несвідомий уже стогін
Тягнуть за руки, хто за ноги. . .
«Чекай. . . чекайте» — хтось кричить —
«Дайте до смерти хоч дожить!»

Мертвих, живих чи непритомних
Везлось, носилось живосилом
До ями — «братньої» — могили. . .
Он з ями вигляда бабуся
... слова благальні вимовляє:
«Погляньте ж. . . я ще ворушуся. . . »
І напівросту свого стала:
«Я ще жива, жива» — казала.
— Однаково подохнеш бабо —
Гробокопателі впевняли.
«Я піdnімуся ще. . . нахаби! . . . »
і даремно встали намагалась. . .

Зглянися Пречистая! Що ж це?
Он матір мертвую дитина ссе!
Здавалося, від того жаху
Й земля розплакалась,
Бо більше нікому було...
Сліз не було поміж людьми!
Й струмочки талої води
Не радістю землі лилися —
Лилися справжніми слізами.

У тих людей, що ще блукали,
Життєвих рис не помічалось.
І хоч вони були в немочі,
У них блищали хижо очі
Й за тих, що з голоду померли,
Здавалося, катів роздерли б.
Звіринна ненависть в людині
Прокинулась, як у тварини...
Нове й нечуване створіння,
Обличча сірі, мов камінні...
Свідомо зло в них тамувалось
На тих, ким пекло влаштувалось.
Проти — не в силі вже були,
Бо ледве ноги волокли...

Коли голодні зустрічались,
Без слів так ніби розмовляли:
— Нікому вже ми непотрібні...
Не на людей — на шкап подібні,

І дійсно, глянувши з-за плоту,
Хоч на одну таку істоту,
Подумать можна — ледацюга...
Бездомний пес, чи волоцюга...

Але, на жаль, то господар
Країни скромний володар,
Що землю й землю обробляв...
Сам годувавсь й другим давав.

Тепер ішов, як непотрібний,
І на тварину став подібний...
Ледь по землі своїй ступав
Кудись ішов... І сам не знов:

Троє діток за ним й дружина,
Ще й на руках мала дитина. . .
Очі сльозились в немовляти,
А мати наче з хреста знята. . .

Прийшли на станцію, а там,
На радість нелюдам катам,
Людей, дітей силенна-сила
В тісноті ледве ворушились. . .

І хто куди, хто сили мав,
Від кари лютої тікав. . .
Маленькі плакали, стогнали:
«Хлібця, мамо!» — хліба вимагали.

А у куточку «вільна» мати,
Як ніч осінняя, сиділа
Та пальцем тикала на стіну. . .
Від спраги тіло аж тремтіло. . .

Тикала пальцем, не боялась,
Де постать Карла-Маркса,
Леніна й Сталіна пишалась:
«Просіть он в тих чортів,

І лисих і кудлатих,
Людських собак проклятих,
А в мене не просіть. . .
Не маю, що вам дати. . . »

І люди захисту не знали
У безвість безвісти тікали,
В дорозі падали,
Без їжі захлявали. . .

І день і ніч вони не спали,
Мов талі води розливались,
Текли, текли зимою й літом,
Але від ката не сковались.

І тьма людей без папірців,
Як в хугу горобці, літали
Просили. . . Що ж хоч не проси, . .
Шукали праці і вмиралі.

Без папірців їх не приймали.
Отак карались «куркулі»,
А їх іуди підпихали,
Великі юди і мали.

А хто ж такії «куркулі»?
Це прості лицарі землі,
Що мозолясті руки мали,
Що святу землю обробляли,

Та, не шкодуючи себе,
Крім збіжжя різного
Сметану, масло, сир і мед
Споконвіків виготовляли.

Все для базару й на базар,
Щоб люди їли, продавали.
Й не завжди страви оці самі,
Як власну працю, споживали.

Тепер за те їх виганяли
Із власних хат, садіб, осель...
Й що гірше — праці не давали!
Але і ті, що права мали,
З голоду пухли і вмирали!

* * *

В своїй розбійницькій фортеці
Заскаженіло-лютим герцем
У окривавленій сорочці,
Мов катана в червоній бочці,
Тираи гострив свого багнета
Й кривавим дням справляв бенкети!
Оркестри грали, не вгавали...
Гості невтомно танцювали
Хто танго, хто фокстрот,
Хто набивав свій ситий рот
Їдою різною смачною.
Кругом все ходором ходило —
Ледве тримавсь під ними діл.

Хто не сідав за стіл,
Тому до пики аж носили.
«Борьба за хліб і комунізм»
Вовки неситі голосили.
Голодная людська смерть
Нікого з них не полошила!
Й ніхто з присутніх тут осіб
Не думав «битися за хліб».
Пили, гуляли, жиравали,
Страшного деспота вітали:

Кричали, хлонали
В фортеці й зокола,
Вчителем-генієм
Різноіменієм;
Орлом і соколом,
Нерозторополом
Лестю безчестю
Під страхом з опалу
Навперехрестя...
Дика навала
Гикала-грала
На всенікі боки,
Мов ті сороки,
Страх! Улещали
Співали-грали
Скском і боком;
Небесним оком
Ясним-над'ясним
Йолопом красним,
Сонцем взивала.

Із всіх куточків
Сини і дочки
Рідним-надрідним,
Ніби безрідні
Сироти бідні
Подиву гідні
Мусіли ката,
Горя їх свата,
Не звати дядьком
Чи перетятьком,
А справжнім батьком.
Й нижче травиці,
Тихіш водиці
По землі матінці

Ходили в затінці,
Й молились нишком
Й просили злишком,
Щоб Бог їх ката,
Горя їх свата,
Що гнав із хати,
Зволив прибрati.

* * *

*

Людей не вабить вже земля.
Від них і сонце вже тікає.
Безмежне хамство із Кремля
На Божих храмах зло зганяє!

А «геній» скелею стояв,
Тримаючи кривавий стяг,
Про себе клятву белькотав,
Що дав люциперу в той час,
Коли він дохлим вже лежав:

— Клянусь — мовляв.
— Не відступлю!
На сталь-залізо
Люд стоплю,
На славу комунізму. —

* * *

*

Весна прийшла
Й минула не одна,
Хоч влітку й сонце гріло,
Але душа...
Людська душа
Від холоду тремтіла.

— — —

Де буйний був колись садок,
Де дніам весни співали солов'ї,
Де упивалися повітрям люди,
Де гнізда вили ремизи й сорокопуди,
Де груші, яблука та вишні зріли,
Де влітку був присмний холодок,
Де все жило, сміялося, раділо,
Тепер лишивсь пеньків рядок!
Та де-не-де, мов сиротина,
Стирчить одна чи дві вітини...
А всередині сліз-садиби,
Наче велика купа глини,
Стойть обідрана «квітина»,
Колись оплакана, оспівана...
Тепер забруднена, страшна,
Як зовні, так і з середини
Стойть одна! Билиною-билина!
Сіріша сірої хатина...
Любуйтесь люди всього світу!
Це перл — «квітуча Україна»!
Чим прозивали, мов на сміх,
Носії зла тортур нестремних
Вже усуспільнену країну... .

Ще так ніколи не дурили!
Якимись квітами манили!
А справжні квіти-люди
Вкрай поневолені є ними!

Тебе розіп'яли кати,
Брехнею повний паскуди!
А де ж поділися? Куди?
Герої мужні, справжні люди,
Що край від ката боронили
І за волю праਪір підняли?

— Хіба ж не знаєте? Упали!
Їх продали «брати» — ІУДИ,
Що разом з катом працювали,
Упившись марксового блуду!

Запродавши себе бандитам,
Пішли на різне паскудство
Та злу Люципера годити,
Щоб знищити морально людство.

Ці розперезані натури
Перш над усе розпочали
Зривати паростки культури,
Що предки наші здобули.

З волі чужої, не своєї,
На глум пророка підняли
І на слова Його Ідеї
В свій смак похрюкати найнялись.

В марксистське марево закуті,
Щоб знищить Генія, писали:
«Тепер ти глиняний, забуй!...»
Так безсороно зневажали.

Мовляв, індустрія іде...
Ану ж геть звідси! Де ти взявся?
Не ти тепер! Карл Маркс веде!
Так мурло-хам розперезався.

І хрюкали аж доки їм
«Вожді» їх, «Досить» не сказали.
Тоді почався перелім;
І юди хрюкати перестали.

Але ПРОСВІТУ, що вогонь,
«Вожді» із юдами тушили.
Лили промовную зловонь,
Але з душі вогонь не змили.

ПРОСВІТА мовить слово тихо,
Але воно вогнем впадає
У душу, що зазнала лихо
Від тих, хто націю шматает.

Горить-палає віра в нас,
А ворогам нема спокою
З того ВОГНЮ і по цей час!
Не видно ще кінця двобою!

* * *

*

В натурі хомів є жага...
Страшної дійсности властивість,
Крім Маркса Бога в них нема
І визнавати не водилося!

Серед своїх людей звичайних,
Вмить підіймають «чорну раду»
В цій поведінці до відчаю
Доводять розкладом громаду.

Спровокувати дуже скоро
Можливо хоч який загал.
В любім гурті Хома-потвора
Посіє Марксів «Капітал».

Язик косою ходить-косить.
Страшенно метушня творилась.
У провокаціях, доносах...
Мов черви, юди ворушились.

І вже як горе дошкаляло,
На мить робилися людьми,
Шолопати правду намагались,
А потім знову «ми не ми».

Традицій, нації — нема!
І не водилося, боронь Боже!
Блукає в темряві Хома,
Спrijимає Боже за вороже.

Йому і море по коліна,
Нікого він не визнає,
Як не по Марксу десь одміна
Потвора вмить те осміє.

Від правди користи не бачить,
За нею ходить, сіє зло,
Доводить він усім, аж плаче,
Й вороже малювалось тло. . .

І на спотворених цих колах
Марксизм вгрунтовує розсаду,
І не завжди буває промах,
Бо тут принадою посада.

І хоми з радістю ловились,
Хоч не ловили їх за поли.
А просвітянин не ловивсь!
Проти народу він ніколи!

Хто ж перший, як не просвітянин,
Большевикам у око впав?
Хіба ж не знає люд, не тямить,
Хто їх духовно в бій єднав?

ПРОСВІТА! — це свята свідомість,
За Рідний Край наш боротьба!
Що ж вороги дали натомість,
Крім зверху-зла й його раба!

А той, хто СЛОВО те подав,
Неперевершене, ВОГНЕННЕ,
Усе життя своє конав
Від промосковської гієни.

Скільки Країна люду мала
В ПРОСВІТІ! — спільній їх меті,
За СЛОВО їх в Чека саджали,
Слово свідомість щоб змести.

З ПРОСВІТИ кпили, глузували,
З людей знущались, як могли,
І як могли з багном мішали. . .
Й Пророка СЛОВА теж тягли.

ПРОСВІТА — це свободи гасло,
Що вперше Бог послав для нас!
Нам — поневоленим, нещасним,
Щоб ми уздріли власний рай

Блукаючи, глухі й сліпі
Ви свого раю не впізнали.
На діло злагоди скупі
Ви квіти Божі потоптали.

Брудне повітрячко ловили,
І не для користей своїх
Трусили овочі й чавили,
Життя не тямлючи без них.

В безодні ви шукали «світла».
Країна ж на куски шматалась.
А провід нації — еліта
В морях партійних коливалась.

І в кожнім морі гралось ясно,
Як що не ми, то хай НІХТО!
Хоч і Соборна нехай ляє
Під опартійненим хребтом.

А кожен зокрема партієць
Виразно мовить із собою:
«Ну невже ж я, я! не зумію
Хоч раз погратись булавою?!»

Слово ПРОСВІТА рідну мову
Цей стимул СВІТЛА і ТЕПЛА
Вживала, як лайливє слово,
Запродана жива мітла.

Просвіта — це свята свідомість,
Державна справа з уст в уста!
Це смерть комунівським вандалам,
Це культ! Традиція свята!

І вороги той культ ламали,
Під співи зрадників іуд —
Голів ПРОСВІТ гнали, саджали!
І розпускали Марксів блуд.

Почули українське слово —
«Шовіністична пропаганда»...
Марксистам увижала змова,
Бо наша єдність для них зрада.

І хуторянство й просвітянство
Висміює червона влада
І випинає своє хамство,
Колгосп лаштує, як принаду.

Комуна дико лютувала,
Котилась каменем з гори,
«Дайош Европу» — галасала
«Дайош награблене! Бери!»

В літературі подавалось
На тлі комуни шкідників
Про те ж ні раз не натякалось,
Що тлом правдивим тьма рабів.

Найгірш кричали яничари —
(Скомунізовані натури)
Ламали, рвали і топтали
Дідів і прадідів культуру.

До спротиву жінки ставали!
А СВУ! То що було?
ПРОСВІТА народ рятувала.
А ви? Вас до Москви тоді тягло!

Тримались за чуже кермо,
Що крові й крові вимагало,
І приганяти міць-ярмо
На людські ший помагали!

Потім спотворена «покута»
«Хоч я й чекіст, але й людина»,
Так оправдалася прикута,
До крові жадібна тварина!

І для розбійника чекіста
Слова для захисту знайшлися,
Бо то ж «епохи» власне місце,
А люди, геть! До пса пішли!

За ці «модерні» напрямки,
Люди життям своїм платили.
І нам не жаль, ми, навпаки,
Читали, бавились, хвалили.

Ще й іншим хочем нав'язати
Любов до цих христопродавців,
Допеклавказів, супостатів,
Комуни щирих виконавців.

Тих, що вогнем весь час живились,
На небі мріяли ходити,
А як пожежа утворилася,
Людей примусили тушити.

Повірили в мітичні гасла:
«Свободи, рівности, братерства»
Та й улетіли всі гуртом
У справу ненависти-хамства,

Що нищило людей-хаїлів
У «благоденствії» купало.
З селян робили куркулів,
А потім з хат їх виганяли.

І спротиви в жіночі свята
На восьме марта в рік тридцятий.
ПРОСВІТУ, хутір і село,
СВУ, церков і Державу
У побутовічину вмішали...

За міліони тих людей,
Що свої голови складали,
В різних чека, енкаведе
На захист й слова не сказали.

Пускаєм на високу скалю
Зерно «високої» науки,
Щоб пересічному без жалю
Не бралася наука в руки.

А тут без ребусів, виразно
Поклали на розбиті плечі
Ту неприховану заразу,
Перлинни «незабутні» речі.

Цього їм лише й бракувало
На власній німцевій землі.
Як люди блеф оцей жували,
Лишився преганебний слід.

Як пересічні подивились
На шлях життя малахай,
Йшли спочивати і журились:
«Що ж виховавчого придбали
У драмі ми оцій блудливій?
Якої там шукать моралі
В антиморальному на диво?

Що ж то за батько — чоловік?
Коли повісилась дочка,
Навіть не глянув у той бік!
Так! Добре грав він дурника?!

Пригляньтесь люди до вар'ята!
Вивчайте, як він світ рятує!
Ця постать «ультрадемократа»
Навіть родини не шкодує.

«Як душу хочеш врятувати,
До мавзолея* йди вмирати:
Іди за прикладом ось цим.
Пошто тобі Єрусалим?»

Так Малахай в своєму дусі
Шепче на вухо тій бабусі,
Яка, щоб душу відживити,
В Єрусалим іде молитись.

І Малахай з торбинкою на плечах,
Під три чорти, сказати до речі,
Пішов закоханий у мрії,
В криваво-голубих надіях
По трупах родичів своїх.

А хіба в сонця сини й дочки
Під марш червоних брехунів
Не відрікалися від батьків,
Або батьки своїх синів?
Так, як відрікся Малахай.

---

*Мавзолей Леніна.

Коли тлумачити правдиво
Оде прокляття всім на диво,
Кого ж скоріше рятувати?
Чи автора, чи його ката,
Чи то правдивого вар'ята?

Що ж утворив цей Малахій?
Покинув дві доњки й дружину,
Третю штовхнув в коло повій
І допровадив до загину.

Відрікся Правди, Віри в Бога
Й звернув на бісову дорогу...
І цього иса, огиду потайну,
«Героя» наслідків брутальних,
Автор веде в блакитні далі.

Нищить антихриста бач шкода,
Нехай живе «модерна» мода!
Де ж дітись від ції моралі?
Куди б втекти? Втекти найдалі...

Ставлять у приклад, вихваляють,
Читають, грають у дебати,
Сльозами сина обливають,
Що забиває свою матір.

Який трагізм потвора сіє?
Люди за сина у печалі,
А син живе і скаженіє
І жить лишається надалі.

А мати... що ж — мати стара...
Їй умирати вже пора,
«Мятежного» жаліє сина...
Для неї він один... перлина,
А син пуска їй кулю в спину,
І пада Мати нежива...

* * *

Цим і закінчилась розпуха,
Що сина їла увесь час,
«Звільнившись», він вмиває руки.
Так образ Матері погас...

Ця сцена людям пригадає
Про смерть Христа й ролю Пилата,
Але Пилат не забиває,
Як комуніст, що гірше ката!

* * *

— «Навіщо нам святі пророки
З рабами учнів твердолобих?
Ось подивіться в наші кроки»...
Кричали Марксови мікроби...

Й життя країни руйнували,
Щоб швидше мети досягти.
Плювати на всі боки стали,
«Дороговкази» — смерть плести:

• Маєтки геть! Ламай бери,
Навіщо села, хутори?
Нам мотлох цей давно набрид.
Готуймось в спілку «Гетьмо-стид».
Скиньте штани та сорочки,
Бандури викиньте, цимбали
І кобзи, різній танки
І козачки й коломийки.
Нашо метелиця, гопак...
Танцюйте польку, краков'як.

Киньте садки і білі хати,
То ліпше буде, запевняєм,
Коли ж не кинете, то ми
Все рівно вас повиганяєм
І доведем аж до тюрми.
Понищим геть усе селянство,
Все заложене міцанство!
Замість «Вишневого садка»
Ми вам колючки! Будяка!

Й вишневі ваші хутори
Пустим корінням дотори!
Халепи буде й не сказати...
Ви краще поруйнуйте сами.
Щоб нам не бути й винуватим.
Руйнуйте! Досить працювати!

Гей до комуни панувати!
Погляньте! Онде вона йде
І аж майдан рреве-гуде!»
— Нехай чабан — тичини грали
— Нам за отамана буде! —

Творився з блефу ренесанс,
І дішло на Москву трималось,
А щоб понищити родини,
Брата на брата нацькувалось.

Вакханка п'яна вирувала
І кров, як воду, розливала.
Так розігралось шумовиння
Гнилого кореня насіння

* * *

*

Жонгльори слів, еквілібрести,
Політикани, джигуни,
Кроти, що звалися людьми,
Влізли в бенкет під час чуми.

Щоб знищить біснуватих темп,
Замаскувати зла прикмети,
Кинув, мов кістку в псарню, НЕП
Глашатай дикого бенкету.

Кроти сопли і ковирялись
І шкабуртали в пекло сами,
В пітьмі ходили манівцями.
Ніби до «правди», до розбою
Найправдивішими сліпцями
Шукали «Голубу Савою».

Який же жалюгідний «твір»...
Вже аж тоді, коли прийшли,
Там, де ввижалась їм Савоя,
Руїну й рабство лиш знайшли.

Й відразу ні! Не полякалися,
Не знали, що робить з собою,
Й не до ладу залепетали.
Припхавши сами до загину,
Катам на грище притягли
Ще сонну Матір-Україну.
Та разом добре погуляли
Майно забрали, роздягли,
В біфстекс кривавий її збили
І на ТИЧИНІ розп'яли.

В злобі розпеченні шакали,
В уяві борсань жалюгідних,
Свою «Савою» розстріляли
Й смертельні вироки собі
На страх всім людям підписали.

Отак погралось маячиння —
Карл Маркса-Енгельса насіння.

* * *

Як нарobili таараму
Під цю облудну, дiku драму,
Іуди стишились, мовчали.
Жили і стежили, аж доки
За ними стежити не стали.

Доки ж тримать зрадливу погань?
Зробили «діло» й геть! Провалюй!
Тепер гура УeCeCeP
І їм вже волі не давала. . .

— Оце так-так, вже й ми попались,
Здається ж, що й не зарobili. . .

Ми ж владу з вами здобували. . .
Та й з куркулями ж не ходили,
Ми, навпаки, разом орали. . .
За що ж ви нас не полюбили?»

А коли б наслідки ви знали
Раніше — чи людей гнобили б?
Так-так! В ім'я лише ідей,

Як Малахій свою родину,
Гнобили б мучили людей!
Ідея в них не для людей,
Людей їм треба для ідеї.

Ви поєднались з страшим злом!
Смердючу заварили кашу,
А чи не краще б вам було
Змагатися за Неньку нашу,
Відкинувши партійне зло,
Яке з'єднало люд з бідою
І відживляло баландою.

Зіходила з очей полура,
Запізно каялись іуди.

Побачивши себе з косою
На трупах сестер і братів,
Сказали пару мертвих слів:
«Дишло на захід! Геть з Москвою!
О! Що ж ми людям натворили?
Куди ж бо ми оце пішли,
Себе й других заполонили?
Шикуйтесь хоч ви на захід,
А то ми, бачте, одурились»—
Мов на похмілля белькотали.

Не жаль було б, щоб те робили
Ті прості, пересічні люди...
То ж розуми, що інших вчили,
Наділи машкару-облуду.

А тих людей, що ви стріляли,
Ви прізвища повитирали?
І не покаялись за кров,
Що так безглаздо розливали?

Такого злочину ніколи
Свідомий народ не простить!
Заздалегідь людській болі
Їх не цікавили й на мить.

Жахливих дій не кородились.
Жили хвальками, рисувались
Вщент перевіялись, крутились
І від своїх повідривались,

І до чужих не прилучились;
Як трішки сили заломились,
Вміть розгубились, пострілялись.
Жаданого діждались чину
Й тим приклад людям подали:
«Піднявши меч від нього й гине».

В повітрі пострілом лунало,
А в необмеженім відчаю
«Душа» на присмерку кричала:
«Вивчайте шлях наш, пам'ятайте!
Чому у наймах ми навчились».

Так розліталось шумовиння,
Але лишилось зле коріння.

— Он бач! Америку відкрили —
Казали прості. Аж коли...
Вже аж коли закородились,
Як їх за жабри вже взяли.
Але і тут свого життя
У злиднях з нами не ділили.
Гординя й гонор без пуття.
І у пророка не навчились
Терпінню! Хрест життя нести,
За народ дати решту сили.

Що з ними діялось, не знали,
Бо пиха їм не дозволяла.

«Якби ви вчились так, як треба,
То й мудрість би була своя,
А то залізете на небо
І ми не ми, і я не я.»

* * *

*

— · —

В той час, коли марксизм обплутав
Вже майже кулю всю земну,
Люд маловірний збаламутив
Й прийняв в обійми Сатану,
Життя немає, лиш стремління,
Яке на кожнім кроці гине.
Горить, мон на вогні сумління,
Й від СВІТЛА в ТЕМРЯВУ все лине.

— · —

Не надійшов ще ПРАВДИ час,
Щоб нам історія сказала,
Як тих фанатиків зламала,
Й чому в світи пустила нас.

І хай хоч як мудрый, крути
Їх фарисейство не втече!
З лукавством-шащельством укуші,
Історія цей мотлох-блуд
На порох-шопіл потовче
У Велетенській Правді-ступі
За те, що грались в «куркулі»
Із дурисвітом-душогубом
На окривавленому тлі!
За кров! За слози! В злі години
Затонські, шумські, чубарі
І хвильові, і куліші,
Річицькі, любченки, тичини...
Ті, що з гирливою ходили,
Людей-овець нею ловили...
Сосюри, скрипники і вишні,
(Що до катів пішли — у найми)

Досить впізнали, що вони
Для свого народу є зайві!
Ці волі ката виконавці
Малахії — христопродавці!
Страшніші зрячих ворогів,
В кривавій машкарі-облуді
Потвори, зрадники і ЮДИ!
Лише не вішались, стрілялись,
Так недостойно, непристійно...
Хто ж не стрілявся, — постріляли
Кати, як мотлох непотрібний,
А ті, що гнити залишались,
Гірше від блазнів плазували!...

Так зле історія сміялась,
Як вони колесо крутили
І життя на смерть перевертали...

Але... Іуди ще лишились
Й, не тямлючи чому, кривились.
Ще й не ховають тої люті,
Що в ворога людей навчились!
Беручи рибку в каламуті,
Колесо смерти й далі крутять!
А теоретиків-пророків
Забули! Гірше — як не знали б.
Навіщо їм ота морока!?
Своїх вивчати не притока!?
Й потворно в голови вбивають:
«Лише Карл Маркс один — мовляли —
Вас із неволі визволяє...
Ви кращого і не шукайте
Та до гортурів привикайте
І колесо вперед крутіть!
Назад до хат не повертайтесь,
А особливо до садків...
Бо ви ж в історії в зубах!
Геть від вишневих хоторів!
Живіть не в хатах, а в хлівах,
Або в мурашниках-касарнях.
Вам садків засы
Й не поглядайте!

Он землю носом копирсайт!
Читайте жваво та вивчайте
«Модерну» Марксову науку,
Що познущалась так над вами
Й без примусу, ножа чи дрюка
Погнала вибриком світами!

А Світ в провалля,
Щоб поплив!
Щоб він коїав!
Як ми! Не жив!

— — —

Будьте ж ви прокляті іявіки
З тими, у кого ви навчились
Брутальних дій, чужих, каліки!
Бодай на світ ви не родились!

Вам Бог і смерть таку послав,
Щоб і нащадки пам'ятали,
Як ви із деспотом своїм
Людей за труд їх розпинали!

Хто ж більше, як не ви, вандали,
Язикоблуди! Самодури!
Свій край до пропasti припхали,
Віддавши народ на тортури.

Вам оправдатися нема чим!
Ви замість серця мали камінь!
Вас іменем назвуть звірячим
За те, що Матір розстріляли!

Ви злі фанатики і хами!
Прийміть належні вам відзнаки
Від тих, що мучилися вами!
Вороги людства посіпаки!

Ви впоперек життя пішли
З Божої Правди глузували!
Себе ж, на жаль, ви не знайшли
І Рідний Край свій ошукали!

А потім в крові утопили!
Ви зло і блуд! Зілля дурману!
Хто ж, як не ви, кулю загнали
У груди волі отамана
І осміяли булаву
Ясновельможного Гетьмана!

* * *

*

І горе, горе буде нам!
Страшна халепа буде з нами!
Коли ми в Край Наш, Божий Храм,
Прийдем з облудними думками.

І покладем Карл Маркса знову
На людські голови, незрячі.
Брехню повієм, як полову,
Щоб осягти життя собаче.

І знов осміємо селян,
Як комуністи осміяли.
І проклянемо хуторян,
Як комуністи проклинали.

І поженем людей в кошару,
В кацет, в табір, як ту отару.
Щоб їм того не захотілось,
Що самодури не звеліли.

— «Навіщо вам город-садок?
Хай німці по садках гуляють.
Змотайтесь в колгосп-клубок,
А ми вас добре покачаем».

— — —

Хто ж ще дозволить собі так
Глумитись над своїм минулим,
Крім тих продажних злоознак,
Що в пропасть батьківщину пхнули,

Радійти вороги-вандали!
Злої мети ви досягли
І ви всі юди-підніхали,
Що ворогам допомогли.

Подяку ви за свої дії
В тисячу крат вже заробили!
Де б не ховались, не ходили,
Ваш власний сморід вас розкриє!

З людського вироку святого
Вже вам не вислизнути! Ні!
Письма потворного, страшного
Не треба й там, й на чужині!

Над чим ви все життя, трудились?
Комуни рабство щоб втілилось,
А ми щоб визнали ваш труд?
Щоб знов продовжувати блуд!

Ви зрадники свого народу,
Його традицій вороги!
Точити кров з людей, як воду,
Ви помагали, лише ви!

«Творити» ви засади знали,
Але про народ ні словечка!
Про народ, як живе, замняли,
Прикинулись в дурні овечки.

Ваші «герої» — комуністи
Повні експресії садисти.
Ви їхні хиби виправляли
Й лише «модерне» витворяли.

Ви жалюгідніші з людців...
Ваші всі вчинки показали
Картину Бройгеля «Сліпці»

— · —

С В И Н Я

«За мир давно воюю з вами»
Захрюкала свиня сердито,
Як влізла чотирма ногами
У вільне світове корито...
Всім цить! — кричить...
І нікогісенько не слуха!
Жує — зачвавкавшись по вухах

— — —

Дивне створіння ця свиня...
Нехай хоч найповніше брюхо,
Буде хльобати смаковито,
Паскудити у те ж корито
Й чимдуж нахабніше кричати,
Щоб все запхати в свій живіт —
Так ніби їй належить Світ!

ТРЕТИЙ РИМ

Світ модерний, світ м'який,
Розхитаний, не тривкий...
Всюди голос ката чути
З наміром людей закути:

— Я маю хист та певну вдачу,
Як в комунізм людей вtokмачить,
Й це доведу я до пуття
Негайно, за своє життя! —

Так каже демагог — оратор!
Нелюд! Лютий провокатор!
Світова нудьга, мара,
Замість миру — машкара...

А при вінницькій катівні
Геній найвищого рівня!...
Мав нагоду показати,
Як людей масакрувати.

Й не гризе його сумління...
Спритно дявольське насіння
По всій землі розсіває
Й на диких інстинктах грає.

Світ не зна ції підлоти,
Зразкового ошуканця,
Модерного заколоту
В суміші з огидним хамством.

Ось з ким діло має світ!
З тим, що носить в собі міт
Збудувати «третій Рим»
Й щоб підперти його иим!

Справа смішна і безумна...
Як придивишся, аж сумно,
Що державнії мужі —
Про те не в однім гужі!

Ворог з цього користає
Та до «Риму» шлях шукає...
Щоб підняти в світі «Бум»
Досить має він люмумб.

А світ його не чіпає,
Щоб не сердить — догоджає...
Він те бачить та глузує,
З кожним днем все гірше лютує

Й безсороно заявляє:
«Втну вам пісню не таку...
Будете ви танцювати,
Як та рибка в баняку!... »

Сказано не так давно...
Сказано, між іншим наче...
Коли гульк — ось вже й танок,
Й кожен з нас його вже бачить.

Ця зажерлива хвороба
Заколот в ООН вже робить
(Бо з рабами він так звик)
В рух пускає черевик...

По столі ним б'є, гасає...
Божевільним виглядає...
Люди дивляться і мліють,
Як той шарлатан шаліє.

Світ модерний, хоч і дужий,
Але м'який, як медуза...
Все на мир із ним чекає,
А кат миру й не шукає.

Що не вхопить, скористає...
Шлях до «Риму» наближає...
Через кастрів та люмумбів
Підійма кривавий «БУМ»

Одного Люмумбу вбили.
Світ в жалобі зворувився...
Грізно почали кричати,
Щоб людей тих покарати...

А чому ж не покарали
Тих катів, що міліони
Голодом замордували
Без правдивих тих законів?

А кат не спить й не дрімає,
Розбійників захищає!
Щоб досягти перемоги
Суне в «Рим» криваві ноги!

21. 2. 61. П. Спека

ЧЕРВОНИЙ КАТ

Червоний кат і самодур,
Чи Салтикова помпадур
З такою ж зграєю своєю
В Нью-Йорк попхавсь на Асамблею.
«Чого! — питались люди світу —
Так нагло пертися бандиту?...
Ага, уже припхався — ввел
Ану ж вертайсь назад до — гел
Гляньте! — в подобі він людина,
А поговориш з ним — тварина.
Хіба ж з ним можна мир творити?
Його, як мордера, забити!»

Червоний кат ніби не чує,
З своєю зграєю крокує,
В присутніх вишкіривсь, вітає,
Криваві руки простягає...
Так ніби світ обняти хоче
І на похмілля щось белькоче...
Коли тут дощик де не взявся —
Кат у будинок заховався.
І ось вже він на Асамблей,
Світ рие мордою своєю:
«Ах ви ж агресори!» — гукає
Й боржомом ласо запиває:
«Ліпше боржому «нет» води —
Про це я говорю завжди...»
І лив смердючу свою воду
Присутнім — вільному народу.
Кричав, вимахував руками...
І по столі бив кулаками...
Зривався з місця, сперечався...
Як тигр у клітці, вишкірився...

«Погляньтъ, як лютує хам...
Не тяжко ж уявити нам,
Як він людей отих мордує,
Котрими в себе він керує...»

Й кидали залю ту присутні,
Де біснувався кат безпутний.
«Хоче робити й тут погоду...»

Волю хай дастъ тому народу,
Якого так підступно взяв,
Й йому обличчя зав'язав,
Щоб світа вільного не бачив,
У комунізм його вtokмачив.

В якому люди кленуть долю
Й чекають день і ніч на волю!
На волі ж кат один гуляє
І дурнів ще і ще шукає!»

30. 9. 60. П. Спека.

ЛІЗЕ МАРА КОМУНІЗМУ

Лізе мара «повелитель»,
Новий Гітлер «візволитель»!
Де ж той лицар п'є, гуляє,
Що комуні шлях втинає?

Кроком підступу-тортур
Розгулявся самодур...
(Кат у створеній неволі)
Виліз у світ на гастролі:

В Індонезії, у Кубі,
В Конго, Ляосі, Алжірі...
Вишикіривши рило в мирі,
Пхає нарід геть до згуби...

До найгіршої неволі,
Світ якої ще не знав...
В якій гинуть міліони
Тих людей, що кат скував.

Люта в підступі нахаба,
Всемосковська п'яна баба
Всюди коброю крокує,
Людей злиднями мордує.

Кобра солодко сокоче
Волі-трутки дати хоче,
Найскоріш щоб владу взяти,
Правді горло перетяти.

Щоб у Конго творить згубу,
Кобра ставить там Люмумбу
Для розбиття, не для миру,
Щоб злетів той нарід в вирій

Й поєднався із катами,
З бабою й її чортами!
Щоб шляхом йому незнаним
Понести тяжкі кайдани.

Завдання «комуни-шайки»
Підбивати людей до страйків,
Щоб у дикій цій забаві
Добробут нищивсь в державі. . .

І юрба темна та безлика
Йде в руїну шляхом звіклими. . .
До убожества, до зліднів
На чолі із хамом-бидлом. . .

Кат всесвітнього гатунку
Нищить волю до рятунку. . .
Доки ж світ буде дивитись,
З маревом тортур мириється?

Ходить мара «повелитель»,
Новий Гітлер «візволитель»,
Нації страшний гнобитель,
Шовініст із шовіністів,
Хам із хамів — комуністів!
І світ проти не кричить,
Мов не бачить, ніби спить. . .
    Де ж той лицар походжає,
Що катам шляхи втинає?

16. 2. 61. П. Спека

КА НІ БА Л НА ГАСТРОЛЯХ В АМЕРИЦІ

В Нью-Йорку, на якійсь нараді
Кат розпятахавсь для паради,
Ніби за волю всього людства,
Мовив: «Колонії — безумство!

Треба негайно дать свободу
Всім поневоленим народам.»
І вигукнув, немов на герць:
« Експлуатації кінець! . . .

Й прилюдно стверджую ось тут,
Що я за людський добробут,
І коли маю гін такий,
То серце рветься на шматки!

Хто хоче стать на власні ноги,
Я дам всіляку допомогу!
Із цим, кажу вам, не ховаюсь
Й на кожнім кроці заявляю! . . . »

Слухали люди канібала
Й роти від дива роззявляли,
Шепталися: «Невже ж то так,
Щоб канібал та став добряк?»

А канібал далі балакав
Та про гуманності патякав
Й медом наsicену промову
Лив на колгосп-комуну знову:

«Скажу вам прямо, Гаспада:
Як комунізм собі хто втятить,
Того за вуха не відтягнуть. . .
Лишє попробуйте — да-да! . . .

До заперечень кат не звик,
І, знявши з ноги черевик,
Тримав його напоготові
Й бив по столі при гострім слові.

Якось зненацька вгамувався,
Так ніби «увійшов до себе»,
Зрадливі очі звів до неба —
В солодкій мові розчинявся:

«Як Україна й Білорусь
Захочуть самостійно жити...
По конституції — клянусы!
Того не буду боронити...»

І слухачі зареготали...
Цього від ката не чекали.
Кат накошубивсь, як індик,
І знову підняв черевик:

«Пррашу са мною не шутіть!
Маї слова ведь не смешни...
Надо серйозно гаваріть!
Ведь я прем'єр бальшої страни!»

Ушамі перестаньте хлопать!
Я старше вас, как погляжу,
К тому ж бальшої імею опит...
Еслі хатіте? — докажу...»

Коли кат бавивсь в «стари-бари»,
Й лилась балачка без кінця,
Йому сказав хтось, що вівця
Десь зникла із його отари...»

Із «Балтика» втекла на волю,
На чужині щоб вліпшить долю,
Та що вона вже в оцій хвилі
Просить в поліції азилю.

— Може людина заблудила...
Тут жодного немає дива —
Присутнім канібал сказав
І рот, як лантух, зав'язав.

— Коли ж втекла б, і я спіймав,
То ще і грошей би їй дав,
Щоб та людина безтурботно,
Знайшла в Америці роботу...

І витяг ніж свій із кишени
Та, стиснувши колодку в жмені,
В повітрі гостро ним махнув,
І у кишенню знов запхнув.

На такі рухи канібала
Зашепотіли знов у залі:
«Він так ножем своїм махає,
Ніби людину розтинає...»

Вмить канібал залишив залю
Й щоб всі раби не повтікали,
Він «БАЛТИКА» (свій пароплав)
В еССeCeР-каторгу попхав.

14. 10. 60. ІІ. Спека

ДІЯЛЕКТИКА

Хрущов пообіцяв давати своїм
під'яремним по одному яєчку в день.
(«Дейлі Мейл» — 8-9 березня 1962р.)

— Чого тільки у нас немає...
Радгоспи є, колгоспи є...
Політруків усюди повно,
Й кипить робота на гвалтовно,
А для військової нагоди
Маємо фабрики, заводи...
Крім бригадирів, різних завів.
Маєм директорів і замів...
Йексоти нишпорять низами —
Шпигують там для еМГeBe:
Охороняють нас й себе,
Щоб наші люди нас не вбили,
На що давно ми заробили.
Маєм ударників змагунів...
У вільний світ шлем шпигунів
З того й ракети уже маєм,
Тому й на небо вже літаєм.
Маєм обкоми і завкоми,
Які для зла надто рухомі...
Щоб знищити Світ (ту незугару),
Вишколюєм в нас яничарів...
Як колотнечу роздемо,
Одразу й зброю даемо...
Маєм дослідчі Інститути
І Академії й Воркути...
Хоч горло ріжте тут мені,
Життя приватного ні-ні!

Немає! І не може бути
В людей державою закутих.
Де діялектика нуртує,
Життя приватне не існує...
Так нам сказав наш вождь і геній
Карл Маркс та учень його Ленін.
У нас порядок! Скрізь радгоспи!
Де не піди, кажу, колгоспи...
Курей ми маємо тьму-тьмущу!
І BeKaPe в нас невисипуща...

Чого тільки не продукуєм!
Лише яєчок нам бракує...
Щоб не псувати час тут марно,
Мотнусь на курячу ще фарму.
Найкраще там мені дізнатись,
Подвійно щоб продукувати...
На фармі (з думкою такою)
Спитався в курочки старої:
«Чи в день знесеш яєчок двоє?
Признаюся тобі, чому?...
Щоб нам на триста міліонів
Хватило в день по одному.»

Та головою похитала
Й одразу так йому сказала:
«Хоч би знесла вам денно й троє,
Ваших болячок не загойш...
Там, де господарів багато,
Правду кажу — ладу не мати!
Ця правда є стара, як світ!
Себе і нас ви не дуріть!»
«Негайно геть звідси, мара!
Куряча відьма ти стара!
За цю нахабную пораду
Негайно підеш на загладу!
Пощо питатися в старої?
Давай майну до молодої!...
А молода й відповідає!
«Чого ти, дідьку, тут шукаєш?
Так ніби ти «чого» не знаєш...
Люди ж голодні — знаєш певно!
Й крадуть призначене нам зерно!
Вам, Дідьку, певно так здається,
Що курка з голоду несеться»...
Та що ти мелеш по-дурному
Мені! Господарю старому...
Враз тобі голову відтяти!»
Й побіг прожогом до курчати.
Курчатко в попелі греблось
Й відповісти так спромоглось:
«Не доберу про що гундосиш?
Як той жебрак, яєчок просиш...
Який же дідько, варто знати,
Яєчок кландає в курчаток?
Скрізь калатаєш про прогрес
Й сам до життя зжер інтерес.

Жити нам — цікавости немає!
Щоб жити — на смерть вашу чекаєм!
Мені огидно тут блукати,
Хоч покажи, де моя мати?
Вже сорок років товчетьесь,
А курям ради не дастел»
Лідько одразу мов сказився
Й дикообразно наїжився:
«А діялектику ти знаєш?
Мовчиш дурне! «Не понімаєш»
— «Я діялектики не їм
Трафив би шляг вас, або грім!»
— «Ах ти ж нахабнєс курча!
Геть перестань мені цявчати!
Коли не знаєш а ні-ні,
То не базікай тут мені!»
І ухопив курча за ногу,
Кинув щосили на дорогу
Й подався миттю в свою хату
Карл Маркса знов студіювати.

13. 3. 62. П. Спека

К А Т

(З «Фортеці розбійників»)

Люблю на кров дуже дивитись...
Це справжня мені насолода...
Як кров тече, люблю молитись
До всіх чортів в любу погоду!
Вперед шалено я лечу!
Кривавий прапор підіймаю...
Віддайте кров! Людям кричу,
Все рівно сам повиливаю!
На кров дивлюся я, як бик,
І рівноваги ні! — не маю.
За все життя своє так звик,
Бо вдень і ніч її пускаю.

.....

Мені потрібно, щоб земля
Перетворилася в рівнину!
Ліси щоб зникли і моря,
Зникли озера і долини.
Тому оце, скажу, мені
Такої примхи забажалось,
Щоб люди жили, як в огні
Й ніде від мене не сковались.
Рівнину я люблю страшенно!
Куди не глянь, щоб усе видно.
Збудую вежу височенну
Й на Світ дивитимусь єхидно
Я грізно стверджую, що Світ
На глум пекельний підійму
І гратимусь людьми, як кіт...
В пазурі з криці обійму!

— — —

Потворне розіславши тло,
Я буду звати Світ до миру!
Людей щоб в вирій потягло...
Потворне утворивши тло ...
Живу я люттю! Я зловред!
А до прогресу звати буду!
Я буду кликати Світ вперед,
Вперед — до розпачу і блуду!
Вперед — скажу. Вперед, вперед!
Хай люди чуються вовками...
Б'ють один одного й себе
Своїми власними кістками!
Хай кров для мене червоніє!
До чорта в пащу хай біжать...
Всі люди Світу хай дуріють,
Як я здурів. . Але... мовчать! ! »

— — —

I... кров тече і червоніє.
Люди затуркані біжать,
Не бачать Світу й не воліють...
— «Вперед!» — погоничі кричать.

1942. Україна. Н. Спека

МОДЕРНИЙ КАТ

— «Я їду в гості до Парижу...
Хто мене знає, ненавиджу!
Тобі, Де Голь, наказ даю:
Врятуєш воленьку свою,
Коли ти тих, що мене знають,
З Парижу геть повиганяєш!
Щоб я не мав з ними мороки
Так, як в Америці... в ті роки,
Коли зустрів їх ненароком...
Бо вони й тут, у вас живуть,
Довільний хлібець ваш жують
І мою власну кров псують!»

Де Голь почухавсь де й не треба
Й сказав Хрущову: «Все для тебе
Я з втікачами зроблю нині,
Як робиш ти в своїй країні...
Ми всім зруйнуєм волі мур,
Хто від твоїх утік тортур.
Нам ні до чого їхне горе,
Хоч крові випили ви море...
Й я їх негайно запроторю
Всіх, що з катівні повтікали,
Що кров і слози проливали
Й тебе в краю, як ката, знали.
А вам збігцям потрібно знати,
Що їде кат не в ролі ката,
А вроді... як персона грата...
Й ми мусимо втекти від зла...
Хоч би й за вінницькі «діла»...
Не можу я відповідати...»
Тиран-тираном мусить зватись!
А хіба ж Світові не знати,
Що людей нищили вони
Не на війні! — ради війни!
Комуни щоб ярмо надіти.
Скільки земля існує... гей...
Розбійники усього світу
Не знищили стільки людей

Як знишили кати з Кремля.. .
Групами вкрилася земля! ! !

Як кат людей в ярмо запхав,
Так, ніби, переможцем став...
Й Захід затуркано вітає
До себе в гості закликає...
І їздить в «гості» та брудна
Комуністична сатана!

Так, ніби все за «МИР» бурмоче...
Потайки ж крови й крови хоче!
На світ вже коброю сокоче! ! !
Мирних людей на бунт штовхає!
Рабів не досить тих, що має!
Криваву пiku вишкіряє!

Має комуноньки гризоту...
Щоб світ зіпхнути у болото!
А Захід... думає — що ні!
Й дає дорогу тій свині,
Яка, хоч істи й досить має,
Дітей своїх теж пожирає.

13. 3. 60.

В місті Парижі, комуністи платили
гроші особам, які б ляпали в долоні
під час зустрічі ката (Дейлі Телеграф
від 22. 3. 60.)

В м. Борно ката привітали глузливими
висвистами та співали про криваві
події в Будапешті (Сандей Діспач — 27. 3. 60.)

Один із тих, що волю вкрав
Й людей в кайдани закував,
З фортеці у Париж полинув,
Взявши з собою всю родину,
Яка також бачить бажає,
Як вільні люди проживають.

А раби в спину їм кричали:
— Ви б же і нас туди пускали —
— Еге ж, голубчики... пускали... .

Ха-ха?! Яку ковіньку завернули!
Ми вас на те тут і замкнули,
Щоб звідси ви не повтікали!...

I так всесвітній демагог
«Герой» кривавих перемог
Зробив обличчя симпатичне —
Усміхнене комуністично,
Як вовк, що здобичі шукає
Й до жертви стежечку вже знає.
В Європу виїхав велично...
Людської волі кат в Парижі
На волі розминзе крижі...
Коли прогулювавсь по місту,
Місцеві блазні комуністи,
Щоб люди ляпали в «ладоші»
Платили персонально гроші...
За гроші виявити чемність...
Людському катові ж приємність.
Так ніби членко все пішло,
Але у Бордо так було:
— Чому приїхав ти сюди,
Щоб нас спровадить до біди,
В якій твої люди конають
Й на волю день і ніч чекають?...
Та розкажи ж нам врешті-решт,
Як ти приборкав Будапешт?
I... виглядата ще здурнішав...
Криваві губоньки розвішав...
Ні смутку в ньому... ні образи...
Гірше сибірської зарази...
Пройшовся повз людей сердито
Й згадав криваве корито,
В якому люди потопали
За під'яремні ідеали.

27. 3. 60. Н. Спека

ЧЕРВОНИЙ БУМЕРАНГ

Як Пандіт Неру Гою взяв,
Червоний кат його вітав...
Так ніби випив келих крові
За «миротворцеве» здоров'я,
Та у колоніях, що має,
Усі зусилля прикладає,
Щоб в році вже вісімдесятім,
Від них їх мову вже відняти!

Демократично-хижка зграя
«Общепонятну» підсуває,
Аби при цім мати нагоду
Ще нищить ворогів народу,
Дявольський сповнить заповіт
Й дурманом напоїти Світ,
Який на манівцях блукає,
Чого чекає, й сам не знає!

Але ту темряву криваву
Пронизав голос так яскраво,
Й зачумлено-шалений біг
Так ніби раптом застеріг.
Той голос лицарської вдачі
На дії нелюдські, хижачі
Відверто катові сказав:
«Як? То ти Неру привітав?

То ж цим ти нам подав нагоду
Вимагати волі для народів,
Яких ви підступом забрали
Та у своє ярмо запхали...
І то не є маленька Гоя,
За що здоровив з перепою...
То Україна, то Сибір,
Кавказ і інший штучний твір!
То нації! різні народи!
Всі проти вас є! За свободу!

То ж змотуйтесь скоріше ви
До Івана Лютого Москви!
Геть — в старі межі посидайте
Й для себе варваризм плекайте!
Вам під'яремні люди просять:
«Рятуйте!» Жалібно голосять.
То ж не нав'язуйте нікому
Своєї волі по-дурному!
Земля не ваша! Богом дана!
І не для вашого дурману.
І ми (що на вигнанні живемо)
Від себе також додамо:
«Годі знущатись над людьми
Комуністичної тюрми,
Яку підступно утворили
Коштом диявольської сили!»

2. 2. 62. П. Снєка

ЛЮДОЇД

Він хоче світ в клубок змотати
Карл Маркса блазень, кат рабів!
Людей зтиранить, нацькувати
Один на другого, мов псів.

За власну владу, деспотизм
З людини кров, мов п'явка, ссе,
А за ту кров та море сліз
Пекельне рабство їм несе!

Його модерна тиранія
Людей всіх пустить манівцями!
Піском... половою розвіє,
І керуватимуть там хами!

У серпні, в сорок першім році
Він безсороно всім сказав:
«Зза родіну! Зза Сталіна!» ..
Життя своє щоб кожен дав.

Собою ж він на власні очі
Всім підневільним доказав,
Що варвар він. Чого ж він хоче?
Щоб хтось за нього ще вмирав.

Але, щоб він не скаженів,
Людей, дітей не мордував,
Його, найвищого з катів,
Раб-нарід генієм назвав.

О так! Він геній, як хижак!
Сидить в Кремлі, мов кат на бойні,
Й людей хапає, мов собак,
І направляє у безодню...

Без зла той кат не ступить кроку!
На шиях змучених рабів
Він спритно вмів тримати шворку,
Що Маркс із Леніном скрутив!

Він Каїн! І хоч круть, хоч верть,
Його ця назва не міне!
За людоїдство, голод, смерть
Його весь народ прокляне.

Україна. 1941

АЖ СОРОК РОКІВ ЛЛЄТЬСЯ КРОВ

Аж сорок років ллється кров
В страху багряного терору,
Щоб насадити ним любов
До кровожерної потвори.

За наглу смерть, що за плечима
З серпом і молотом стойть,
Тече струмками з кров'ю піт!
Тому що власними очима
Ті люди дивляться на світ...

Обідрані й не латані,
Бо шмати її нитки не дістати!
Не плачучи заплакані.

Волочать ноги батько й мати!

Голодний день, а ніч холодна...
Не спиться діткам й не кричать,
Бо знають, що батьки не годні
В комуні хлібця їм придбать!

Аж сорок років! Жах збегнуть...
На власних шиях українці
Ярмо московське несуть
Під тягарем комуністичним.

Одну лиш «радість» вони мають,
Що в жахливішій ще злодоті
Всі ті, що на Сибір попхають
На гірш ніж катаржні роботи! . .
Не на життя! На смерть — війну!
У дрантях, днюють і ночують
Й плекають думку лиш одну:
Де ж той, що пекло це зруйнує? . .
Й тим демонам, що в голові,
Страшного пекла — роги скрутить . .
Тим «миротворцям» чоловим,
Що світ лжемиром каламутять.
Пустили в небо сателіта
Ці ошуканці всього Світу,
Ніби погрозу земній кулі!
За своїх роботів забули!
На місяці нових шукають,
Бо власні з голоду вмирають!

— — —

Поглянь назад! Пильно дивися!
Хто в боротьбі людей за волю
З дороги праведної збився . .
В рятунок дав катам Жар-Птицю
Й надів криваву багряницю,
Що сорок років народ носить,
Яку щоб зняти, Бога просить!

1959 — П. Спека

МОЄМУ ПРИЯТЕЛЕВІ
однодумцеві дорогих юнацьких
років — Гр. Епіку

Родились ми в селі.
Твої батьки й мої
Були робітники
І справжні рільники.
Постійно, й при нагоді,
Робили на заводі:
Твій шорником на рушіях,
Мій на мартенівських печах.
Й родини не гуляли,
Бо ж землю обробляли.
Так ми росли й живились
І разом пробудились.
Бо так було — ми завжди
Шукали в житті Правди.
Як Правду ми шукали,
То й ворога впізнали.
Тоді (як знаєш ти)
Жили ми, як брати,
Взаємно потішались
І радо зустрічались

Не раз чули й не двічі
Рягунку голос з Січі...
Звідки через Пороги,
Через степи розлогі

Ми й голос-поклик чули,
Як гоголівський Бульба
Команду подавав,
Коли сина Андрія
За зраду розстріляв...

Готовилось багаття,
До боротьби завзяття.
Й нас Доля не забула...

Третій голос почули:
З тюрми вирвавсь Тарас.
Й вогненно спалахнула
Любов до Краю в нас!

Франко за ним озвався
І Леся Українка...

І кожний з нас втішався,
Ніби знайшов перлини!

Перлини ми читали,
Поради в них шукали;
З гнучкого, не тривкого
На крицю гартувались.

Щоб сповнить заповіти,
У нас росли Просвіти,
Себе щоб розпізнати
Й ХТО МИ? — людям сказати.

Горів вогонь до Краю.
Горів й не вигасав...

Ти був там головою
Й надії подавав.

Вперед тоді ми йшли
Гіантськими кроками,
Як нація, росли
Й селяни наші з нами.

Де не взялась задуха,
Північна завірюха...

Криваво завіхрилась...

Просвіту нам закрила!

З дороги ми не збились!
Пригадуються клуні,
Густі очерета...

І не було нам сумно,
При нас свята мета!

По селах ми ходили,
Із людьми говорили...
Скрізь широко нас вітали
Та підтримку давали.
Усе гаразд пішло...
Ми мусіли повстati.
Але вже вам пекло...
Ви мусіли тікати.
Ось друзі ваші милі
В дорогу виряджають
І гроші по їх силі
Й папери виробляють...

СЕРПЕНЬ 1919-Й РІК

Дорога ж вам не близька
На цей випадок слалась...
Де українське військо
Тоді оперувало.
Початок — Січеслав.
Напрямок-Васильків,
По мапі розібрались,
Що шлях ваш через Київ.
На Київ потягами —
Дахами, буферами...
Із Києва йшли пішки
Лісами та степами...
По селах ночували...
Ось Сквіра, там Козятин.
У Вінницю добрались...
І вже в Штабі УГА
З Тарнавським генералом
Аж двічі розмовляли...
Ви в Кам'янець-Подільську.
У наддніпрянськім війську
Отамана Петлюри...
Тебе ж після повстання
Ловили на тортури,
Чи на поневіряння...
Як потім вже дізналось,
Що у тому повстанні,
Селян багато впало
В нерівному змаганні.

І ти ж не відставав,
Повстанням керував
І хто є ти — всі знали
Й тебе не видавали!

Три роки ти ховався
У ріднім нам селі...
Потім кудись подався,
Сховати щоб свій слід.
Пірнув в велике місто
І вирнув комуністом...
То звесьє — заломився,
Своїм катам скорився...

Себе щоб врятувати,
Став їм допомагати...
(Тоді, як того кола
Не визнавав ніколи!)

Так-так ти захитався!
Перевертнем ти став!
Згадай, як ти сміявся,
Чи з того глузував,

Хто так, як ти, піддався,
Що звалось в нас «лінія».
Тепер і сам не встояв,
Хоч як міцно стояв.

Що ж сталося з тобою,
Мій друже не «похитний»?
Ти ж стяг жовтоблакитний
На кров братів зміняв!

Здружився із катами
Й порвав зв'язки ти з нами.
Усі наші змагання,
Большевикам віддав,
Проти катів повстання
В «Уламках...» осміяв!

І земляки читали...
Читали й проклинали...
— «А ми ж тебе ховали,
Любили й поважали,
Як Голову Просвіти...

Ти ж нас назвав «бандити»,
Дав харч в зуби червоним,
Щоб знищить непокору...
Кров'ю своїх братів,
Щоб напоїть чортів... .

От мудрий. Де ти взявся?
Підбурював людей,
А потім... посміявся...»
І так... всі ідеали
І найсвятіші мрії
Червоними вітрами
У одну мить розгіяв!
Так нації багаття,
Пішло чортам на дрантя —
В кривавій пропорі
Людям на люте горе...

НА ФРОНТІ

А ви вже є ранений,
Не раз і полонений...
У мокро-зимну осінь
Топтали землю босим.
Із білим в боївці,
Між селами Крикливці
Ви раненим вже стали
Й смерть душу огортала,
Як ви шпиталь шукали.
У непритомнім стані,
З Вапнярки до шпиталю,
На стале лікування,
У Жмеринку попали.
А там... О, Боже милий!
І передать не сила...
Там вас ніяк не просять:
«В нас нету міст!» — голосять.
«В нас ранених — набіто...»
А тиф несамовитий
В бараках військо косить!
«Сестриця-жалібниця»
Московської породи...
І лята, як вовчиця,
Знущалась при нагоді:
«Ви в госпіталі — ідіте!
В нас нет кому носіть!»
Щоб не робить турбот,
Бо ж ви є патріот...

Приклавши всі зусилля,
На ноги піднялися,
Й двоє людей в ту хвилю
З вагону вас зняли...
Й поставили на землю...
Й ви рухались на пальцях,
Як балерина в танцях...
На п'яти не ставали,
Бо рани дошкуляли.
Не можна ні струснутись,
Схилитись, ні напнутись.
Підскочила «вовчиця»
Й крутилась, як тигриця:
«Кладьом только лежачіх!
Не відіш! Іль не зрячій?»
Що маєш тут робити?
Не будете ж ви битись.
Мовчки пошкабуртали
Подалі від шпиталю.
Он як було, щоб знали,
В шпиталі ошукали!
«Нема кому носить,
Ви мусите ходить,
А як прийшли: верть-кругль,
Ходячих не беруть»...
З біллю шептали ви
І йшли ледве живим.

В СВОЮ ЧАСТИНУ

А тут зима «на носі»
Ви ж майже голі й босі.
В той час, як наступали,
Підошви одірвались...
В подільській рижій глині
Присмоктані лишилися,
Й халяви опинились
За спиною в торбині,
Взяли ви ті халяви
Із юхти, колись браві
І «зморщили» під тином
Собі з них постоли... .

Та знов в свою частину,
Яку ледве знайшли...
Місили довго глину
І може б й ще місили,
Коли б вас ваші сили
Раптом не підкосили.
Знесилені упали...
(Пригомність загубилась)
І в жмеринськім шпиталі
Нарешті положились.

У ШПИТАЛІ

Велика згуба крові,
І апетит здоровий,
А їжі бракувало...
Щось мало так давали
Ходили до тифозних,
Їх їжу споживали,
Аж доки тифу з страві
Собі ви не спіймали.
Вже їсти не кортить.
Навколо рани, воші...
Свербить. Чухать — болить.
Бінтів нема й за гроші!
Пилялись ноги й руки,
А рани розкладались...
І сморід й крик від муки
Вас завжди турбували.
То ж жертви злих морозів
Й поганої одежі
За націю в дорозі
Горіли без пожежі...

СПОГАДИ (1917 рік)

Рік сімнадцятий прийшов.
Залунало гасло волі!
Хто шукав її — знайшов!
В душі радість і навколо.
Показалися загони
Під жовтоблакитним стягом
І ви туди щастя повний...
До рідного вабить-тягне!

По всіх містах: в Січеславі,
У Києві, у Полтаві...^{*}
Нації творилось військо!
Своє рідне, міле, близьке
Вільних козаків безліч,
Гордих славою про Січ!
Вояк рани душі гоїв
Від московських мордобойів!
У Одеському Полку
Батьком Сахно-Устимович.
Озброїлись нашвидку...
За Україну дія й мова...
Ні від кого незалежну
Хотів кожний з нас безмежно!
Всі співали: «Душу й тіло
Ми положим за те діло!»
Вже в національних строях
Готовались ми до бою.
Як кіннота формувалась,
Сини коней з дому брали.
Але тут вмішались факти
Із Керенським ЦeeР пакти...
Нам здавалось те непевним,
Але сумніви даремні...
Разів зо три приїздили
Із Києва делегати
«За єдину неділиму»
Фронт румунський захищайти.
Всі гриміли, як один:
«Москалям не йдем на згин!»
Кожен раз, як приїздили,
Сперечались, ледь не бились...

---

* Прим. Військових З'їздів за Ц. Р. було 4 протягом 1917 року. На першому З'їзді були присутніми 2500 делегатів від 1 500.000 озброїної маси українців. (Член Ц. Р. Ю. Тютюнник «Революційна стихія» стор 28, Львів, 1937 рік).

Прем'єр УНР І. Мазепа, посилаючись на чл. Ген. Війсь. Ком. В. Кедровського, подає: «На фронті було 27 українізованих дивізій, а всього українізованих вояків було коло 4.000.000. Отже було чим захоплюватися». (І. Мазепа, «Україна в огні й бурі революції», том 1, стор. 29).

У Одесі вмить повстала
Гвардія катів червоних,
Й українці подолали,
Своїм дужим заборолом.
В Січеславі також бились...
Становище ускладнялось...
А що ж в Києві робилось?
Вояки з тим не мирились,
З тим, що в УЦеeР творилось,
Що із москалем братались,
А своє ігнорувалось!
Полуботківці повстали...
Богданівці придушили
В спільці із Оберучевим,
Із московським генералом.
Вперше пішов брат на брата!
Хто робив переворот,
Оточили і ... на фронт,
Щоб «єдину» захищати!
А фронт зовсім безнадійний.
Підупала дисципліна.
Й суне москаль на Вкраїну,
Потягами, пішки й кіньми...
І коли б не перший корпус
З Скоропадським на чолі,
Повень отих москалів
Затопила б Україну!
Зброю у них відібрали,
Захищать країну мали.
Хто ж не йшов на отой фронт,
Постачання не давалось
І частини не тримались...
Коли ось большевики
Сунуть на столицю Київ...
Тут ЦеeР вже сполошилась...
Тристя юнаків послала,
Й лиха доля їх спіткала!
Замість юнакам там гинуть,
Що б же Перший Корпус кинуть!
Де там... Вони так боялись,
Щоб в них владу не забрали!
Вмить ЦеeР заметушилась,
Метушилася — тікала...
Аж у Бресті зупинилась
Й за хліб німців запросила.

Замість своїх об'єднати
Пішли в Світ жебракувати. . .
Зла такого не збегнути!
Гріх від Бога — це забути!
ЦeeР німців запросила. . .
Так зникла наша сила. . .
Решта козаків прощалась,
З болем в серці роз'їжджалась.
Уряд пішов проти себе,
А ворогам того й треба!
Регулярних військ не стало,
Різні банди виринали. . .

Німці місяць, два живуть. . .
Хліба в край їх не дають. . .
Почали погрози слатись,
Край наш щоб окупувати!
ЦeeР ні кує, ні меле. . .
Дорогу марксизму стеле. . .
Людям голови морочить. . .
Про всуспільнення торочить.
Такий стан був не під силу.
Гетьмана проголосили!
Край став сили набирати.
Дозволилось й військо мати.
Тут марксисти плякались.
Проти Гетьмана повстали.
Й як звалили й сами впали!
Щоб не бути на вигнанні,
Почались довгі змагання. . .

Довелось відбутъ полон
У Григорьєва, в Махно. . .
Де про мир не говорилось,
А тікалось скільки сили. . .
А тікати не є легко,
А майгірш, як шлях далекий,
Як в останнє довелось,
Через різні фронти йшлося:

З Одеси сорок четверта
Дивізія йшла уперто,
То червоні. Київ в білих,
Й вибухи з гармат греміли.
Прорізались ви фронтами,
Не шляхами — кривульками.
На Поділля (то ж не близько)
В українське, рідне військо!
Бог дав — те перемоглось...
Вмерти б дурно не прийшлось...
Крутишся, як в мотовилі,
А тут тиф росте на силі...
Линуть спогади-думки,
Як болото й сніг місились
Й заморожені грудки.
Але ж жити! Жить хотілось!
Хоч дорога й кострубата
Й ноги, ніби дерев'яні,
Куди йти? Також не знати.
Й шкандинали, ніби п'яні...

РАДІСТЬ

А ось в однім селі
Бабуська обізвалась:
«Якісь в нас москалі
Десь лапті полишли.»
І винесла негайно...
Підошви мотузяні,
Хоч з лика й верх — важкі,
В підйомах роблять рани.
А ви були щасливі.
Тепло. Пече у ноги...
Онучки б ще й можливо
Іти в любу дорогу...
Та ще коли б і рани
Не так надокучали,
Було б і зовсім гарно,
Коли б й не голодали.
І скоро спогад-дійсність
Пішли у несвідоме...
Надходять нові вісті
Вам зовсім незнайомі...

ДІЙСНІСТЬ У МАРИВІ

І довго ви блукали,
Хотілось молока.
Вже й глечик відшукали,
А молоко тіка.
Ви знов і знов ходили.
Сливок кислих хотілось.
Зникала хутко сила.
Боліло усе тіло...
Коли б же не струснутись,
Або не спотикнутись.
Ходить чиясь рука
Від голови до спини.
То мама... голос дивний...
«Чи маєш гріхи, сину?
Як маєш, то покайся.
Чи злостиився? Кажи.»
«О, маю, мамо, маю,
А як сказати не знаю...
Поїхав, не як завше,
Нічого не сказавши.
Тут певно я загину,
Що раптом вас покинув...»
«Та Бог з тобою, сину!
Молися й не загинеш.
Молитва — лік в нещасті.
Прийми святе причастя.»

ПРИТОМНІСТЬ

Абдул приніс обід.
Під коц ви не ховались
Й поїли все, як слід.
В смак справи споживали.
Хвороба вже вщухала.
І почування гарне,
Коли б не насувалась
Ізнову чорна хмара.
У Жмеринці вже білі.
(Денікінці прийшли).
Тікати від них хотілось,
Як раз ви вже втекли.

Хоч би ви мали й сили,
Запізно вже тікати,
Вже білі заходились
Шпиталь перевіряти.

На другий день халепа
До вас знов завітала...
«Вовчиця», як лисиця,
З главлікарем шепталась.
З розмов ви зрозуміли,
В команду вихворілих
Вас мають відпровадить.

Окликати не вспіли
І рани не зажили,
Як викинуть схотіли,
Одразу й повели
В помешкання холодне,
А зовні вітер виє,
Людей набито повно,
На вікнах з дощок іній.

Поклали на сінник,
Твердий, вузький, як кишка!
Сон, хоч би й був, то б зник.
Всю ніч не спали й трішки!

На ранок ледве встали
Й до лікаря пішли.
Там вас перев'язали
І знову до шпиталю
Під руки повели.

Знайома всім «вовчиця»
Як не розгарячиться:
«В нас нету міст!» — Кричала
Ви ж на підлогу впали...

Прокинулися в ліжку...
У вікна сонце гріло...
В теплі нагрілись ніжки
Й вам жити закортіло...
Минулася біда.
Абдул обід приніс:
«Опять прішол сюда»
Буркнув Абдул під ніс.

ВТЕЧА ВІД ЧЕРВОНИХ

Побігли дні за днями.
Минуло з три неділі,
Як знов — нові напрямні —
Червоні на Поділлі.
Настирливі чутки:
«Ідуть більшевики».
Нема чого чекати,
Потрібно знов тікати.
«Ти здесь в останній раз!»
«Вовчиця» так сказала.
«Огидно бачить вас!»
Ви їй відповідали.
— «Бінти до ран з вошима
Мені ви прикладали!
Інфекція ви зрина!
Ви гірше коновалів»
Й з «вовчицею» в той спосіб
Назавжди розпорощались.

НА ОДЕСУ

Паки сіна на платформі
Ви в військовій «уніформі» —
У старій, старій шинелі,
В дірах — певно від шрапнелі.
Щойно на те сіно сіли,
Почав дощик накрапати,
Потім мряка полетіла,
Й почали ви обмерзати.
Крижана стала шинеля.
Вітер розпускає крила.
І під кригою не зле,
Захищає крига тіло.
Ожеледь була до ранку.
Про-так-та-кали колеса.
Ви в напрямку на Вапнярку,
А з Вапнярки на Одесу.
Мряка зникла — сніг іде.
Вітер віє, аж гуде.
Ви в потязі на припоні,
В санітарному вагоні.

На Пересипі... в порту,
Дні за днями в тяготу...
Ви дивились, як тікали
Білі... в море напропале!

ШД БАТЬКІВСЬКУ СТРИХУ
(1920 р.)

Коло року щось минуло
Як кинули свою хату,
А подій скільки відчулось,
Тяжко всі тут передати
Час вам рани майже згойв.
Позбулись ви тяготи,
Ви є в змозі вільно йти.
Інша думка непокоїть.

Після «візвольних змагань»
Головне із домагань:
Вам хотілось не для втіхи
Вернутись під рідну стріху.
Що таке червоні — знали,
Але те вас не спиняло.

Ви ж там друзів залишили,
Які всі свої зусилля,
Із любов'ю прикладали
Й вас до втечі виряджали.
Приїхали. Так гарненько.
Тепла нічка лагідненька.
Тихо. Спочивають люди...
Спить село. Так гарно всюди.

А на небі ні хмаринки.
Місяць! Зіроньки-перлинки!
У садочки заглядають.
Все в задумі спочиває.
Двір і хата. Стук-стук-стук,
Вам так гарно після мук...
Двері рідні відчинились,
Привітались... Й ви спочили.
Несподіванка припхалась...
З друзями й не зустрічались.
Враз міліція прийшла
І арешт вам принесла.

Через арешти й ЧЕКА
Дра-ла-ла, чи гопака...
Долі вашій так судилося,
Ви на волі опинились,
Хоч із рідного села
Доля геть вас понесла...

ВІЙСЬКОВИЙ ТРИБУНАЛ

Любите село безмірно
Й кожен рік закономірно
Приїздили в рідну хату
У жнива — попрацювати.
Й кожен дбав собі отут
Про щасливий добробут.
Люди в праці незалежній
Щастям сповнені безмежно.
Як прийшла советська зграя.
Й запровадила неволю,
Яка радість відбирає
І до хати і до поля!
Як би зле там не було,
Знов село вас потягло.
Як і завжди — всім на диво
Не були ви положливі.
Говорили, не влещали
І вам завжди довіряли...
Бо для вас не прямота
Рахувалась — сквернота!
І за це було й карались,
Але принципи лишались.
І в Жмеринці було так,
Воші у свіжих бінтах
У вас життя відбирали.
Було гайдко! Й не мовчали!
«Лиха й конем не об'їдеш»
Мудрість наша так голосить.
Або «На гріх не спасешся»,
Як ти там не бережешся.
Так спроквала міркувалось.
Й аргументів додавалось.
Хай, як би там не було!
Ідете в своє село!

Й ми побачились з тобою.
Ти ж тоді ще був в довірі
Й раду дав сходить до Віри.
І пішли вільною хodoю.
Й ще двох друзів узяли,
Коли по дорозі йшли.
І почали говорити,
Що надалі нам робити.

Розпочав ти нам доводить,
Щоб червоним у догоду
Задоволнить щоб «балбесів»
Поставити якусь п'єсу.
Твоя Віра жила в школі,
Як вчителька, а там штаб
Окупантів, злих нахаб.
Й ви запізно про це взнали,
Як на очі показались.
Серце тьохнуло... попались!
Бо ж на те не сподівались.
А тікати, то вже гірше...
«Іди прямо — буде ліпше»
Серце ваше обізвалось.
«Пред'явіте...» вам сказали.
Тебе й тих двох відпустили,
Ну, а вас до трибуналу... .

1926 рік

Знов зустрілись у тім місті,
Де ти вирнув комуністом.
Ти приїхав із курорту
Й за обідом мав гризоту:
«Нема випить з ким «цілющу»,
Хоч родина й є — не «п'юща»
А тут друг твій нагодився,
І ти враз розвеселився.
Жив в письменницькім будинку,
Й на письменницькім відтинку
Собі харчі здобував
Та щасливо проживав.
Говорили сяк і так,
Що ти ходиш до Рабфаку,
А ви теж, що в Інституті
Бажаєте знань набути.

А щоб можна було жити,
Після лекцій (в Інституті)
На станцію — заробити.
Хоч і тяжко — треба пнутись!
Ти в підвал мене повів...
В коридорі розповів:
«Зправа й зліва тут кімнати,
Письменників каземати...
Як увійшов та замкнувся,
Мов Парнасом проковтнувся.
І то вірно. В цих умовах
Вмить до творчости готовий...
Вікон тут нема, лише двері,
Ну якої ж ще бенері?
Є стіл, ставочка, чорнило,
Й роздмухуй своє горнило...
Але... зле щодо цензури...
Осьде в мене скрипт Сосюри...
Ледве не наклав він руки,
Що поему цю «Махно»
Цензор не пустив до друку...»
— «Не дозволено й не дивно,
Банду славити ж огидно!
Але чом заборонили
Теж його «Гарас Трясило?»
— «На це ж відповісти легко,
Але то вже задалеко...
Річ то гарна й незвичайна,
Мабуть, що сантиментальна...
Завтра рано уставати,
Й пізно — підем спочивати.»
Про минуле ані слова!
Один другого боялися!
Розпрощалися... І знову
Більше вже не зустрічались.
Лиш останню вістку мав:
Цінний ти мені дарунок,
Книжку Тредвеля прислав
(Хеманалізів керунок).

Дякував тоді тобі,
Маючи завжди в собі
На побачення надію,
Й розповісти про події,
Які стались після того,
Коли вирушив в дорогу...

Аж тепер розповідаю,
Як тебе. . давно немає...
Заплутався в ВАПЛІТÉ
І вийшло ні се ні те!

Жаль мені тебе, мій друже,
А найбільш того тепла,
Що плекалось в серцях дужих,
Щоб нація оживила!
НАЦІЯ! — Не комунізм!
До якого ти зловився!
Й так жорстоко поплатився!
Певен — було каяття,
Та не було вороття...

Якось батька твого бачив.
Згадав тебе — ледь не плаче...
Таємничу передав,
Хто тебе на смерть заслав:
«Його близькі то були
Й за минуле донесли.»

1-6 4. 1962. П. С.

ПЕТРО КАЛЬНИШЕВСЬКИЙ

Кошовий Січі Запорізької

(Розділ із «Дніпро-Славута»)

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

МИКОЛИ АРКАСА

На Зелені Свята (4-черв. 1775 року)... величезне московське військо обложило Січ під проводом генерала Текелія, який запросив старшину з Хортиці до себе в гості. Безумовно, козаків таке запрошення дуже збентежило, бо москалів аж 40.000, проти війська запорізького в 10.000. Були великі протести, але врешті прийшли до вирішення, що піти і випросити ласки, бо не сила вступити в змагання з багаточисельним ворогом, що мав крім того в декілька разів більше зброї. Тому старшини на чолі з Кошовим Петром Кальнишевським — з хлібом-сіллю пішли в «гості», і звідти ніхто не повернувся. Кошового Кальнишевського загнано в Соловецький Монастир (на Білому морі) і замуровано в вежі, без вікон і дверей, — тільки маленька щілина була, куди йому подавали їжу. Не бачучи світу Божого, промучився 12 років. Потім було переведено в другу вежу і аж в 1801 році його звільнено, але він лишився там, бо вже осліп. 23 листопада у 1803 році помер на 113 році життя. (Стор. 491-492)

— — —

«Нема гірше, як пійматись
Ворогам живим у руки...
Так мене ще не ловили
Ні татари, а ні турки...»

Ліпше йти на вірну страту,
Як свідомо тут каратись
Й нарікати на свою долю,
Чекаючи на ту волю...»

Та битися безнастanco.
Безнадійно — зовсім марно,
Ніби пташка в западні
Й думать — випустять чи ні?...»

На волі вже жить негожий.
На людину вже не скожий...
День за днем і цілий вік.
Невже стріну сотий рік?

А я сонця тут не знаю...
Де заходить, де світає...
Сиджу в темряві, як пены!
Невідомо — ніч чи день?

— — —

Оце так чекаю волі.
Чекай! Лови вітра в полі...
Промайнули мої роки,
Болять руки, болять боки.

Кругом холодно і сиро.
Зуб на зуб не попаде...
Смерть крокує, смерть гряде
Тягне в землю живосилом...

Прийми, Господи, скоріше!
Там напевно буде ліпше,
Бо мені вже так здається,
Зір мій скоро увірветься.

Скаржусь тепер на самого,
Що на старість одурився...
Перед людьми й перед Богом:
Непростимо провинився...

Так... зловився по-дурному,
І на цім шекучім слові,
Щоб не оросить підлоги,
Старий лицар чоло витер
Та й ще тяжче зажурився,
Як чумак, що збивсь з дороги.

— Москалеві й раз не вірив.
Вскочив в клітку, як той звір!
А тепер за те караюсь
І вже певно тут сконаю,
Несучи ганьбу тяжку
В кам'янім страшнім мішку.

— — —

А Хортиця... гарний острів!
Ніби недоступний простір,
Де були й дебелі сили
Й самі себе розтрусили.

Кубань-річка де? Бог знає!
Де Олешки? Де Дунай?
Розлізлись, як руді миші.
Решту кацап розіпхає
Кого куди — тишком-нишком.
Всі тихенько позникають
Хто не підкорився!
До останку хто з ним бився,
На Сибір позаганяють
По всіх нелюдських кутках!
А я згину в Соловках...
Так, мовляли — нехай знають,
Рідний край як боронить.
У московських казематах
Вишкіл добрий — що й казати.
Ніби ми того не знали.
Нам ще й цього бракувало!
Наслідки як розглядаєш,
Жах і сором розбирає...

— — —

Біль у серці нестерпучий.
Краю милий!
Край квітучий,
Медом-молоком текучий.
Кров у жилах в одну мить,
Хоч не хочеш, закипить,
Як згадаю, що він в муках
Сонним велетнем лежить!

Господи! прости й помилуй,
Боже правий... дай нам силу!
Вірю я!
Що прийде час...
Прокинеться мати мила!
З Дніпра чистою водою
Гарнесенько уміється,
Протре виплакані очі!
Пірне в ліс,
Як в темну ніч —
Візьме знову в руки зброю.
Й знов воскресне мати Січ!

І на цей раз так не буде!
Розбудувать не минеться
На Хортиці вже фортецю!
Тоді... не заблудим ми
До московської тюрми!

А тепер...
Сором сказати!
То ж, на горе нам, було
Звичайнісіньке житло!
Москалі у має розбили
Сплюндрували, попалили...
Не лишилось хати й скрині!
Бо не було тут твердini!
Тому й смерть була швидка!
Зникло все від сірника!
Залишилось голе тло,
Мов нічого й не було!

— — —

А Хортиця — то ж фортеця!
Мало, що кругом вода,
Обнести б камінним муром,
І не гризла б нас біда.
Навіть і без допомоги
Тримали б любу облогу,
Бо для того, щоб прожить,
В Дніпрі риби — аж кишить!
Сказать правду тут доречно —
Надто ми були безпечні!
В першу чергу нам кортіло
Показать лицарства силу...
І воно так і було,
Але тут ніби на зло
Наші сили заломились...
Ну, а зараз — тепер як?
Бути нам, чи ні?, не бути!
Чи надовго будем так
Потвори ярмо тягнути?

Жалюгдні мої діти!
Що робити нам тепер?
Та невже ж, мої ви квіти,
Острів наш назавжди вмер?

Як же ж тяжко мені нині...
Скільки труду, скільки крові
Геть пішло — к лихій годині!
Жаль бере до невимови!»

Кошовий перехрестився...
Сиву голову схиливши,
Довго, довго він молився...
Потім знову... гін такий
Зв'язував думок нитки:

«Мої ріднії Пороги...
Крикітъ на всі голоси!
Скаргу понесіть до Бога
Прости Боже гріх... Спаси!

Образ Матері Покрови
Загарбали москалі...
До кого ж тримати мову?
Які ж ми тепер малі!

Матір Божа... поможи!
Пошли розум... дай нам силу!
Невже ж так ми завинили,
Чи кайданів за ту волю
Ми не досить ще носили?

Так! Не досить!
Мало й мало!
Сил і розуму свого
Для власної волі клали!»

— - —

У знесиллі старий лицар,
Як той лев у клітці, бився;
В невимовно тяжких муках
Від сорому, від розпуки,
Від підступної паскуди
Бив себе у старі груди!
Голова то піднімалась,
Торкаючи вогку стелю,
То безсило опускалась
Від терзань душі пекельних.

— - —

Боротьба душі вщухала.
В мареві він спочивав;
Степи, села виринали
Садок з вуликами, став,
Загородь, воли, кошара,
Коні, табуни лошат,
А в степах — овець отари.
Гуси, кури, тьма курчат...

Бевкнуло зненацька в церкві...
Говір-гомін-передзвін...
Сонця ясного поклін...
Блимнуло й поволі смеркло.

Бог благословив на ніч.
Діямантів там безліч
Темне небо прикрашали,
Ніжне світло розливали.

Вийшов місяць — не простий,
А яскраво-золотий,
Як з зірками привітався
Срібним сяйвом запишався...

У кошарі спочивали
Корівки і овечки,
Земноводні скреготали,
Зірочки ішли в стрічки...

А по садках соловейки
Радісні пісні співають...
«Гей ти Краю мій далекий!
Чи ж тепер ти спочиваєш?

Мрії, мрії золотії...
З України-Неньки віютъ,
Ніби горобці шугають,
Пристановища шукають

І я, як той горобець,
Що чатує на кінець!
А... орлами ж ми були...
І билися, як орли!

Не було мені зупину
В боротьбі за Україну!
В бою й разу не стогнав
І ворога частував.

Не ловився так ні разу!
В тяжкім стані я одразу
Ворогам кидав дарунок,
Козакам на порятунок!

А піймався на дурниці!
І тепер у кам'яниці
Замурований сиджу,
В купу спогади в'яжу...

І з надією на Бога
Готуюся у дорогу...
У останню — на той світ!
Передать борцям привіт.

А коли б... О, дай то, Боже,
Повернувшись пощастило —
Вигнати вогнище вороже...
З'явилися б нові сили!

Любий мій Дніпро-Славута,
Ота Москва так могутня,
Вона й тебе б ув'язнила,
Та шкода — замало сили.

А то б вона тебе вкрада,
Рядом з Волгою поклала
І почала б галасать:
«Дніпро Волзі рідний брат!»

Так гуляй хоч ти на воді,
Розливай тугу по полю.
Може вродить гарне жниво
Ворогам на страх, на диво:

Про лицарську нашу славу,
Про змагання не лукаве,
За правдиву людську долю
Проти нелюдів неволі!

Тяжко мені, як згадаю,
Як каравсь ти, любий Краю!
Як ворожії навали
Твое життя руйнували.

Але... як не руйнував
Лютий ворог наш упертий,
А край знову оживав,
Бо життя сильніше смерти.

Хоч би взяти княжий Київ.
Скільки раз його чоло
Чінгіс-Ханом, чи Батиєм
Поруйноване було.

Але так, як москалі,
Розбили й пограбували,
Того на нашій землі
Далебі, що не бувало!

То є варварство правдиве
Всьому світові на диво.
Немає де захищатись!
Немає де заховатись.

Куди не глянь — степ, як море!
Коли б лісів не було,
Все б за вітром понесло!
Тому й розкошую ворог.

— · —

Розскажи, мій любий Київ,
Що чувати в Чигирині?
Як Батурин наш загинув?
Хто в Суботові є нині?

Чи Богданови останки
Не ворушаться в могилі?
На ворога щоб повстати
Русь-Вкраїну рятувати!

Ой Батурин... Батурине!
Твою Матір одурено.
Лютим ворогом, неситим
Провідну верству побито!

Познущались, як могли!
Люд невинний до ноги
У Батурині побили,
Потім й місто запалили.

Вогнем і мечем скарали!
Матерів, дітей рубали!
Не повстало щоб гетьманство,
Щоб втілилось їхнє панство!

Он яка страшна розправа
Вийшла раптом з під Полтави!
Де повстало те змагання —
Бій за волю! Й не останній!

Волю зборкати ворог хоче
На нас витріщив він очі,
Щоб загарбати в свій рот
Не натруджені доброти.

Хоч Мазепа вкупі з Карлом
За Вкраїну бій програли,
Але москаль нехай знає —
Воля живе й не вмирає!

Будем битись до нестями
Із своїми ворогами!
Увірветься й їм терпець
Прийде врешті й їм кінець!

Розскажуй же, княжий Київ,
Як знущались лиходії,
Наші діти щоб почули
Та помститись не забули!

Як за волю ми змагались,
Й москалі до нас припхались,
Добро наше рознесли,
Навіть назву «Русь» взяли!

Русь-Вкраїну скасували.
Малоросією звали!
А загарбниця п'овія
З того часу є Росія!

Хто ж тебе, мій любий Краю,
Іще гірше ошукає,
Як москалі ошукали?
Очі й розум зав'язали...

Де ж лани наші широкі,
Верби над Дніпром високі?
Де трава, тирса шовкова,
Де ставки, сади, діброви?...

Де ж ви співи перепілок?
Пшениці, проса, жита..
Чи ж скосилось, що поспіло?
Спить земля моя свята...

А я тут — сиджу в неволі...
Доки ж ще мені сидіти
Написала Божа воля?...
А де ж мої любі діти?...

Що це?... Душать мене слози...
В горло тиснеться клубок...
На якій же я дорозі?
Де ж життя моого куток?

Коли ж щезне ця химера
Й правди сонечко засяє?
Байдаки, човни, галери
Наше море розгойдає?...

Чорне море бурю чує!
Пливуть вперто байдаки,
В примках моря козаки
Волю бурею гаргують...

І гребли, гребли завзято.
Діти вперті — діло знали...
Так було — та що казати!
Жодна сила не ламала!

Уперед! Крикнем: «За волю!»
Віру! Проти бусурмена!
Хоч зв'язати нас у полі
Хоче він, але даремно!

Сили нашої не зломить!
Гра бандура: «Кум-бринь-бринь».
Море Чорне переборем
Й гукнем разом: «Ворог згинь!»

І пливуть, пливуть простором.
Чайка скиглячи летить...
І тут турок не поборе!
Гра бандура — спів гремить.

Ще до берега не скоро,
Жене море хвиль горби,
В козаків у непокорі
Розвиваються чуби.

Скільки сили за ту волю
Гей... змагалося отут...
Чи на морі, чи у полі
Захищався добробут...

Свого вільного народу,
Що натуру, степ кохав...
В хуртовину, у негоду
Коли треба, не дрімав

Ляхи, москалі, татари...
Ворогів був цілий світ!
Але ж ми не зазіхали,
Боронили степ лиш свій!

За чорноземлевий шмат,
Степ широкий, Дике Поле,
Що не мало перепонів...
Кожен був і сват і брат...

Як жадали — обіцяли
Нам братерство заздрі люди.
А коли вже посідали,
Нас, як бранців, розганяли!

На Москву... Сибір далекий...
В монастир — на Соловки!
Пішки! Ненько, моя ненько!
Пленталися козаки...

Мряка, ожеледь-слизота,
Сніг, мороз та спів вітрів...
А найгірш сумлінь гризота
Приголомшила борців.

Каялись в своїх провинах...
Дій іскрилися огріхи...
Лиш тепер їх було видно.
А що ж з того? — то ж не втіха!

Славний Гетьман був Мазепа!
Мудрий з мудрих на той час.
Кочубей же пришелепа
Викрив Гетьмана наказ!

Розум велетня мав він,
Проклиниав отих кацапів...
Довелося ж бить поклін...
До турка проситись в хату.

Переїхали Дністро,
Зупинились у Бендерах,
А за ними й лихо йшло...
З горя Гетьман там помер.

Як же ж він нас закликав,
Щоб до згоди всі ми стали,
Помираючи, сказав:
«През незгоду ми пропади,
Сами себе звоювали».
А хіба ж воно не так?
Так! Правдиво! Більш ніяк!...

Любиш вільно погуляти,
Йди й обов'язки сповняти,
А коли в загрозі край,
Гостри розум! Не куняй!

Хіба ж ми того не знаєм?
Знали й знаєм дуже добре
І в борні ми теж хоробрі,
Але добре серце маєм...

Та ворогам довіряєм...
А ворог є завжди лютий,
І тому тепер закуті...
Волі молимось — чекаєм...

Як чекати, то не мати!
Силою потрібно взяти!
«Голос юрби — голос Божий»
Приповідка не ворожа.

А я й слухать не хотів,
А скоритися волів...
Більшість до розмов схилялись
Із ворогом... і попхались...

Ворог слабину відчув
І одразу нас замкнув!
Раз не сила — є ніч-мати!
Відступать чи наступати!

А ми пішли на розмови...
Старі дурні ще й здорові!
Коли цей мент пригадаю.
Сум і сором огортає...
Пішли ніби урядово,
Щоб ту волю взять без крові.

Воля там є й процвітає,
Де про буття її дбають
Та з Божої допомоги
Розчищають їй дорогу...

Боже слово завжди міле,
Крішти серце, нерви й сили.
Перш ніж маєш що робити,
Мусиш Богу помолитись...

Жанна де Арк так робила
Й мала розум, мала силу,
Не абияку відвагу,
Чи вояцьку наснагу. . .

В боротьбі за незалежність
Не була теж обережна. . .
Вороги її піймали
І жорстоко покарали. . .

Боротьба ж її й упертість
Та чисельні перемоги,
Накреслили їй дорогу,
Яка веде у безсмертя. . .

Ось де лицарські зразки,
Як потрібно в світі жити
Й від ворогів боронитись!
Це діла — не балачки. . .

Такі люди — неофіти
Є правдиві Божі квіти!
Варто є на світі жити,
Щоб такі діла творити. . .

Ця лицарська постать жінки
Багатьох трима на світі. . .
На вогнищі щоб згоріти,
Треба вміти так терпіти!

Нам — щоб всі ми об'єдналися
Жанни де Арк бракувало. . .
Оточенні ворогами
Ми не в злагоді жили. . .
То найгірше зло між нами,
А хіба б ми піддалися. . .

Усі разом, як один,
Ударили б по нахабах!
Відбивать ворожий замах,
То найперша із твердинь!

А твердині ми не мали
І за волю бій програли. . .
Аж соромно пригадати. . .
Руки без бою підняти. . .

Пішли ніби на готове...
Щоб ту волю взяти без крові.
Знайшли із ким говорить
Й одурились в одну мить...

Довгими ромами певно
Будем борсатись даремно...
Й доти волі не осягнем
Доки сил водно не стягнем!

— — —

... Пішли лицарі в болото...
Ззаду малахай ганявся,
Щоб збудити ним «охоту»...
Петербург кістками вслався...

Страшним голодом морили!
І не в лаптях чи чоботях
По коліна у болоті!
Там вмирали й хоронилися!

На балтицьких берегах,
На братів наших кістках,
У страшній біді, гризоті
Місто виросло з болота!

Будувавсь так Петербург,
Деспота-монарха мур!
Московщини друга мати,
Куди гнали нас вмирati!

— — —

Ллються спогади відчаю...
Старі рани і нові...
Думи-думи, мов ті чайки
Квилять в моїй голові...

Лізе в голову Текелій —
Злодій, ворог наш пекельний!
Катеринин дикий бик!
Чиряк йому на язик!

Він нас в гості запросив
На той Бого-Духів день...
Нас побачив — розлютивсь
Й не випустив з «гостей»...

Розіпхав кого-куди
Із закритими очима...
Й я — чабан без череди
Йшов з торбою за плечима,
(Замість вірної рушниці).
Попхавсь в дикий, чужий край
У довічну темницю...
Без сонечка... гай-гай-гай...

Сиди нишком, а ні писни,
Хай хоч як біль серце тисне...
У смороді спочивай
Й Текелія проклиний. . .

У весь час він намагався
Дати мені дворянський чин
Й нашої землі клин...
Я ж дав слово й не піддався!

Ось за що тепер караюсь!
І, крий Боже! Я не каюсь!
Краще гнити тут до смерти,
Ніж наругу перетерпіть!

Скільки розливалось крові,
Як Січ-Неньку руйнували.
Образ Матері Покрови
Оsmіяли, потоптали!
Кати наши!

Так! Не разом боронились!
Гей, — Зіновію Богданел
Хто ж на поміч людям стане,
Коли всі ми зполонились?

А були ж роки щасливі,
Як Богдан нас об'єднав.
Наслідки були чудові...
Без пролиття марно крові...

За мудрим його наказом
Билось лицарство все разом!
Хто ж ще ворога бив так?
Він для нас... Жанна де Арь...

Зароїлись в моїм мозку:
Гетьман наказний — Богун,
Кривоніс, Мазепа, Розум...
Все зітер москаль, брехун!

Сагайдачний і Виговський...
Скоропадський, Дорошенко,
Полуботок, князь Острозький...
Тиміш, Юрій... Хмельниченки...

Де ж ти, Байда молодецький?
Де поділась твоя Січ?
Ну ж прокинься Вишневецький
Злу навалу жени пріч!

— — —

В'їлась п'явкою недуга!
Чим же старість підігріти?
Де ж поділась та потуга,
Що тримала нас на світі?

Хто ж без вас, мої гетьмани,
У найтяжчий час — тепер
Розтрошити знов повстане
Маячиння тих химер?

Світлий князю Володимир!
Вимоли у Бога долі!
Щоб твій народ у неволі
Не загинув, щоб не вимер!

Так, як я перебуваю,
Сам у темряві сиджу!
Мов той злодій, доживаю,
Віру в Правду бережу!

Ольго! Матінко Хоробр!
Мужній, славний Святослав!
Доля вашого народу
Є віднині у неслав!

Ну чому ж ви мовчите?
Поможіть мені в знесиллі!
Ви .. в могилі хоч спите...
Я ж живим лежу в могилі!

Щось там Розум ворохобить...
Граф тепер він при царі є...,
Може він і добре робить,
Коли скористати зуміє...

Поможи йому, о Боже!
У московській злій державі
Запосісти місце гоже...
Щоб на користь нашій справі...

— — —

Щось мені скортіло пить...
Темінь .. Глечик на пороозі...
Притушити б спраги мить...
Сморід... брудно на підлозі...

Так. То правда. Нам є тяжко.
Але брешути Доживем!
Нас усіх не перев'яжуть!
Панувати знов будем!

І невен я, що знов повстане
Велетенський рух новий!
З гір і моря буревій
Загуде без перестану...

Хай хоч як нам буде тяжко,
Падать в розпач нам негоже!]
І почав читати молитву —
«Отче наш» і «Святий Боже...»

— — —

Спить на лютих Соловках
Лицар! Гордий Кішовий!
В українців на устах
Він незламний! Він живий!

1946 р. П. С.

ВІРНИМ СИНАМ — ПЕРЛІНАМ УКРАЇНИ

Ви діяманту блиск-перлинни.

Від Бога дар. Найкращі квіти.

Вогнем любови до України

Ви нас покликали горіти!

В ріднім Краю — в кривавій зливі,

Ви не знайшли душі поживи. . .

О, незбагнений жах!

Щоб не втонуть в кривавім морі,

Розсипались ви, наші зорі,

По всіх світах!

Й на Україну метеором

Волі накреслюєте шлях!

Світіть нам, зорі, в ніч безпутну,

Бо сонце Правди для нас смеркло. . .

Лиш не криваві, п'ятикутні,

Що шлях відкрили в справжнє пекло!

* * *

МОСКОВСЬКИЙ БАЛАГАН

На взірець казки А. Пушкіна:
«Сказка о рибаке і рибкі»

У московський балаган
Чорна Сотня з москалів
Половила б і циган,
Але в них нема землі.

Від Кавказу до Алтаю,
Від Дніпра аж до Амуру...
Скільки націй приєднали
Ненажери, самодури!

Ця жадоба невспуша
Нарід в злидні затягla,
Породила зло пекуче,
До комуни довела!

— — —

Десь на берегах просторих,
Що тримали Синє море,
Баба з дідом доживали
В необмеженому горі.

Не було дітей прижито...
Вони мали лиш хатину
Та розбитеє корито,
Злу собаку й клапоть тину.

А щоб можна було жити,
Рибку мав дідусь ловити.
І він рухався по змозі,
Щоб не впасти на дорозі.

Був лагідний. Не лив сліз,
Навіть коли рачки ліз...
Ззамолоду часом бився,
А на старість й не сварився.

Ну а баба ж вередлива!
Ненажера, зла, в'їдлива,
Керувала ним, як пском.
Дід мотався помелом.

Та дарма! Ще бабка й била,
Та глузуючи ганила:
Не там сів, не те сказав,
Рибу не таку спіймав...

Старий пес, осел і бик...
Дід до всього уже звик
І, як в рот води набрав,
Головою лиш кивав.

Хоч би ж раз узяв тичину
Та по плечах злу нудьгу...
Де ж там... випростати спину.
Краще гнутися в дугу!

Все життя був безборонний,
Принижений, горя повний,
Пика брижами укрита...
Краще б так було й не жити!

Бабу злу, страшну потвору
Розпікала та покора.
В сотні раз гірше дрочилася
Сквернословила, казилася:

«Ну пошол же дурачіна!
Прастафіля і скатіна!
К морю! Рожа препротівна...
Что? Забил свою павіннастъ?»

Тихесенько — в день, чи в ніч,
Чи під дощ, чи в гарну пору,
Коли баба гнала пріч,
Сітку в руки і до моря.

Якось раз, страх натомився:
Цілу ніченську бродив,
Вранці вже як пес трусилися,
А хоч би ж одну зловив.

«Ну що раз сеть закіну,
Єслі рибкі я не вину
То держісь! Тогда крікуха
Вигоніт меня старуха!»

Ще протяг декілька гонів,
Бог зачув страждання гомін,
Йому щастя надіслав —
Одну рибку дід спіймав.

Рибонька була маленька...
Не звичайна, золотенька.
Сітку рвати намагалась,
Побивалась, трепеталась...

Потім голосом людини
В діда волі зажадала:
«Відпусти мене, дідусю,
Знаю ж я твою бабусю...

I коли вона на тебе
Гадюкою засокоче,
To благанням Бога й неба
Обдарую — чим захоче.»

Вислухав дідусь гарненько
Рибки дивної розказ...

Ну що ж з неї? То ж маленьке ...
Ta й викинув в море враз.

Заховалась рибка в морі...
«Діду» — встигла лиш сказати:
«Коли буде в тебе горе,
Рятуй рибка — будеш звати».

Глянув ще раз дід на море,
Буйним хвилям уклонивсь
І, забувши своє горе,
Горб додому похилив.

Наче розум він утратив. . .
Мов не власними ногами
Ледь до хати він потрапив
Ще й з порожніми руками.

А на призьбі, біля хати,
Коло битого корита
Із собакою кудлатим,
Сидить баба — жах сердita!

Як побачив дід, спіткнувся,
Шкабуртнув кілька разів
І мов сніп перевернувся. . .
Оком блиминути не вспів,

Як прибігла злюка-баба:
«Подимайся! А риба где?
Распластался хрич, как жаба.»
Прошептав дід: «Бить бєде. . . »

Била баба його, била,
Сквернословила ганила:
«Прастафіля, дурачіна,
Падимісь балда! Дубіна.»

Вмить на ноги дід піднявся,
Як завжди, не огризався,
Коли ж бабка пила воду,
Розказав свою пригоду.

А вона ще гірш на диби:
«Ну зачом же дурачіна
Випустіл златую рибу.?
Іді к морю вновь, дубіна,

Абармот ти і простак!
Скажі рибке, коль уж так,
Пусть пастроїт дом мене новий.
Не прастой, скажі, дубовий.

Хачу новое карито
Іль чтоб это было збіто...
Тыфу мужик ти.» — И у пику
Полетів плювок сердито.

Щоб не бачить злюче «кличча»,
Витер дід свое обличчя
Й похитався знов до моря,
Залатати власне горе.

Ледве він себе припхав...
«Рятуй рибка» — проказав.
Море вмить заколивалось.
Гульк — і рибка показалась.

«Що ж бажаєш, мій дідусю?»
Раптом вона запитала.
«Что мне делать, коль старуха
Стройть дом мне заказала?

І чтоб он-то бил дубовий,
І корито также ново».
«Ну іди, любий дідусю,
Я вже все дала бабусі.»

Дід зрадів, перехристився,
Рибці низько поклонився
І пішов собі до хати,
Після праці спочивати.

Не чув ніг він під собою'
Себе в сні мов почував,
Ледве впорався з ходою,
Ледь до хати причвалав.

Розказилась знову злюка.
Страх як лаялась падлюка.
Непристойним словом звала
І до рибки знов послала:

«Не ххачу я бить крестьянкой!
Хачу бить теперь дворянкой!
Не ххачу я в доме жить tol
На кой чорт твойо карито!

Я хочу іметь палати!
Псовіщеєк мене. Балда ти!
Я халопов жду! Рабов!
Для веселля мене шутов!

Чтоб рабов крепче связать.
Для доносов мене шпіонов
Средь рабов позакреплять...
Срочно волю передать!»

Дід забув, що ноги хворі,
Побіг вибриком до моря,
Щоб не била його баба —
Пренастирлива нахаба.

Страх захеканий прибіг.
Ледь покликать рибку зміг.
Море вмить заколивалось
Гульк, і рибка показалась.

«Ну що, краще стало жити?
Чим же ще зможу служити?»
«Не імею я покоя...
Жізнь моя гроша не стоїт.

Бабка злітся і ворчіт,
Пущє прежнєго крічіт.»
Дідусь плакав, верещав,
Поки все не розказав.

«Йди до дому вже, дідусю,
Заспокой свою бабусю,
Буде так, як вона хоче.
Й ще приходь, як треба конче.»

Так сказала й заховалась
Золотенька рибка брава.
А дідові увижала
Пухка постіль, смачна страва.

Підтюпцем мершій до хати...
А де ж двір? І не впізнати...
Ціле царство... Де там двір...
Золотої риби твір —

І палаці і палати...
Воли, коні... а корів!...
На курячих ніжках хати
Для невільників рабів...

По палацах псів. . А блазнів...
Ледь між ними дід пролазив...
«Батюшкі то! Сколь добра!
Вот уж жіть прішла пора!»

По дорозі до старухи
Пес один, другий обнюхав.
Скоморохи танцювали,
А льокаї обшукали.

Ледь старий тут проштовхався
До своєї бабки злой...
На коліна впав, вклонявся...
Й знову дід занепокоївсь... .

Поглянула баба знову,
Як «Бур'онушка» корова,
Й ніякісінької мови...
Чи їв що дід? — не спитала.

Ніби кобра засичала...
Старим дурнем знов назвала,
Лоботрясом, дубиною
І мордою противною.

«Бить дворянкої рядовою
Не ххачу я! Не ххачу!
Не хачу бить сталбавою!
Слишиш хрич! А то скручу! !

Скручу голову — кручиня!
Недогадливая тварь!
Асталоп ти, мразь, сскатіна!
Хоть па морде тєбя вдары

Скажеш, я ххачу царіцей
Над земльой, дурашка! Знаєш?
Над марскою, над вадіцей!
Пафтари! Не панімаєш?

Не прашу, ти гад пратівний!
Кляча, п'ос, дурак бе згрівий!
Абармот! Пріказ даю!
Зові рибку вновь сваю!

Я хачу народ безправний!
Мне не надо здесь брикаться!
Всево міра все держави
Должни мною управляться!

А чтоб легче управлять,
Мне пабольше би шпіонов
По державам разослать
Срочно волю передаты!

І чтоб рибка золотая
У меня жила в подругах,
Когда нужно, подпливая,
Всегда била мне в прислугах!

Что? Понял теперь — асьол!
Барадатий цап-казъол!
Паскарей іді, дубіна,
Прастафіля-дурачина!»

І пішов старий до моря
Знов до рибки золотої.
Принижений, повний горя
Стояв, плакав над водою,

Він молився: «Где же правда?
Боже! Больш не в моготу...
Грязен, голоден, безправний...
Віжу баб'ю пустоту»...

Море — страх розколивалось,
Коли звав дід рибку знову.
Рибка виплила й сказала:
«Геть іди — вже все готове».

І пішов старий до хати
Безнадійний, мов прибитий...
Гульк, а баба пере шмати
У розбитому кориті.

Глянув дід веселим оком,
Мовляв — тепер буде спокій.
А коли вже наблизався,
То гарненько привітався.

Бабка дяволом дивилась,
Знову діда ледь не била:
«Граб награблене» — кричала
Й до комуни його гнала.

«Ну чево ти рот разінул?
Іспугался, что-ль? Скатіна!»
І дід навіть й не присів...
Не пішов, а полетів...

«Удеръот!» — баба сказала
Й свої лахи підібрала,
Взяла в дві руки дубину
І... в комуну — в трясовину!

1947 р. П. С.

Contents

THE book "Jarema in the Yoke of Communism" describes the hard and joyless life in the Ukraine under Russian-Communist rule.

This work is dedicated to the Centenary of the death of the great Ukrainian Poet, Taras Shevchenko.

During his lifetime (1814-1861), the creative work is based on "Serfdom in the Ukraine". In his poems T. Shevchenko appeals to the people to struggle for liberty.

The poem "Hajdamaky" describes a young man—serf Jarema—who became an insurgent and fought to liberate his country from serfdom.

The author of this book describes the life of Jarema and his belief in freedom after the abolition of serfage.

Jarema stands as a symbolic figure of farmers living in freedom. He saw and appreciated the beauty of nature around him, which he had not noticed before.

He was a contented man, and happy in his family life, which gave him inspiration for his creative work on the farm.

Then came Communo-Bolsheviks who occupied the country. The Ukrainian people struggled against them but could not withstand so mighty a force.

Communist regime destroyed all individual life, suppressed religion, closed churches, and seized all property. Many people were killed and many were sent to Siberia, Kazakhstan, Colyma, and Vorkuta. All these are slave-labour camps, where they work in the most inhuman conditions.

Almost all these people perished from starvation, intense cold or epidemics. Jarema also was sent to Siberia, and his wife to another slave camp. Jarema however escaped, and found work in the mines.

Later on he discovered that his wife and children had died. Heartbroken, he carried on, always awaiting an opportunity to escape abroad. This opportunity came in the 1941-1945 war.

The Communists are well aware that the emigrants know the truth about them, attempting to lure them back to U.S.S.R. using agents to send letters to emigrants describing that in the Soviet Union conditions are better, and there is freedom.

Jarema knew their cunning trap and ignored any such invitation. Then an agent came to him and proposed that he should spy among his fellow-workers, encouraging them to strike, etc. Jarema however refused.

The agent then said, "You do not wish to live in peace? We will have to dispose of you. You are lucky to be living where you are, for if you lived in our country you would certainly die."

In the other poems the author describes the life of the people under communist rule.

Communist leader Lenin in his lifetime said:

"I cannot listen to the music, it softened my heart and I have the wish to say pleasant things. To caress the heads of the people who live in this bad world and can still manage to create beauty. But today you cannot caress people's heads. They bite your hands off, you must strike them, and strike without charity even if in theory we would be against all forms of suppression."—*V. Lenin*.

"Where life flows in the hard struggle for existence there socialism is born."—*V. Lenin*.

"If it is necessary to destroy three quarters of the population in the name of communism, it is worth it."—*V. Lenin*.

In the poem "Lucifer" the author describes dictatorial deeds of the communist regime. Lucifer recruiting cads, tramps, thieves and the people who believe in their crafty ideas, for realisation of his black deeds.

Lucifer says: "I will blow up in human beings their lowest instincts and then rule them.

People are never satisfied even if they have freedom and prosperity. Some people always complain of their bad fate.

They come to me for advice but I destroy them because I am evil."

Marxists will attempt to rule the world at any price and offer us paradise. But in the U.S.S.R. they continue building this "paradise" which has taken up till now 42 years, and still can't feed and dress their people.

To succeed in their plans they use the most brutal and filthy ways, they do not have God in their hearts nor conscience. Marxists insist that religion is opium. They catch the people with attractive slogans: "freedom, equality, brotherhood". These slogans are impossible to realise in real life.

The people can never be equal, physically, intellectually nor materially.

Some people are honest workers and creative. On the other hand some are not. Some are uncreative and lazy, and they prefer to steal rather than work.

Suppose that Marxists—Communists—Socialists equalised the people materially (because physically and intellectually it is impossible). This would create slavery.

People are equal before God, Country and law.

Under the marxists-communist doctrine it is always dictatorship, otherwise this system must burst as a soap bubble.

Human desire is to have something which is its very own. The instinct of ownership is given to us by nature.

In love to his own to property, hiding strength which emulates for life.

What is the meaning of the instinct of self-preservation, from where does it spring ?

A Natural History Scientist took 100 storks' eggs and hatched the chicks by incubation. They grew up isolated from their parents. In the autumn their parents flew to a warm climate (Africa). The incubated young storks were released with rings on their legs.

The next year, in the spring when the storks returned, the scientist found among them the ones with rings on their legs.

Zoology explains this fact as "a natural inclination and aspiration of living beings toward self preservation in their natural environment.

The organism responsible for the execution of this function self-saving is an hereditary substance—called chromosomes.

This instinct of self preservation exists in living creatures and is not under the control of the mind but this instinct rules. And there is no way to destroy it. It dies together with the organism. This instinct exists in human beings in a stronger form. Stronger because human beings are of a higher order than animals or birds.

The instinct of self preservation is strong even in babies, becoming stronger as the child grows.

The natural desire to possess becomes apparent in humans at an early age which goes hand in hand with self preservation.

In the journal "Science and Techniques" it stated:

"In the jungle there grows a plant with very big leaves which it spreads on the ground having a palatable aroma. When passers-by sense this aroma as they approach the plant the leaves suddenly rise, cover its victim and absorb it. Around the plant lie the bones of such victims".

This aromatic plant is likened to the Soviet Union which thrives on the marxist doctrine.

Nowadays the world is divided into two parts: Christians and communists, and each of these parts accumulate strength to victory. We christians must unmask those who put on the christians' robe as a lure to serve the communists. They will wear the robe until they gain strength. They then tear the christians' robe which they hate so much, and will then destroy people's souls as they destroy and tear the souls and bodies of the people in communist regimes.

On pages 69-85 in the poem "Atom bomb" it states "Fortress of robbers". The presentation is sarcastic and typical of world domination.

The poem "Crown of thorns" describes unknown graves of the tortured and famished peasants of the Ukraine. The food of these people was taken for the Red Army during the occupation. In this work on pages 81-118 it describes terrible happenings meted out to innocent and peace-loving people mostly peasants.

In 1921-1922 5,000,000 Ukrainians were starved to death (according to a Soviet Union encyclopedia), because the bolshevist confiscated grain and other food, livestock and vegetables, etc.

During the conference in the Teheran on the question of how many Ukrainians died from hunger in 1932-1933, J. Stalin answered 10,000,000. This famine by force was prepared by dictatorial power to destroy Ukrainian Patriots and break psychologically the others, a conditioning process for future collective farming.

Poem "Petro Kalnyshevskyj".

P. Kalnyshevskyj was Hetman of Zaporozska Sich—camp of cossacks beyond the rapids of the Dnipro. The cossacks defended the Ukraine from her enemies. It was half military, half religious Order, and established in the 16th century.

In 1775 Tsarina Katherina 2nd gave instructions to demolish Zaporozska Sich. The Russian General Tekelij with 40,000 armoured troops encircled Sich, and invited Hetman with his commanders for a parley. And then arrested all of them and they never came back. They were sent to Siberia and P. Kalnyshevskyj to the Solovetski Islands on the White Sea. He was imprisoned for 12 years in a brick cell with a small hole for receiving food. This cell was situated in the monastery's tower. After 12 years he was sent to another tower in the same monastery and was imprisoned for a further 13 years.

After 25 years he was freed, but by this time he was blind. He stayed in the monastery and three years later died, he was then 112 years old.

The official statistics are—the communists Soviet Government tormented by famine 15,000,000 Ukrainians.

When 500 Ukrainian women went in front of strikers in Kingiri-Siberia slave labour camp, they were killed with U.V.D. (secret police) tanks.

In Ukrainian villages all the churches were destroyed and a few were left for tourists to be used as propaganda.

During the war 1941, they laid mines in the main street in Kyiv, and dynamited the churches Kyivo-Pecherska Lavra. When the German army advanced to Kyiv all this explosive was timed to detonate on their arrival.

In 1937 in Vynnyca there were murdered by shooting in the back of the head (secretly) 12,000 people. All were buried 100-300 in one grave. Around this place was a wooden high wall fence. When the fence was taken away it appeared to be a park with trees and swings.

These graves were opened during the German occupation and were examined by an international doctor and experts' commission.

The murdered people were victims of voting in 1937, because the Kremlin realised that a large proportion of the population were against communist candidates. After voting there were mass arrests. Only in Dnipropetrovsk territory 1,500,000 people were arrested.

A Communist Government U.S.S.R. project aims to liquidate till 1980 the Ukrainian language.

З МІСТ

Стор.

I ЯРЕМА В ЯРМІ КОМУНІЗМУ До сотих роковин з дня смерти Т. ШЕВЧЕНКА

1. Чи живеш ти в своїй хаті...	8
2. Вступ	10
Гортури:	
3. Мистця-артиста знань здобувши...	17
4. Як землю й волю кат забрав...	18
5. Під галас «поступу культури»...	19
6. З релігії кати сміялись...	21
7. На каторзі жінки повстали...	22
8. Часи кріпаччини минули ..	23
9. «Війна, війна!»...	24
10. Ярема тяг ярмо червоне...	25
11. Хоч як були міцними грati...	26
12. Кат вислухав Яреми слово...	27
13. В тих ошуканців на весь світ...	28
14. Як влада ката в путь рушала...	28
15. Під їх кривавою рукою...	30
16. Ярема ніччу раз придибав...	31
17. Що втік Ярема, кат зачув...	33
18. До молоді	36

II ЛЮЦИПЕР

1. Коли в людей панує лад...	37
2. Заповіт тирана — Леніна	39
3. Люципер	41
4. Грають сурми	52
5. Коли розбійники вандали...	53
6. На допиті в ЧеKa	54
7. Пісня вісімнадцята	59

	Стор.
III РІЗНИ	
1. Туга	61
2. Течія	63
3. Троянда	65
4. Катаклізм	66
IV АТОМБОМБА	
1. Заспів	69
2. Людолов	70
V ТЕРНОВИЙ ВІНОК	
1. Інтродукція	87
2. Прийшла весна...	91
3. Коли провадилось шматання...	92
4. В своїй розбійницькій фортеці...	97
5. Де буйний був колись садок...	100
6. В натурі хамів є жага...	102
7. Навіщо нам святі пророки...	109
8. Жонгльори слів...	110
9. Як нарobili тарараму	111
10. Не надійшов ще Правди час...	114
11. І горе, горе буде нам...	117
VI СВИНЯ	
1. Свиня	119
2. Третій Рим	120
3. Червоний кат	123
4. Лізе мара комунізму	125
5. Канібал на гастролях	127
6. Діялектика	130
7. Кат	133
8. Модерний кат	135
9. Червоний бумеранг	138
10. Людоїд	140
11. Аж сорок років ллється кров	141
VII МОЄМУ ПРИЯТЕЛЕВІ...	
1. Родились ми в селі...	143
2. Серпень 1919 рік	145
3. На фронті	147

	Стор.
4. В свою частину	148
5. У шпиталі	149
6. Спогади	149
7. Радість	153
8. Дійсність у мареві	154
9. Притомність	154
10. Втеча від червоних	156
11. На Одесу	156
12. Під батьківську стріху	157
13. Військовий трибунал	158
14. 1926 рік	159
 VIII ПЕТРО КАЛЬНИШЕВСЬКИЙ	 163
 Вірним синам — перлинам України	 183
 IX МОСКОВСЬКИЙ БАЛАГАН	 185
Contents in English	195

• * • *

Накладом автора

**Висловлюю подяку за допомогу
в справі видавництва цієї праці**

Проф. Др. І. Марченко,

Пані Г. Дяченко,

Журналістові Мих. Павлюк.

Автор

27-877-11

Ш6 (УК= 4/8)
С - 71

6